

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

με θέμα:

**«Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.
– ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»**

Επιβλέπων: Β. Ν. Κέφης

Επιμέλεια: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Α.Μ: 7112Μ006)

**ΑΘΗΝΑ
2014**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η διπλωματική αυτή εργασία με θέμα: “Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και το Ευρωσύστημα στο πλαίσιο της Ε.Ε. – Οργάνωση και πολιτικές” εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ Εθνική και Κοινοτική Διοίκηση του Παντείου Πανεπιστημίου.

Σκοπός της είναι να διαφωτίσει τις βασικές αρχές που διέπουν την λειτουργία και αλληλεξάρτηση του πλέγματος των θεσμών οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την χάραξη νομισματικής, συναλλαγματικής και οικονομικής εν γένει πολιτικής εντός της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, Ευρωσύστημα, Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες). Θεσμών που η λειτουργία τους αναπόφευκτά επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία λόγω του μεγέθους της Ε.Ε.. Η ανάλυση των θεσμών αυτών, αλλά και των μηχανισμών στους οποίους συμμετέχουν, είναι περισσότερο επίκαιρη από ποτέ καθώς συμβάλλουν στην ουσιαστική ΟΝΕ, μέσω της οποίας η Ε.Ε. επιχειρεί να δώσει την δική της απάντηση στην χρηματοπιστωτική κρίση την οποία διανύουμε, αλλά και να βελτιώσει μακροχρόνια το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του ΠΜΣ, ο κάθε ένας εκ των οποίων συνέβαλε με τον δικό του τρόπο, μέσω των γνώσεων και εμπειρίας του, στην εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας. Ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Κέφη για την πολύτιμη καθοδήγησή του, αλλά και τον υπεύθυνο του προγράμματος κ. Παπαγιάννη για την μετάδοση της αγάπης του για την μελέτη του ιδιότυπου αυτού μορφώματος που λέγεται Ευρωπαϊκή Ένωση.

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	8
ABSTRACT.....	15
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	21
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	21
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	22
1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	23
1.1 ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	24
1.2 Η ΕΚΘΕΣΗ WERNER ΓΙΑ ΤΗΝ ONE	25
1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΕΝΣ)	27
1.4 Η ΕΚΘΕΣΗ DELORS	28
1.5 ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ONE	30
1.5.1 ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ONE	30
1.5.2 ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ONE	32
1.5.3 ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ONE.....	35
2. ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	39
3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	41
3.1 ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤ	42
3.2 ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤ	45
3.3 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	46
3.3.1 ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	47
3.3.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	47
3.3.3 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	49
3.4 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.....	50
4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	52
4.1 ΟΙ ΕΘΝΙΚΤ ΣΤΟ ΕΣΚΤ	52
4.2 ΣΤΟΧΟΙ – ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΣΚΤ	54
5 ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ.....	56
5.1 ΣΤΟΧΟΙ - ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	57

5.2 Η ΕΚΤ ΣΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ	60
5.3 ΟΙ ΕΘΝΙΚΤ ΣΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ	62
5.3.1 ΕΘΝΙΚΤ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	62
5.3.2 ΕΘΝΙΚΤ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ΤΟ ΕΥΡΩ.....	67
6 Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	69
6.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	69
6.1.1 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ	70
6.2 ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	73
6.2.1 ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	74
6.2.2 ΠΑΓΙΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ	75
6.2.3 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ.....	76
6.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΤ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ – ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΤτΕ	77
7. Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	79
7.1 Η ΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	79
7.2 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	80
8. Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ	84
9. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ – ESFS - ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΚΤ	90
10. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	98
10.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (EUROPEAN FINANCIAL STABILITY FACILITY – EFSF).....	99
10.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (EUROPEAN STABILITY MECHANISM – ESM).....	101
11. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΝΕ	105
11.1 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	107
11.1.1 ΕΝΙΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ – SSM.....	108
11.1.2 ΕΝΙΑΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – SRM	111
11.1.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	119
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	123
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	130
ΠΗΓΕΣ.....	130

ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ – ΑΡΘΡΑ.....	133
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ	134
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ – ΙΝΤΕΧ.....	139

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΔΝΤ:	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
Ε.Ε.:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕθνΚΤ:	Εθνική Κεντρική Τράπεζα
Ε.Κ.:	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΟΚ:	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΝΣ:	Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
ΕΣΚΤ:	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΥΡΑΤΟΜ:	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
ΜΚ:	Μνημόνιο Κατανόησης
ΜΣΙ:	Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών
ΝΠΔΔ:	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
ΟΝΕ:	Οικονομική Νομισματική Ένωση
ΟΟΣΑ:	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΣυνθΛΕΕ:	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΤτΕ:	Τράπεζα της Ελλάδος
BRRD:	Bank Recovery and Resolution Directive - Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών
DGS:	Deposit Guarantee Schemes - Συστήματα Εγγύησης των Καταθέσεων
EBA:	European Banking Authority - Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ECU:	European Coin Unit - Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα
EFSD:	European Financial Stability Facility - Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
EFSD:	European Financial Stabilisation Mechanism - Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης
EIOPA:	European Insurance and Occupational Pensions Authority - Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων

ESAs:	European Supervisory Authorities – Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές
ESFS:	European System of Financial Supervisors – Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας
ESM:	European Stability Mechanism - Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας
ESMA:	European Securities and Markets Authority - Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
ESRB:	European Systemic Risk Board - Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
SRB:	Single Resolution Board - Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης
SRF:	Single Resolution Fund - Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης
SRM:	Single Resolution Mechanism - Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης των Τραπεζών
SSM:	Single Supervisory Mechanism - Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
TSCG:	Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union - Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Από τα πρώτα στάδια ίδρυσης της ΕΟΚ συνειδητοποιήθηκε ότι ένα από τα μέτρα τα οποία θα έπρεπε να ληφθούν για την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της, δηλαδή την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ήταν αυτό του περιορισμού της διακύμανσης, αν όχι σταθεροποίησης, των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών μελών. Έτσι η ιδέα ενός κοινού νομίσματος για τα κράτη – μέλη της ΕΟΚ, εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1962 στο **μνημόνιο Marjolin**. Στις αρχές της δεκαετίας του 70 πραγματοποιήθηκε ο πρώτος, ανεπιτυχής στην υλοποίησή του, σχεδιασμός βάσει της **έκθεσης Werner**, για την καθιέρωση της ΟΝΕ σε τρία στάδια. Ακολούθησε η δημιουργία του **Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών** η οποία ανταποκρίθηκε πρόσκαιρα στην ανάγκη σύνδεσης των Ευρωπαϊκών νομισμάτων μεταξύ τους και την αποτροπή μεγάλων διακυμάνσεων ανάμεσα στις αντίστοιχες τιμές τους. Τελικά ανταποκρινόμενη στην ανάγκη ενός μόνιμου μηχανισμού η ΕΟΚ βάσει της **Έκθεσης Delors** η οποία παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 1989 προχώρησε στην **επίτευξη της ΟΝΕ σε τρία στάδια**. Το πρώτο στάδιο της ΟΝΕ το οποίο κατέργησε όλα τα εμπόδια στην ΟΝΕ ξεκίνησε το 1990. Το δεύτερο στάδιο με σκοπό τον καθορισμό των διοικητικών οργάνων και της οργανωτικής δομής της ΟΝΕ, ξεκίνησε το 1994 με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος. Το τρίτο, το οποίο χαρακτηριζόταν από την προσήλωση των διαφόρων οργανισμών στις οικονομικές και νομισματικές υποχρεώσεις καθώς και την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος, ξεκίνησε το 1999.

Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και η εισαγωγή της έννοιας του Ευρωσυστήματος πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του δεύτερου σταδίου. Το όλο σύστημα, αξιοποιώντας της προηγούμενη εμπειρία της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας, έχει ως πρότυπο την Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Οι αρμοδιότητες και ο τρόπος λειτουργίας της ΕΚΤ, η οποία έχει ως όργανα την

Εκτελεστική Επιτροπή, το Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και το Γενικό Συμβούλιο, καθορίζονται στην Συνθήκη για την Λειτουργία της Ε.Ε. Προκειμένου η ΕΚΤ να είναι σε θέση να πετύχει τον στόχο της σταθερότητας των τιμών διασφαλίζεται η ανεξαρτησία της, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν είναι υποχρεωμένη να λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ΕΚΤ έχει αναλάβει την αποκλειστική αρμοδιότητα να ασκεί την ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Επίσης ασκεί συναλλαγματική πολιτική και προληπτική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων συμβάλλοντας στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών συγκροτείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες του συνόλου των χωρών – μελών τις Ε.Ε. Δεν έχει νομική προσωπικότητα και διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Πρωταρχικός στόχος του είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

Το Ευρωσύστημα συγκροτείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ΕΥΡΩ. Θα διαδραματίζει τον κεντρικό ρόλο μέχρι την υιοθέτηση το ενιαίου νομίσματος από όλες τις χώρες της ΕΕ., καθώς από τότε ο ρόλος αυτός θα διαδραματίζεται από το ΕΣΚΤ. Δεν έχει νομική προσωπικότητα και όπως και το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Στην επίτευξη των κοινών στόχων του Ευρωσυστήματος, συμβάλλουν μαζί με την ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ καθώς ο καταμερισμός των εργασιών εντός του συστήματος πραγματοποιείται βάσει της αρχής της αποκέντρωσης. Οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ΕΥΡΩ εκτελούν τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα σύμφωνα με τους κανόνες τους οποίους θεσπίζουν τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ. Η Τράπεζα της Ελλάδος όπως και όλες οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες έχει ξεχωριστή από την ΕΚΤ νομική προσωπικότητα. Παρόλα αυτά βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο της ΕΚΤ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Ευρωσυστήματος συμβάλλοντας στην υλοποίηση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής του.

Πρωταρχικός στόχος του Ευρωσυστήματος είναι η σταθερότητα των τιμών. Επιτυγχάνεται με την κατάλληλη νομισματική πολιτική και οδηγεί σε ενίσχυση της απασχόλησης, μη πληθωριστική ανάπτυξη, καθώς και υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, οι οποίοι αποτελούν στόχους της Ε.Ε. Έχει παρατηρηθεί εμπειρικά αλλά επίσης προκύπτει και από την οικονομική θεωρία ότι η σταθερότητα των τιμών οδηγεί σε άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ευημερίας γενικότερα. Τα κύρια μέσα του Ευρωσυστήματος για την άσκηση σταθεροποιητικής ως προς τις τιμές νομισματικής πολιτικής είναι οι πράξεις ανοικτής αγοράς, οι πάγιες διευκολύνσεις και τα υποχρεωτικά ελάχιστα διαθέσιμα. Θα πρέπει βέβαια να αναφερθεί ότι, όπως προκύπτει από το παράδειγμα της ΤτΕ στις ΕθνΚΤ επιφυλάσσεται σημαντικός ρόλος για την υλοποίηση της νομισματικής πολιτικής.

Ο στόχος της άσκησης της συναλλαγματικής πολιτικής, εντάσσεται στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης του στόχου της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών. Η συναλλαγματική πολιτική προβλέπεται να χαράσσεται από το Συμβούλιο (ECOFIN) βάσει συγκεκριμένης διαδικασίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για να ενεργοποιηθεί η διαδικασία αυτή, αποτελεί η ύπαρξη σαφούς απόκλισης μεταξύ της ισοτιμίας του ΕΥΡΩ και των πραγματικών οικονομικών εξελίξεων και οικονομικών πολιτικών. Δεδομένου ότι μετά την κυκλοφορία του ευρώ δεν προέκυψε τέτοια περίπτωση, η εν λόγω διαδικασία μέχρι στιγμής δεν βρήκε εφαρμογή. Έτσι καθώς **η ΕΚΤ δεν έχει συγκεκριμένο στόχο όσον αφορά την συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ**, περιορίζεται μόνο σε διορθωτικές κινήσεις για την επαναφορά της ισοτιμίας του, σε επίπεδα στα οποία αυτή δεν θα αποκλίνει από τα οικονομικά μεγέθη της ζώνης του ΕΥΡΩ. Στοιχείο της συναλλαγματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος αποτελεί ο τρόπος καθορισμού των περιθωρίων διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των κρατών μελών εκτός ζώνης ΕΥΡΩ, στο πλαίσιο της εφαρμογής, μετά την 1^η Ιανουαρίου 1999, του ΜΣΙ II ο οποίος έχει ως σκοπό να συνδεθούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών – μελών που δεν

έχουν ενταχθεί στο ΕΥΡΩ με αυτό. Απαραίτητη για την άσκηση συναλλαγματικής πολιτικής από το Ευρωσύστημα, είναι η διατήρηση συναλλαγματικών διαθεσίμων από την ΕΚΤ αλλά και τις ΕθνΚΤ.

Βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των στόχων της Ε.Ε., δηλαδή της ενίσχυσης της απασχόλησης, της μη πληθωριστικής ανάπτυξης, καθώς και του υψηλού βαθμού ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, **είναι εκτός από την σταθερότητα των τιμών και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα.** Αυτό έγινε κατανοητό περισσότερο από ποτέ μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση η οποία ξεκίνησε με αφορμή την λεγόμενη “φούσκα των ακινήτων” στις ΗΠΑ και δημιούργησε προβλήματα στα δημόσια οικονομικά πολλών κρατών, οδηγώντας σε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης και αύξηση της ανεργίας. Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα επιτυγχάνεται μέσω της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωσύστημα παρακολουθεί και αξιολογεί την χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωζώνη, δίνει συμβουλές για τον σχεδιασμό και την αναθεώρηση των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως επίσης προωθεί την συνεργασία των μελών του σε θέματα τραπεζικής εποπτείας και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας υπό τον συντονισμό της ΕΚΤ.

Δεδομένης της σημασίας της προληπτικής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για την χρηματοπιστωτική σταθερότητα, αλλά και του πρόσφατου κινδύνου κατάρρευσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να συμβάλει στην θωράκιση της Ε.Ε. από μελλοντικούς κινδύνους, τον Οκτώβριο του 2008 ανέθεσε σε ομάδα εμπειρογνομόνων να συντάξει έκθεση για το μέλλον της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ε.Ε.. Βασική πρόταση της εν λόγω έκθεσης, γνωστής και ως “**Έκθεση de Larosière**” ήταν η δημιουργία του **Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervisors - ESFS)** το οποίο έχει ως στόχους την

διαμόρφωση κοινής εποπτικής νοοτροπίας και τη συμβολή στη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς. **Το εν λόγω σύστημα αποτελείται από δύο πυλώνες. Τον πυλώνα της μικροπροληπτικής εποπτείας** ο οποίος με την σειρά του συνίσταται από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές των κρατών – μελών και τις τρεις Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (**Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων, Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών**). Η καθημερινή μικροπροληπτική εποπτεία ασκείται από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών, ενώ η ΕΚΤ έχει αποκλειστεί από την άσκηση μικροπροληπτικής εποπτείας. **Δεύτερος πυλώνας του είναι αυτός της μακροπροληπτικής εποπτείας.** Ασκείται από το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου** το οποίο ως στόχο έχει την πρόληψη και άμβλυνση των συστημικών κινδύνων κατά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ε.Ε.. Στην ΕΚΤ έχουν ανατεθεί ειδικά καθήκοντα αναφορικά με την λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, οπότε με τον τρόπο αυτό η ΕΚΤ συμμετέχει στην άσκηση μακροπροληπτικής εποπτείας.

Εκτός από την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων για την αποτροπή μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων η Ε.Ε. έπρεπε να αντιμετωπίσει και μία έμμεση συνέπεια των κρίσεων αυτών η οποία αφορούσε τα ίδια τα μέλη της. Την άμεση χρηματοδότηση μελών της, τα οποία λόγω εφαρμογής αυστηρότερων κριτηρίων δανειοδότησης, συνεπεία της χρηματοπιστωτικής κρίσης, αντιμετώπισαν προβλήματα δανειοδότησης και άρα εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους τους, αλλά και την δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού για μελλοντική επίλυση ανάλογων προβλημάτων. Σημαντικό κενό υπήρχε καθώς **η ΕΚΤ αλλά και οι ΕθνΚΤ δεν επιτρέπεται, βάσει του Καταστατικού της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ, αλλά και της ΣΛΕΕ, να παρέχουν πιστωτικές διευκολύνσεις ή να αγοράζουν χρεόγραφα κρατών – μελών.** Το κενό αυτό καλύφθηκε με την δημιουργία του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility – EFSF)** ως προσωρινού μηχανισμού με προαποφασισμένη περίοδο λειτουργίας μέχρι τρία χρόνια από την ίδρυσή του την 07/06/2010 και από την

08/10/2012 του μόνιμου μηχανισμού με την ονομασία **Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism – ESM)**. Η οικονομική βοήθεια από τον EFSF παρέχεται μετά από αίτημα κράτους – μέλους της Ευρωζώνης, με την ταυτόχρονη υποχρέωσή του να υπογράψει μνημόνιο σχετικό με την εφαρμογή προγράμματος προσαρμογής της οικονομίας του, το οποίο θα πρέπει να έχει προηγουμένως συμφωνηθεί μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΔΝΤ και ΕΚΤ και γίνει ομόφωνα δεκτό από τους υπουργούς Οικονομικών της Ευρωζώνης (Eurogroup). Υπό ανάλογες προϋποθέσεις παρέχεται η οικονομική βοήθεια και από τον ESM στον οποίο η ΕΚΤ συμμετέχει εκτός από την διαδικασία συμφωνίας αναφορικά με το Μνημόνιο Κατανόησης και στην διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου τον οποίο μπορεί να προκαλέσει το δημόσιο χρέος ενός κράτους στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επίσης στην εκτίμηση της βιωσιμότητάς του και των χρηματοδοτικών του αναγκών. Τέλος αναφέρεται ότι η ΕΚΤ συμμετέχει ως παρατηρητής στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Διοικητών καθώς και του Συμβουλίου Διευθυντών του.

Ενώ η νομισματική ένωση έχει πραγματοποιηθεί για την πλειονότητα των κρατών μελών της Ε.Ε., μετά την πρόσφατη περίοδο έγινε σαφές ότι πραγματική θωράκιση της Ε.Ε. απέναντι σε αντίστοιχα μελλοντικά προβλήματα και διασφάλιση της ευημερίας των πολιτών της μπορεί να επιτευχθεί μόνο με πραγματική οικονομική ένωση, μέσω της οποίας θα έχει πραγματοποιηθεί **ουσιαστική ONE**. Στοιχεία της είναι το ενοποιημένο χρηματοοικονομικό πλαίσιο ή αλλιώς **Τραπεζική Ένωση**, το ενοποιημένο δημοσιονομικό πλαίσιο, το ενοποιημένο πλαίσιο οικονομικής πολιτικής και η διασφάλιση της αναγκαίας δημοκρατικής νομιμοποίησης και λογοδοσίας της λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της ONE. Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας σκόπιμο είναι να αναλύσουμε το πρώτο στοιχείο δηλαδή την Τραπεζική Ένωση. **Για την ολοκλήρωσή της απαιτείται η δημιουργία τριών μηχανισμών.** Ο πρώτος είναι ο **Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (Single Supervisory Mechanism – SSM)**, ο οποίος δεν αντικαθιστά τον EFSF αλλά συνεργάζεται μαζί του. Θα είναι έτοιμος έως τον Νοέμβριο του 2014, με σκοπό την διαφύλαξη της ασφάλειας καθώς και της ευρωστίας του

ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, και την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και σταθερότητας της Ε.Ε. Για την επίτευξη του σκοπού του ανατέθηκαν αυξημένα καθήκοντα στην ΕΚΤ. Σε μικροπροληπτικό επίπεδο, δίνεται στην ΕΚΤ η αποκλειστική αρμοδιότητα να εκτελεί καθήκοντα προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Εποπτεύει άμεσα τα περίπου 130 σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα και έμμεσα, όλα τα υπόλοιπα διατηρώντας το δικαίωμα άσκησης άμεσης εποπτείας σε αυτά, μετά από απόφασή της. Σε μακροπροληπτικό επίπεδο, δίνεται η δυνατότητα στην ΕΚΤ ή τις αρμόδιες εθνικές αρχές μετά από λήψη της γνώμης της ΕΚΤ, να λαμβάνουν απόφαση για την αύξηση των απαιτούμενων αποθεμάτων ασφαλείας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ σχεδιάζονται και εκτελούνται από το Εποπτικό Συμβούλιο. Η ΕΚΤ λογοδοτεί για αυτά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Ο δεύτερος μηχανισμός της Τραπεζικής Ένωσης είναι ο **Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης των Τραπεζών (Single Resolution Mechanism – SRM)** ο οποίος δημιουργείται με σκοπό να θεσμοθετηθεί για το μέλλον ένα κοινό σύνολο κανόνων το οποίο θα χρησιμοποιείται για τις προβληματικές τράπεζες της Ευρωζώνης, καθώς και να έχουν αναπτυχθεί αποτελεσματικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση πτωχεύσεων τραπεζών. **Αποτελείται από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB), τις εθνικές αρμόδιες αρχές εξυγίανσης και το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF).** Ο ρόλος της ΕΚΤ στο SRB αλλά και στην διαδικασία εξυγίανσης είναι εξαιρετικά σημαντικός. Ο τρίτος μηχανισμός της Τραπεζικής Ένωσης είναι τα **εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων** τα οποία όταν ωριμάσουν οι συνθήκες θα ενοποιηθούν σε ένα ενιαίο υπερεθνικό σύστημα καταθέσεων

Η Ε.Ε. είναι ένα ιδιότυπο μόρφωμα το οποίο όχι μόνο διαρκώς εξελίσσεται, αλλά και επιδεικνύει την κατάλληλη προσαρμοστικότητα στις περιστάσεις διαχρονικά. Μέσω του διαρκώς αυξανόμενου ρόλου της, η ΕΚΤ συμβάλει με τον δικό της τρόπο, στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των ευρωπαίων πολιτών και εμμέσως στην διασφάλιση της ειρήνης στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

ABSTRACT

From the early stages of the establishment of the EEC it was realized that one of the measures that should be taken to achieve the primary objective, namely the completion of the internal market was the one of limiting the variation, if not stabilizing the exchange rates between the currencies of the Member States. So the idea of a common currency for the members of the EEC, first appeared in the 1962 **Memorandum of Marjolin**. In the early 70 took part the first, unsuccessful in its implementation, planning under the **Werner report**, for the introduction of EMU in three stages . After that **ERM** was created. It responded temporarily at the need of linking the European currencies against each other and preventing large fluctuations between their prices . Finally in response to the need for a permanent mechanism under the EEC "**Delors Report** " which was presented in April 1989 proposed the idea of **achieving EMU in three stages**. The first stage of EMU which would remove all obstacles towards the EMU started in 1990 . The second step which would determine the governing bodies and organizational structure of EMU began in 1994 with the establishment of the European Monetary Institute . The third , which was characterized by the commitment of the various organizations in the financial and monetary obligations and the introduction of the single currency was launched in 1999.

The establishment of the European Central Bank, the European System of Central Banks and the introduction of the meaning of Eurosystem performed during the second stage. The whole structure, using the previous experience of the Federal Reserve Bank of Germany, modeled the Federal Reserve Bank of the United States of America . The responsibilities and function of the ECB, which has as instruments the Executive Board, the Governing Council and the General Council, are determined at the Treaty on the Functioning of the EU. ECB's independence is ensured, in order to be able to achieve the objective of price stability. This does not mean that it is not required to be accountable to the European

Parliament , the Council and the European Commission. The ECB has taken sole responsibility for conducting the single monetary policy in the euro area . It also carries out exchange policy and prudential supervision of financial institutions, contributing to the financial stability. .

The European System of Central Banks is constituted by the European Central Bank and the national central banks of the members of the EU. It has legal personality and is governed by the decision making bodies of the ECB. It's primary objective is to maintain price stability. .

The Eurosystem consists of the ECB and the national central banks of Member States whose currency is euro . It plays a central role to the adoption of the single currency from all of the EU countries. When it is achieved this role will be played by the ESCB. It has no legal personality and as the ESCB it is governed by the decision making bodies of the ECB. At the common objectives of the Eurosystem , contribute together the ECB and the NCBs as the division of labor within the system is based on the principle of decentralization . The NCBs of the euro carry out the tasks entrusted to the Eurosystem in accordance with the rules laid down by the decision making bodies of the ECB. The Bank of Greece as well as all the National Central Banks has a separate legal personality from the ECB . It is controlled by the ECB and as an integral part of the Eurosystem it is contributing to the implementation of monetary and exchange rate policy. .

The primary objective of the Eurosystem is to maintain price stability. It is achieved by the appropriate monetary policy and leads to greater employment, non -inflationary growth, and a high degree of competitiveness and convergence of economic performance, which are objectives of the EU. It is empirically observed but also emerges from economic theory that price stability leads to higher living standards and welfare in general. The main instruments of the Eurosystem for a monetary policy that leads to the stabilization of prices are open market operations , standing facilities and the mandatory minimum available . It should of course be noted that, as it is clear from the example of Bank of Greece, the NCBs have important role in the implementation of monetary policy. .

The goal of exercising the exchange rate policy, is in the context of serving the objective of maintaining price stability. The exchange policy is scheduled to be drawn from the Council (ECOFIN) under one particular procedure . Prerequisite to activate this process is the existence of a clear divergence between the euro exchange rate and the actual economic developments and economic policies. Since after the launch of the euro such a case did not exist, this process so far has not found application. So as **the ECB has no specific target for the euro exchange rate**, it is limited corrective action to restore the exchange rate at the levels at which will not deviate from economic fundamentals of the euro area . Item of the exchange policy of the Eurosystem is the determining of the fluctuation of exchange rates of currencies of the Member States that are outside the euro area , in the application , after 1st January 1999 , of the ERM II, which aims to link the exchange rates of currencies of members who have not joined the euro, with it. Necessary for the exchange rate policy of the Eurosystem is to maintain foreign exchange reserves by the ECB and the NCBs.

Basic prerequisites for achieving the objectives of the EU , namely the strengthening of employment, non -inflationary growth , and the high degree of competitiveness and convergence of economic performance, **is except price stability, financial stability as well.** This was understood more than ever after the global financial crisis which began in response to the so-called " housing bubble " in the U.S. and created problems in public finances in many countries, leading to negative growth and rising unemployment. Financial stability is achieved through the prudential supervision of credit institutions. In this context, the Eurosystem monitors and evaluates the financial stability of the Eurozone , gives advice on the design and review of regulatory and supervisory requirements of financial institutions , promotes the cooperation of States in banking supervision and financial stability, under the coordination of the ECB.

Given the importance of prudential supervision of financial institutions for financial stability, together with the recent risk of collapse of the financial system , the European Commission in order to shield the EU from future risks

, at the October of 2008 commissioned a group of experts to prepare a report on the future of the prudential supervision of credit institutions and financial stability in the EU . The main suggestion of this report , known as the "**de Larosière Report**" was the creation of a **European System of Financial Supervisors – ESFS** which has as its goals to introduce a common supervisory culture and contribute to the creation of a single European financial market . **This system consists of two pillars . The pillar of the micro-prudential supervision** which consists of the competent supervisory authorities of the Member - States and the three European supervisory authorities (**European Banking Authority , the European Insurance and Occupational Pensions Authority , European Securities and Markets Authority**). The daily micro-prudential supervision is exercised by the competent national supervisory authorities of the Member States , while the ECB has been blocked from carrying micro-prudential supervision . **The second pillar is that of macro-prudential supervision.** It is exercised by the **European Systemic Risk Board** which aims at preventing and mitigating systemic risks to financial stability in the EU. The ECB has specific tasks concerning the functioning of the European Systemic Risk Board , so in this way the ECB is involved in the exercise of the macro-prudential supervision.

In addition to the supervision of credit institutions in order to prevent future financial crises, the EU also had to face with an indirect effect of these crises which concerned it's own members. The problem of the direct funding of it's members , which due to the stricter lending criteria as a result of the financial crisis , faced borrowing problems and problems of servicing government debt. So E.U. had to create a permanent mechanism for resolving future such problems. Significant gap existed at this point since the **ECB and the NCBs are not allowed, under the Statute of the ESCB and of the ECB , and the TFEU , to provide credit facilities or to buy securities of the Member - States.** This gap was filled by the creation of the **European Financial Stability Facility - EFSF** as a temporary mechanism with a predetermined operating period up to three years from it's inception at the 07/06/2010 and from the 08/10/2012 by the permanent mechanism called

European Stability Mechanism - ESM. The financial assistance from the EFSF is provided at the request of the member of the Eurozone, with the concomitant obligation to sign a memorandum relating to the implementation of its economic adjustment program. It should be previously agreed between the European Commission, IMF and ECB. Also it should be unanimously accepted by eurozone finance ministers (Eurogroup). In similar conditions is provided the financial assistance by the ESM in which the ECB is involved except from the process of the agreement regarding the Memorandum of Understanding, also at the process of the risk assessment which the public debt of the state may cause in financial stability of the Eurozone. Also at the estimate of the viability of the state's debt and its financial needs. Finally, the ECB participates as an observer at the meetings of the Board of Governors and the Council of Directors of the ESM.

While the monetary union has been made for the majority of EU member states, after the recent period it became clear that actual armor of the EU against future problems and ensuring of the welfare of its citizens can only be achieved with a real economic union, through which **substantial EMU** will be made. Parts of it are consolidated financial framework or else **Banking Union**, the consolidated financial framework, the integrated policy framework and ensuring of the necessary democratic legitimacy and accountability of decision-making in EMU. In the present study, it is appropriate to analyze the first element which is the Banking Union. **For its completion the creation of three mechanisms is required.** The first is the **Single Supervisory Mechanism - SSM**, which does not replace the ESFS but cooperates with it. It will be ready by November 2014 in order to preserve the safety and soundness of Europe's financial system and strengthen the financial integration and stability of the EU. To achieve its objective, increased tasks are entrusted to the ECB. At micro level, at the ECB is given exclusive competence to perform tasks of prudential supervision of credit institutions. So it directly supervises at approximately 130 major credit institutions and indirectly all the other, retaining the right to exercise direct supervision to them, after ECB's decision. At the macro level, ECB or the competent national

authorities after obtaining the opinion of the ECB, are given the authority to take a decision to increase the required safety stock of the credit institutions. The supervisory tasks of the ECB are planned and executed by the Supervisory Board. The ECB is accountable for them to the European Parliament and the Council. The second mechanism of the Banking Union is the **Single Resolution Mechanism - SRM** which is generated in order to institutionalize a common set of rules for the future that will be used for troubled eurozone banks, and also in order to develop effective procedures for dealing with bank failures. It consists of the **Single Resolution Board - SRB, the national competent authorities of sanitation and the Single Resolution Fund - SRF**. The ECB's role in the SRB and also at the recovery process is extremely important. The third mechanism of the Banking Union is the **national deposit guarantee schemes** which when time is ripe will be consolidated into a single supranational deposit system.

EU is a peculiar arrangement which is constantly evolving, and displaying appropriate adaptability to circumstances over time. Through it's increasing role, ECB contributes in it's own way, at the improvement of the standard of living of the European citizens. So it ensures peace at the European continent.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

ΕΥΡΩ

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

Ευρωσύστημα

Οικονομική Νομισματική Ένωση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ξεκινώντας την ανάπτυξη του θέματος και πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση της δομής της ΕΚΤ, του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος, των πολιτικών τους και των μηχανισμών στους οποίους συμμετέχουν, απαραίτητο είναι να αναφερθούμε στην αρχική ανάγκη την οποία κλήθηκαν να καλύψουν και στην ιστορική εξέλιξη μέχρι την δημιουργία τους.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Πρωταρχικός στόχος για την ίδρυση της ΕΟΚ ήταν η δημιουργία κοινής αγοράς εντός της οποίας θα ήταν εξασφαλισμένη η ελευθερία του εμπορίου, δηλαδή η ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ των κρατών – μελών, όλων των συντελεστών της παραγωγής καθώς και των προϊόντων της, προσώπων, κεφαλαίων, υπηρεσιών και εμπορευμάτων, (εξαιρουμένου μόνο του συντελεστή παραγωγής έδαφος, η κυκλοφορία του οποίου είναι πρακτικά αδύνατη). Αρμοδιότητες ως προς την επίτευξη του στόχου αυτού ανατέθηκαν στην ΕΟΚ με την Συνθήκη για την ίδρυσή της, ενώ με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη ορίστηκε ότι η 31/12/1992 θα ήταν η καταληκτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς.

Από τα πρώτα στάδια ίδρυσης της ΕΟΚ συνειδητοποιήθηκε ότι ένα από τα μέτρα τα οποία θα έπρεπε να ληφθούν για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ήταν και το μέτρο του περιορισμού της διακύμανσης, αν όχι σταθεροποίησης, των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών μελών. Αποτέλεσμά του θα ήταν η ελαχιστοποίηση των κινδύνων από συναλλαγματικές διακυμάνσεις όσον αφορά τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές εν γένει και τελικά η εμπίδωση αισθήματος ασφάλειας όσον αφορά το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Έτσι εκτός από την θεσμοθέτηση των κατάλληλων κανόνων προς την κατεύθυνση της δημιουργίας της κοινής αγοράς, θα δινόταν μια επιπλέον ώθηση για την λειτουργία της στην πράξη, με την εδραίωση της πεποίθησης ότι η κυκλοφορία των συντελεστών της παραγωγής και των προϊόντων της μεταξύ των κρατών – μελών, εκτός από ελεύθερη και επιτρεπτή, είναι και οικονομικά ασφαλής καθώς δεν υπόκειται στον κίνδυνο συναλλαγματικών διακυμάνσεων. Η ίδρυση το 1964 της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών της

ΕΟΚ, ήταν η έμπρακτη κίνηση της ΕΟΚ για την δημιουργία ενός μηχανισμού περιορισμού των συναλλαγματικών διακυμάνσεων.

Όμως κανένας μηχανισμός περιορισμού της διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών μελών, δεν θα μπορούσε να είναι η μόνιμη λύση ως προς την εξάλειψη των συναλλαγματικών κινδύνων στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Έτσι από το 1970 διαπιστώνεται με την έκθεση Werner¹ η ανάγκη δημιουργίας μίας Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) σε τρία στάδια.

Καθώς τα αρχικά σχέδια για την ΟΝΕ δεν ολοκληρώθηκαν, γιατί οι συνθήκες όπως αποδείχτηκε δεν ήταν ώριμες, τα τότε κράτη – μέλη της ΕΟΚ δημιούργησαν το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ), κύριο στοιχείο του οποίου ήταν ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ).

Το 1988 και δεδομένου ότι οι συνθήκες είχαν πλέον ωριμάσει, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε την ΟΝΕ ως στόχο. Έτσι μετά από μία νέα έκθεση για την ΟΝΕ σε τρία στάδια, την έκθεση Delors, ξεκίνησε το 1990 η σχετική διαδικασία η οποία κατέληξε την 1η Ιανουαρίου του 2002 στην κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος. Κατά την διάρκειά της δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και εισήχθη η έννοια του Ευρωσυστήματος.

1.1 ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η ιδέα ενός κοινού νομίσματος για τα κράτη – μέλη της ΕΟΚ, εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο μνημόνιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 24/10/1962, γνωστό και ως μνημόνιο Marjolin,. Το κύριο σημείο αυτού του μνημονίου ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητούσε μετάβαση έως το τέλος της δεκαετίας του 60, σε μια οικονομική ένωση, στην οποία οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των κρατών – μελών της ΕΟΚ θα ήταν αμετάκλητα καθορισμένες. Δεδομένου ότι την σταθερότητά τους εξασφάλιζε το σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών που χρησιμοποιούνταν διεθνώς της εποχής εκείνη

¹ Από το όνομα του τότε Πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου Pierre Werner

(Bretton Woods), θεωρήθηκε ότι ο σκοπός του μνημονίου μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς νέες θεσμικές ρυθμίσεις με εξαίρεση την θέσπιση της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών της ΕΟΚ².

Έτσι η εν λόγω Επιτροπή ιδρύθηκε τον Μαΐο του 1964, συμπληρώνοντας το έργο της Νομισματικής Επιτροπής, η οποία είχε ήδη συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΟΚ. Κύριο αντικείμενό της ήταν η νομισματική συνεργασία και ο περιορισμός των συναλλαγματικών διακυμάνσεων. Τα αρχικά περιορισμένα καθήκοντά της διευρύνονταν με την πάροδο του χρόνου. Έτσι σταδιακά μεταβλήθηκε στον βασικό παράγοντα ο οποίος δημιούργησε το πλαίσιο της νομισματικής συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών των κρατών – μελών, συμβάλλοντας στην μετάβαση στην ΟΝΕ.

Η Επιτροπή των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών της ΕΟΚ, όπως αναφέρεται και στη συνέχεια, την 1/1/1994 ολοκλήρωσε το έργο της και καταργήθηκε και τυπικά.

1.2 Η ΕΚΘΕΣΗ WERNER ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΝΕ

Η συνειδητοποίηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, της ανάγκης για την δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού σταθεροποίησης των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών – μελών της ΕΟΚ, ως μέτρο ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς³, καθώς και το γεγονός ότι το σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών Bretton Woods έχει σταματήσει πλέον να λειτουργεί αποτελεσματικά, οδήγησε στο να κληθεί το Συμβούλιο, τον Δεκέμβριο του 1969 στην διάσκεψη κορυφής της Χάγης, να καταρτίσει σχέδιο για την ολοκλήρωση της ΟΝΕ⁴. Συμπληρωματικά, στις 4 Μαρτίου

² HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 17

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τη σταδιακή κατάρτιση σχεδίου με σκοπό τη δημιουργία οικονομικής και νομισματικής ένωσης, 12 Φεβρουαρίου 1969

⁴ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 18

1970, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο προτάσεις για τη δημιουργία της ΟΝΕ σε τρία στάδια.

Με βάση της ανωτέρω προτάσεις, το Συμβούλιο με την σειρά του αποφάσισε να προχωρήσει στην συγκρότηση μιας ομάδας ειδικών προς εξέταση του θέματος. Η εν λόγω ομάδα συγκροτήθηκε από τους επικεφαλείς διαφόρων εξειδικευμένων επιτροπών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υπό την προεδρία του τότε Πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου Pierre Werner.

Στην έκθεσή της, γνωστή και ως έκθεση Werner, η οποία δημοσιεύθηκε στις 8 Οκτωβρίου 1970, προβλέπεται ότι η καθιέρωση της ΟΝΕ θα επιτυγχάνονταν σε τρία στάδια τα οποία θα λάμβαναν χώρα κατά την δεκαετή χρονική περίοδο, από το 1970 έως το 1980. Τελικός στόχος ήταν, η πλήρης απελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ των κρατών - μελών, ο αμετάκλητος καθορισμός των ισοτιμιών των νομισμάτων τους και η πιθανή υιοθέτηση ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος το οποίο θα αντικαθιστούσε τα εθνικά νομίσματα.

- Το πρώτο στάδιο, επρόκειτο να αρχίσει την 1η Ιανουαρίου 1971 και να διαρκέσει τρία χρόνια. Σκοπό είχε να διασφαλίσει ότι η οικονομική υποδομή ήταν κατάλληλη και ικανή να προετοιμάσει το έδαφος για την πρόοδο στο θεσμικό επίπεδο. Προβλεπόταν η δημιουργία ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής βοήθειας, η σταδιακή συρρίκνωση των περιθωρίων διακύμανσης των ισοτιμιών των εθνικών νομισμάτων των κρατών – μελών, η υιοθέτηση κοινών απόψεων για τις νομισματικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Νομισματικής Συνεργασίας. Σημειώνεται ότι η έναρξη του πρώτου σταδίου, δεν συνεπαγόταν δέσμευση ως προς τη συνέχεια της πορείας.
- Το δεύτερο στάδιο θα βασιζόταν στις οικονομικές και θεσμικές εξελίξεις του πρώτου σταδίου και θα αποτελούσε ένα ενδιάμεσο στάδιο το οποίο θα άνοιγε τον δρόμο για το τρίτο στάδιο

- Το τρίτο στάδιο θα οδηγούσε στον αμετάκλητο καθορισμό των ισοτιμιών των νομισμάτων των κρατών – μελών, ή στην ιδανική περίπτωση, σε ένα ενιαίο νόμισμα. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η δημιουργία του ενιαίου νομίσματος δεν θεωρείται ζωτικής σημασίας με βάση τον ανωτέρω σχεδιασμό.

Τελικά ο σχεδιασμός, σύμφωνα με την έκθεση Werner, για καθιέρωση της ΟΝΕ έως το 1980 δεν προχώρησε καθώς:

- Μετά την πλήρη κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods και την απόφαση των ΗΠΑ τον Αύγουστο του 1971 για ελεύθερη διακύμανση του δολαρίου προκλήθηκε κύμα αστάθειας στις αγορές συναλλάγματος, το οποίο οδήγησε σε διακυμάνσεις των ισοτιμιών των ευρωπαϊκών νομισμάτων.
- Η απάντηση των τότε κρατών – μελών στις διακυμάνσεις των ισοτιμιών δόθηκε πρόσκαιρα τον Μάρτιο του 1972. Αυτή ήταν να δημιουργήσουν το λεγόμενο «φίδι μέσα στο τούνελ». Δηλαδή ένα μηχανισμό συντονισμένης διακύμανσης των νομισμάτων, το «νομισματικό φίδι», εντός στενών περιθωρίων διακύμανσης σε σχέση με το δολάριο, το «τούνελ». Όμως οι πετρελαϊκές κρίσεις και η αδυναμία του δολαρίου οδήγησαν στο να εγκαταλειφθεί αυτός ο μηχανισμός, καθώς επίσης και ο στόχος για την ΟΝΕ έως το 1980.

1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΕΝΣ)

Καθώς ο αρχικός σχεδιασμός για καθιέρωση της ΟΝΕ σύμφωνα με την έκθεση Werner δεν προχώρησε, αλλά όμως η ανάγκη δημιουργίας ενός μόνιμου μηχανισμού σταθεροποίησης των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών – μελών της ΕΟΚ παρέμενε, τα θεσμικά όργανα της ΕΟΚ έπρεπε να βρουν μια λύση. Έτσι με το από 05/12/1978 ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) το οποίο σκοπό είχε *“τη σύνδεση των Ευρωπαϊκών νομισμάτων μεταξύ τους και την αποτροπή μεγάλων διακυμάνσεων ανάμεσα στις αντίστοιχες τιμές*

τους”⁵. Οι διαδικασίες λειτουργίας του ΕΝΣ καθορίστηκαν στην από 13/03/1979 συμφωνία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της ΕΟΚ. Από την ημερομηνία αυτή ξεκινούσε ξανά η πορεία προς την νομισματική ενοποίηση.

Για την επίτευξη του σκοπού του το ΕΝΣ:

- *”δημιούργησε τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ), στο πλαίσιο του οποίου οι συναλλαγματικές ισοτιμίες του νομίσματος κάθε κράτους-μέλους όφειλαν να περιοριστούν σε ένα στενό περιθώριο διακυμάνσεων ($\pm 2,25\%$) εκατέρωθεν μιας τιμής αναφοράς. Αυτή η τιμή αναφοράς ορίστηκε σε ένα συγκεντρωτικό καλάθι όλων των συμμετεχόντων νομισμάτων, το οποίο ονομάστηκε Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ΕCU), και σταθμίστηκε ανάλογα με το μέγεθος των οικονομιών των κρατών-μελών.”*⁶
- επεδίωκε την προσαρμογή των νομισματικών πολιτικών των κρατών – μελών με αρκετή επιτυχία, καθώς επίσης και των οικονομικών πολιτικών χωρίς η επιτυχία του να είναι ανάλογη καθώς κάποιες χώρες παρουσίαζαν ελλείμματα επί σειρά ετών.

1.4 Η ΕΚΘΕΣΗ DELORS

Το ΕΝΣ ήταν η απάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην ανάγκη σταθεροποίησης των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των κρατών – μελών της ΕΟΚ. Απάντηση η οποία στην συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, αμέσως μετά την αποτυχία καθιέρωσης της ΟΝΕ με βάση την έκθεση Werner, δημιούργησε μια σχετική ασφάλεια όσον αφορά τον κίνδυνο συναλλαγματικών διακυμάνσεων εντός της ΕΟΚ. Δεν μπορούσε όμως να είναι η μόνιμη λύση. Έτσι τον Ιούνιο του 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που έλαβε χώρα στο Ανόβερο, έθεσε εκ νέου ως στόχο την ΟΝΕ και ανέθεσε σε μία επιτροπή, με πρόεδρο τον Jacques Delors και μέλη τους Διοικητές των

⁵ eu4journalists, Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ, [<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23>]

⁶ eu4journalists, Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ, [<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23>]

Κεντρικών Εθνικών Τραπεζών της Ε.Ε. καθώς και εξέχοντες οικονομολόγους, να προτείνει τρόπους για την υλοποίησή της.

Η έκθεση της εν λόγω επιτροπής, γνωστή και ως “Έκθεση Delors”, παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 1989 και πρότεινε την επίτευξη της ΟΝΕ σε τρία στάδια.

- *“Το Πρώτο Στάδιο θα επικεντρωνόταν στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, τον περιορισμό των αποκλίσεων μεταξύ των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, την άρση όλων των εμποδίων για τη χρηματοπιστωτική ενοποίηση και την επίταση της νομισματικής συνεργασίας.*
- *Το Δεύτερο Στάδιο θα αποτελούσε μεταβατική περίοδο προς το τελικό στάδιο, προετοιμάζοντας τα βασικά όργανα και την οργανωτική δομή της ΟΝΕ και ενισχύοντας την οικονομική σύγκλιση.*
- *Στο Τρίτο Στάδιο θα πραγματοποιείτο ο αμετάκλητος καθορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών και τα διάφορα όργανα και οργανισμοί της Κοινότητας θα αναλάμβαναν όλες τις νομισματικές και οικονομικές τους αρμοδιότητες⁷.”*

Παρακάτω παρουσιάζονται τα τρία στάδια της ΟΝΕ, όπως αυτά υλοποιήθηκαν στην πράξη.

⁷ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 22

1.5 ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ONE

1.5.1 ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ONE

1.5.1.1 ΣΚΟΠΟΣ – ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση Delors, τον Ιούνιο του 1989 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφάσισε ότι το πρώτο στάδιο της ONE κατά το οποίο

- θα δινόταν έμφαση στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς
- μειώνοντας τις ανισότητες στην οικονομική πολιτική των κρατών μελών
- και καταργώντας όλα τα εμπόδια στην ONE

θα ξεκινούσε την 01/07/1990, ημερομηνία κατά την οποία είχε προγραμματιστεί η απελευθέρωση της κυκλοφορίας κεφαλαίων μεταξύ των κρατών – μελών⁸ και θα τελείωνε την 31/12/1993.

1.5.1.2 ΡΟΛΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 1989, η οποία επιβεβαιώθηκε με απόφαση του τον Μάρτιο του 1990⁹, δηλαδή λίγους μήνες πριν ξεκινήσει το πρώτο στάδιο της ONE, διευρύνθηκε το εύρος των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών της ΕΟΚ. Πλέον η εν λόγω επιτροπή ανέλαβε συμβουλευτικό αλλά και προωθητικό ρόλο για την νομισματική συνεργασία με στόχο την σταθερότητα των τιμών, τον καθορισμό ενός προγράμματος εργασίας ως το τέλος του 1993 για την προετοιμασία της ONE, και τον καθορισμό με

⁸ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 23

⁹ Απόφαση 90/142/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1990, για την τροποποίηση της απόφασης 64/300/ΕΟΚ σχετικά με τη συνεργασία των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ L 78 της 24.3.1990, σ. 25)

σαφήνεια των αρμοδιοτήτων της κάθε υποεπιτροπής που δημιουργήθηκε για την επίτευξη του στόχου της ΟΝΕ¹⁰. Το έργο της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών της ΕΟΚ, ολοκληρώθηκε με το πέρας του πρώτου σταδίου της ΟΝΕ και έτσι η εν λόγω Επιτροπή καταργήθηκε και τυπικά την 1^η Ιανουαρίου 1994, ημερομηνία κατά την οποία ξεκίνησε το δεύτερο στάδιο στην ΟΝΕ.

1.5.1.3 ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

Κατά την διάρκεια του πρώτου σταδίου και προκειμένου να καταργηθούν όλα τα εμπόδια στην ΟΝΕ, απαραίτητη κρίθηκε η αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης με την οποία είχε ιδρυθεί η ΕΟΚ. Έτσι μετά από διαπραγματεύσεις, υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 1992 η “Συνθήκη του Μάαστριχτ” ή “Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση”, η ισχύς της οποίας ξεκινάει την 1^η Νοεμβρίου 1993.

Το άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΕ κάνει σύντομη αναφορά στην ΟΝΕ ως έναν από τους στόχους της Ένωσης. Όλες οι ουσιώδεις, διαδικαστικές και θεσμικές διατάξεις καθορίζονται στη Συνθήκη ΕΚ¹¹ στην οποία προσαρτήθηκαν:

- Το “Πρωτόκολλο για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας” με το οποίο προετοιμάζεται το έδαφος και καταργούνται τα θεσμικά εμπόδια στην ΟΝΕ.
- Το “Πρωτόκολλο για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος” το οποίο θα λειτουργούσε για την μεταβατική περίοδο μέχρι την ίδρυση της ΕΚΤ.

Καθώς είχαν πλέον καταργηθεί όλα τα θεσμικά εμπόδια στην ΟΝΕ, η Ε.Ε. ήταν σε θέση να προχωρήσει στο δεύτερο στάδιο.

¹⁰The European Central Bank, History Role and Functions,
[<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/ecbhistoryrolefunctions2004en.pdf>]

¹¹ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 32

1.5.2 ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ONE

1.5.2.1 ΣΚΟΠΟΣ – ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Το δεύτερο στάδιο της ONE ήταν ένα μεταβατικό στάδιο, το οποίο είχε ως σκοπό τον καθορισμό των διοικητικών οργάνων και της οργανωτικής δομής της ONE, ενισχύοντας την οικονομική σύγκλιση.

Ξεκίνησε την 01/01/1994, με την κατάργηση της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών και την ταυτόχρονη ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ENI) και τελείωσε την 31/12/1998 καθώς από την επόμενη ημέρα εισήχθη το ενιαίο νόμισμα, δηλαδή το ΕΥΡΩ, σε άυλη μορφή.

1.5.2.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα είχε καθαρά μεταβατικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου σκοπό:

- την ενδυνάμωση της συνεργασίας των ΕθνΚΤ και τον συντονισμό της νομισματικής πολιτικής των χωρών – μελών
- την προετοιμασία για την ίδρυση του ΕΣΚΤ που θα αναλάμβανε την χάραξη της νομισματικής πολιτικής και την δημιουργία ενός ενιαίου νομίσματος στο τρίτο στάδιο.¹²

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Επιτροπή των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών η οποία καταργήθηκε με την ίδρυση του ENI, επί της ουσίας ανασυστάθηκε και λειτούργησε ως Συμβούλιο του ENI.¹³

Το 1995 το ENI ανέπτυξε ένα σενάριο για την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα. Σενάριο το οποίο προέβλεπε μεταβατική περίοδο τριών ετών, ξεκινώντας από την 1η Ιανουαρίου 1999, καθώς οι οικονομικοί φορείς των

¹² European Central Bank, The Monetary Policy of the ECB, σελ. 101-105, [<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/monetarypolicy2004en.pdf>]

¹³ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 24

διαφόρων κρατών – μελών είχαν όπως ήταν φυσικό διαφορετικό ρυθμό προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα¹⁴.

Τον Δεκέμβριο του 1996 το ENI παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα αποτελέσματα της μελέτης του αναφορικά με την σχέση της νομισματικής πολιτικής και των συναλλαγματικών ισοτιμιών ανάμεσα στις χώρες της μελλοντικής ευρωζώνης και τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα αποτελέσματα αυτά υιοθετήθηκαν τον Ιούνιο του 1997 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Άμστερνταμ¹⁵ το οποίο καθόρισε τις αρχές και τα θεμελιώδη στοιχεία του νέου μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ II), ο οποίος μετά την κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος που θα ονομαζόταν ΕΥΡΩ, θα διαδεχόταν το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και το ΜΣΙ.¹⁶

Η αποστολή του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος, δεδομένου ότι είχε καθαρά μεταβατικό χαρακτήρα, ολοκληρώθηκε την 1^η Ιουνίου 1998 σύμφωνα και με την ιδρυτική του “Συνθήκη του Μάαστριχτ” και έτσι το ENI τέθηκε υπό εκκαθάριση¹⁷. Διάδοχός του ήταν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία εκτός από το γεγονός ότι καρπώθηκε τα οφέλη από το έργο του, κληρονόμησε το σύνολο της υποδομής και του προσωπικού του.

1.5.2.3 ΙΔΡΥΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Την 01/06/1998, ημερομηνία ίδρυσης της ΕΚΤ, η οποία διαδέχτηκε το ENI, διορίστηκαν τα μέλη της Εκτελεστικής της Επιτροπής (Προέδρος, Αντιπρόεδρος τέσσερα άλλα μέλη).

¹⁴ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 26

¹⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, Άμστερνταμ, 16 Ιουνίου 1997 (EE C 236, 2.8.1997, σ. 5)

¹⁶ eu4journalists, Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ, [<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23>]

¹⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 123, παρ. 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΚ

Επίσης το 1998 ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών το οποίο αποτελείται από την ΕΚΤ και τις κεντρικές τράπεζες των κρατών – μελών¹⁸.

Εκτός από την ίδρυση της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ με πρωταρχικό στόχο την διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και την στήριξη των οικονομικών πολιτικών που εφαρμόζονται στην Ε.Ε., απαραίτητο προκειμένου η Ε.Ε. να είναι σε θέση να προχωρήσει στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, ήταν να τεθούν και εν συνεχεία να επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι της ΟΝΕ.

1.5.2.4 ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τον Ιούνιο του 1997 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ήρθε σε συμφωνία για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης¹⁹ προκειμένου να επιτευχθούν από δημοσιονομική σκοπιά οι στόχοι της ΟΝΕ. Σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης τα κράτη μέλη προκειμένου να είναι σε θέση να προχωρήσουν στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ θα πρέπει να πληρούν τέσσερα κριτήρια οικονομικής σύγκλισης τα οποία είναι τα εξής:

- Σταθερότητα τιμών, δηλαδή πληθωρισμό όχι ψηλότερο από 1,5 μονάδα από των μέσο πληθωρισμό των τριών χωρών της Ε.Ε. με τον χαμηλότερο πληθωρισμό.
- Χαμηλό επίπεδο δημοσιονομικού ελλείμματος
- Τήρηση των όρων διακύμανσης του εθνικού νομίσματος μια χώρας μέλους τα τελευταία δύο χρόνια πριν από την εξέταση του αιτήματός της για εισαγωγή στην Ευρωζώνη.

¹⁸ άρθρ. 282 παρ. 2 ΣυνθΛΕΕ

¹⁹ Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελείται από:

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης, Άμστερνταμ, 17 Ιουνίου 1997 (ΕΕ C 236 της 2.8.1997, σ.1)
- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1)
- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6).

- Το ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο μια χώρας δεν θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο από δύο μονάδες από αυτό των τριών χωρών της Ε.Ε. με τον χαμηλότερο πληθωρισμό.

Πλέον, μετά την ίδρυση της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ με πρωταρχικό στόχο την διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και την στήριξη των οικονομικών πολιτικών που εφαρμόζονται στην Ε.Ε., καθώς και την υιοθέτηση του “Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης” με το οποίο τέθηκαν οι δημοσιονομικοί στόχοι της ΟΝΕ, η επίτευξη των δημοσιονομικών αυτών στόχων θα άνοιγε τον δρόμο για το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Κάτι το οποίο έγινε τον Μαΐο του 1998 κατά τον οποίο η Επιτροπή της Ε.Ε. επιβεβαίωσε τα πρώτα έντεκα κράτη – μέλη που πληρούσαν τα κριτήρια του “Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης” και μπορούσαν να συμμετάσχουν στο ενιαίο νόμισμα.

1.5.3 ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΟΝΕ

1.5.3.1 ΣΚΟΠΟΣ - ΕΝΑΡΞΗ

Το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ χαρακτηριζόταν από την προσήλωση των διαφόρων οργανισμών στις οικονομικές και νομισματικές υποχρεώσεις²⁰ του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, καθώς και την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος που θα ονομαζόταν ΕΥΡΩ σε άυλη αρχικά μορφή, όπως είχε αποφασιστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 1995. Σκοπός του ήταν η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος σε φυσική πλέον μορφή.

Ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου του 1999, αφού ήδη την τελευταία μέρα του 1998 είχαν κλειδωθεί οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των έντεκα κρατών μελών που πληρούσαν τα κριτήρια του “Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης”²¹.

²⁰ Economic and Monetary Union: The three stages to Economic and Monetary Union, [http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/euint/html/ei_004.en.html]

²¹ Κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 2866/98 της 31ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τις τιμές μετατροπής του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ (ΕΕ L 359 της 31.12.1998, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1478/2000 της 19ης Ιουνίου 2000 (ΕΕ L 167 της 7.7.2000, σ. 1)

Για τον καθορισμό της αξίας μετατροπής του ΕΥΡΩ χρησιμοποιήθηκε η τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία των νομισμάτων των ανωτέρω έντεκα κρατών – μελών, όπως άλλωστε είχε συμφωνηθεί τον Μαΐο του 1998, από τους υπουργούς οικονομικών των κρατών μελών της Ευρωζώνης, τους Διοικητές των εθνικών Κεντρικών Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα.²²

1.5.3.2 ΜΣΙ II

Τον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών διαδέχτηκε ο ΜΣΙ II, ο οποίος λειτουργούσε παρόμοια με τον αρχικό ΜΣΙ, αλλά μέσα στο πλαίσιο ενός υφιστάμενου νομίσματος ΕΥΡΩ.²³

Η δημιουργία του βασίστηκε:

- Στο Ψήφισμα της 16 Ιουνίου 1997 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της ONE²⁴
- Στη Συμφωνία της 1 Σεπτεμβρίου 1998 μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ των κρατών μελών εκτός ζώνης ΕΥΡΩ για τη θέσπιση των λειτουργικών διαδικασιών του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά το τρίτο στάδιο της ONE²⁵, όπως τροποποιήθηκε με τη Συμφωνία της 14 Σεπτεμβρίου 2000.²⁶

Σκοπός του είναι να συνδεθούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών – μελών που δεν έχουν ενταχθεί στο ΕΥΡΩ με αυτό. Αν και η συμμετοχή στον ΜΣΙ II είναι προαιρετική, αναμένεται ότι θα συμμετάσχει κάθε κράτος μέλος εκτός ευρωζώνης καθώς *“αντιμετωπίζει τη συναλλαγματική του πολιτική ως πρόβλημα κοινού ενδιαφέροντος”*²⁷. Αυτονόητο είναι ότι καθώς αποσκοπεί στην σύνδεση των συναλλαγματικών

²² Κοινό ανακοινωθέν της 2ας Μαΐου 1998 σχετικά με τον καθορισμό των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ

²³ eu4journalists, Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ, [<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23>]

²⁴ ΕΕ C 236 της 2.8.1997, σ. 5.

²⁵ ΕΕ C 345 της 13.11.1998, σ. 6.

²⁶ ΕΕ C 362 της 16.12.2000, σ. 11

²⁷ αρθρ. 124, Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ

ισοτιμιών των εναπομεινάντων νομισμάτων των κρατών – μελών με το ΕΥΡΩ, αποτελεί έναν μεταβατικό μηχανισμό ο οποίος δεν θα έχει λόγο ύπαρξης μετά την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από όλα τα κράτη μέλη και θα καταργηθεί.

1.5.3.3 Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΕ ΦΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

Στο μέσο του 2000 και καθώς είχε ήδη ξεκινήσει η μεταβατική περίοδος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι η Ελλάδα μπορούσε επίσημα να προχωρήσει στο τρίτο στάδιο του κοινού νομίσματος από την 1η Ιανουαρίου του 2002. Ημερομηνία για την οποία ήταν προγραμματισμένη η επίτευξη του σκοπού της κυκλοφορίας του ΕΥΡΩ σε φυσική μορφή.

Τελικά ο σκοπός επιτεύχθηκε και το ΕΥΡΩ κυκλοφόρησε σε φυσική μορφή, στα κράτη – μέλη τα οποία είχαν πετύχει τους δημοσιονομικούς στόχους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Την 1η Ιανουαρίου του 2002 το ΕΥΡΩ σε υλική μορφή ήταν πια μια πραγματικότητα για τις 12 χώρες τη λεγόμενης Ευρωζώνης – Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Φινλανδία²⁸. Πλέον, μετά από την προσθήκη της Σλοβενίας το 2007²⁹, της Κύπρου και της Μάλτας το 2008, της Σλοβακίας το 2009, της Εσθονίας το 2011, και της Λετονίας το 2014, τα κράτη – μέλη που μετέχουν στην ΟΝΕ είναι δέκα οκτώ. Σε κάθε περίπτωση αναμένεται η συμμετοχή και των υπόλοιπων κρατών μελών:

- “με ειδικό καθεστώς” δηλαδή της Δανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου³⁰, αφού ξεπεραστούν τυχόν ενδοιασμοί τους ως προς αυτό
- “με παρέκκλιση”³¹ μετά την πλήρωση των απαραίτητων κριτηρίων για την συμμετοχή στο ενιαίο νόμισμα, των λεγόμενων κριτηρίων

²⁸ eu4journalists, Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ, [<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23>]

²⁹ Απόφαση 2006/495/ΕΚ του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, σύμφωνα με το άρθρο 122 παράγραφος 2 της συνθήκης για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από τη Σλοβενία από την 1η Ιανουαρίου 2007 (ΕΕ L 195 της 15.7.2006, σ. 25)

³⁰ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 43

σύγκλισης τα οποία αφορούν τόσο την οικονομική όσο και την νομική σύγκλιση³².

Σημειώνεται ότι όλα τα κράτη – μέλη, ακόμα και αυτά που δεν έχουν υιοθετήσει το ΕΥΡΩ προς το παρόν, δεσμεύονται ως προς την υιοθέτησή του³³. Όταν αυτό γίνει πράξη θα έχει επιτευχθεί πλήρως το ένα σκέλος του στόχου της ΟΝΕ. Αυτό της Νομισματικής Ένωσης.

1.5.3.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤ, ΤΟΥ ΕΣΚΤ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Θεμελιώδους σημασίας προκειμένου να επιτευχθούν οι βασικοί στόχοι της ΟΝΕ³⁴ είναι η ύπαρξη ενός θεσμού που θα λειτουργεί σε επίπεδο Ε.Ε. και θα παίζει τον ρόλο που παίζουν οι εκάστοτε Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες σε επίπεδο κρατών.

Κατά την διάρκεια του τρίτου σταδίου η άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ αναλήφθηκε από την ΕΚΤ³⁵ στα πλαίσια του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος. Έτσι συγκροτείται ένα σύστημα το οποίο αποτελείται από την ΕΚΤ, το ΕΣΚΤ, και το Ευρωσύστημα για την μεταβατική περίοδο μέχρι την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από όλες τις χώρες της Ε.Ε.. Τα πρότυπα, η δομή, η λειτουργία και οι πολιτικές τις οποίες εφαρμόζει το εν λόγω σύστημα, το οποίο μετά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ αποκτά πλήρεις αρμοδιότητες και λειτουργία, αναλύονται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

³¹ αρθρ. 122 ΣυνθΛΕΕ

³² αρθρ. 121 ΣυνθΛΕΕ

³³ αρθρ. 4 ΣυνθΛΕΕ

³⁴ επιμέρους στόχοι είναι η περαιτέρω ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε., οικονομική ανάπτυξη, διευκόλυνση μετακίνησης συντελεστών παραγωγής κα, που έχουν ως αποτέλεσμα την επίτευξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

³⁵ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 27

2. ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Μπορεί η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καθώς και του ανεξάρτητου Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών να έχουν τις βάσεις τους στην συνθήκη του Μάαστριχτ, όμως πρότυπο αποτελεί η **Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Federal Reserve Bank)**.

Η Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής αποτελείται από δώδεκα Κεντρικές Τράπεζες. Ο Διοικητής της κάθε μιας από αυτές εκλέγεται από τους μετόχους τις, οι οποίοι είναι οι εμπορικές τράπεζες της περιοχής στην οποία εκτείνεται η αρμοδιότητα της εκάστοτε Κεντρικής Τράπεζας.

Όργανα του συνολικού συστήματός της αποτελούν:

- το **Federal Reserve Board** το οποίο αποτελείται από επτά μέλη με επταετή θητεία, τα οποία διορίζονται από τον Διοικητή της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας και διοικείται από τον Πρόεδρο του καθώς και
- η **Federal Open Market Committee** ένα όργανο που λαμβάνει αποφάσεις για τα επιτόκια καθώς και άλλες σημαντικές αποφάσεις. Αποτελείται από δώδεκα μέλη εκ των οποίων τα επτά είναι τα μέλη του Federal Reserve Board και τα υπόλοιπα πέντε είναι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών. Οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών που δεν είναι μέλη της Federal Open Market Committee έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις της αλλά όχι δικαίωμα ψήφου.

Σημαντική ως προς την επιλογή του προτύπου αυτού υπήρξε η προηγούμενη εμπειρία της **Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας (Bundesbank)** η οποία, δεδομένου ότι η Γερμανία είναι

ομοσπονδιακό κράτος, είχε επίσης δομηθεί στο πρότυπο της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Η δομή της Bundesbank είναι ανάλογη με την δομή της Federal Reserve Bank. Σύμφωνα με το πρότυπό της, αποτελείται από τις κατά τόπους Κεντρικές Τράπεζες, τις Land Central Banks. Κυριότερη διαφορά αποτελεί το γεγονός ότι σε αντίθεση με το σύστημα της Federal Reserve Bank όπου μόνο πέντε εκ των διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών συμμετέχουν στις αποφάσεις όσον αφορά την νομισματική πολιτική, στο σύστημα της Bundesbank συμμετέχει σε τέτοιου είδους αποφάσεις το σύνολο των διοικητών των Land Central Banks.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι:

- η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί έναν μοναδικό για τα δεδομένα του διεθνή οργανισμό ο οποίος όμως ως έναν βαθμό έχει χαρακτηριστικά ομοσπονδίας
- το Τραπεζικό σύστημα της Γερμανίας, η οποία αποτελεί μια από της μεγαλύτερες οικονομίες της Ε.Ε., είναι οργανωμένο στο πρότυπο της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής

η θέσπιση ανάλογου συστήματος στα πλαίσια της Ε.Ε., μάλλον φυσική συνέχεια μπορεί να θεωρηθεί.

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το “Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ”, εισάγεται με την “Συνθήκη του Μάαστριχτ”. Ημερομηνία ίδρυσης της ΕΚΤ και ταυτόχρονα διορισμού της Εκτελεστικής της Επιτροπής, ήταν η 01/01/1998.

Η έδρα της βρίσκεται στην Φρανκφούρτη της Γερμανίας.

Η ΕΚΤ, έχει νομική προσωπικότητα^{36 37}, καθώς επίσης σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται σε νομικά πρόσωπα από το δίκαιο του κράτους μέλους³⁸. Επομένως μπορεί να αποκτά ή να διαθέτει κινητή ή ακίνητη περιουσία και να είναι διάδικος.

*“Ως νομικό πρόσωπο του δημόσιου διεθνούς δικαίου, η ΕΚΤ μπορεί, να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες επί θεμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της και να συμμετέχει στις εργασίες διεθνών οργανισμών, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (ΤΔΔ) ή ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)”.*³⁹

Οι πράξεις ή παραλείψεις της ΕΚΤ υπόκεινται σε έλεγχο ή ερμηνεία από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στις Συνθήκες. Η ΕΚΤ έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την διατήρηση των προνομίων της.⁴⁰ Στις περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ, και οποιουδήποτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου, εκδικάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια.

³⁶ άρθρο 282, παράγραφος 3 της ΣυνθΛΕΕ

³⁷ Άρθρο 107, παρ 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΚ

³⁸ Άρθρο 9, παρ. 1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

³⁹ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 49

⁴⁰ άρθρο 263 ΣυνθΛΕΕ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι το στοιχείο που σε κάθε περίπτωση διαφοροποιεί την ΕΚΤ από κάθε εθνική κεντρική τράπεζα είναι ο υπερεθνικός της χαρακτήρας.

3.1 ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤ

Παρά το γεγονός ότι η ΕΚΤ είναι ένα εκ των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε., οι πράξεις που εκδίδει δεν αποτελούν πράξεις της Ε.Ε. αλλά της ίδιας της ΕΚΤ. Επομένως δεν δημιουργούν ευθύνη της Ε.Ε. αλλά αποκλειστικά της ΕΚΤ για τις προκαλούμενες ζημιές⁴¹. *“Η διασφάλιση της πλήρους αυτονομίας της ΕΚΤ κρίθηκε ... ουσιαστική προϋπόθεση για να μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος της σταθερότητας των τιμών”*⁴². Επίσης βοηθάει την ΕΚΤ να ασκήσει απερίσπαστη την νομισματική πολιτική στην ζώνη του ΕΥΡΩ και ενισχύει το κύρος της καθώς αντιμετωπίζεται από το κοινό ως μία Τράπεζα ανεξάρτητη από τις εκάστοτε επιδιώξεις των κυβερνήσεων των κρατών – μελών. *“Ανεξαρτήτως του βαθμού αλήθειας που εμπεριέχει η συγκεκριμένη ρύθμιση, η αποκοπή της όλης λειτουργίας της ΕΚΤ από τον πολιτικό έλεγχο ... δημιουργεί ένα προφανές έλλειμμα δημοκρατίας”*⁴³ το οποίο εν μέρει καλύπτεται μέσω της υποχρέωσης λογοδοσίας της ΕΚΤ όπως θα δούμε παρακάτω.

Η ανεξαρτησία της ΕΚΤ παρουσιάζεται στις ακόλουθες πέντε επιμέρους εκφάνσεις⁴⁴:

- **Θεσμική ανεξαρτησία**

“Σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες” και το “Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της

⁴¹ άρθρο 340.3 ΣυνθΛΕΕ

⁴² Παπαγιάννης Δονάτος (2011), *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, 4^η, Αθήνα –Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ. 219

⁴³ Παπαγιάννης Δονάτος (2011), *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, 4^η, Αθήνα –Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ. 219

⁴⁴ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 142

ΕΚΤ”, “ούτε η ΕΚΤ ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των εν λόγω οργανισμών, ζητά ή δέχεται υποδείξεις από θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους”⁴⁵.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός, ότι σύμφωνα με τα ανωτέρω η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ απαγορεύεται να ζητούν υποδείξεις από κοινοτικά όργανα ή κυβερνήσεις κρατών – μελών, τα οποία με την σειρά τους δεν θα πρέπει να κάνουν υποδείξεις. Αυτό βέβαια δεν απαγορεύει στην ΕΚΤ, τον διάλογο για θέματα αρμοδιότητάς της, με τα κοινοτικά όργανα ή κυβερνήσεις των κρατών – μελών.

- **Νομική ανεξαρτησία**

Στην έννοια της νομικής ανεξαρτησίας της ΕΚΤ περιλαμβάνεται το γεγονός ότι έχει:

- ο ιδία νομική προσωπικότητα⁴⁶
- ο δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την διατήρηση των προνομίων της⁴⁷, αν αυτά αμφισβητούνται.

- **Προσωπική ανεξαρτησία των μελών των οργάνων λήψης αποφάσεων**

Η προσωπική ανεξαρτησία των μελών των οργάνων λήψης αποφάσεων προστατεύεται καθώς στο “Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ” προβλέπεται ότι έχουν μακροχρόνιες και ορισμένου χρόνου θητείες. Οκτώ ετών και μη

⁴⁵ άρθρ. 7 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁴⁶ άρθρο 282, παράγραφος 3 της ΣυνθΛΕΕ

⁴⁷ άρθρο 263 ΣυνθΛΕΕ

ανανεώσιμες για τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής⁴⁸, όχι μικρότερες από πέντε έτη⁴⁹ και ανανεώσιμες για τους Διοικητές των ΕθνΚΤ.

- **Λειτουργική και επιχειρησιακή ανεξαρτησία**

Η λειτουργική και επιχειρησιακή ανεξαρτησία της ΕΚΤ συνίσταται στο γεγονός ότι:

- *“Σύμφωνα με το άρθρο 128, παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων σε ευρώ μέσα στην Ένωση. Η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ μπορούν να εκδίδουν τέτοια τραπεζογραμμάτια”*⁵⁰.
- *“Η ΕΚΤ μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη την υποχρέωση της διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε λογαριασμούς τους στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής”*⁵¹. Επίσης ελέγχει το υπόλοιπο σε συνάλλαγμα των κρατών – μελών, καθώς και την χρήση του⁵².
- *“Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «εθνικές κεντρικές τράπεζες», προς κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών.*
- *Απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα, από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς, η ΕΚΤ ή οι ΕθνΚΤ.”*⁵³ Η απαγόρευση αυτή προστατεύει από πιέσεις για χρηματοδότηση του δημόσιου τομέα με χρήμα της ΕΚΤ. Στην απαγόρευση

⁴⁸ άρθρ. 11, παρ. 2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁴⁹ άρθρ. 14, παρ. 2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁵⁰ άρθρ. 16, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁵¹ άρθρ. 19, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁵² HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 144

⁵³ Άρθρο 101, Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΚ

περιλαμβάνεται και η αγορά δημόσιου χρέους από πλευράς Ευρωσυστήματος στην πρωτογενή αλλά και στη δευτερογενή αγορά.

- **Οικονομική και οργανωτική ανεξαρτησία**

Η οικονομική και οργανωτική ανεξαρτησία της ΕΚΤ συνίσταται στο γεγονός ότι:

- Οι ΕθνΚΤ εγγράφονται στο κεφάλαιο της ΕΚΤ και καταβάλλουν τα μερίδιά τους⁵⁴
- Η ΕΚΤ διαθέτει το δικό της προϋπολογισμό, ανεξάρτητα από την ΕΕ⁵⁵
- Η ΕΚΤ καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της⁵⁶
- *“Η ΕΚΤ απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης”*^{57,58}

3.2 ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤ

Το γεγονός της εξασφάλισης της ανεξαρτησίας της ΕΚΤ προκειμένου να διευκολυνθεί στην επίτευξη του σκοπού της δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να λογοδοτεί, δηλαδή να δικαιολογεί τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί το σύνολο των εξουσιών και προνομίων που της έχουν παραχωρηθεί με την Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ.

- *“Η ΕΚΤ απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους*

⁵⁴ άρθρ. 28, 29, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁵⁵ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 144

⁵⁶ άρθρ. 36, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁵⁷ Πρωτόκολλο της 8ης Απριλίου 1965 περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

⁵⁸ άρθρ. 39, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση”⁵⁹

- “Η ΕΚΤ συντάσσει και δημοσιεύει εκθέσεις για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ τουλάχιστον κάθε τρίμηνο”⁶⁰
- Ο πρόεδρος της ΕΚΤ και τα άλλα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν, αιτήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή με δική τους πρωτοβουλία, να εμφανίζονται ενώπιον των αρμοδίων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁶¹,

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ΕΚΤ μέσω των εκθέσεων που υποβάλει μεταξύ άλλων και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και μέσω της εμφάνισης αντιπροσώπων της σε αυτό, δηλαδή μέσω της λογοδοσίας της στους άμεσα εκλεγμένους αντιπροσώπους των πολιτών των κρατών μελών της Ε.Ε., στην πραγματικότητα λογοδοτεί σε αυτούς.

Δεδομένου ότι τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ έχουν συλλογική ευθύνη, αυτά είναι τα μόνα που λογοδοτούν καθώς σε καμία περίπτωση δεν λογοδοτούν ατομικά τα μέλη τους⁶²

3.3 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα όργανα της ΕΚΤ είναι η Εκτελεστική Επιτροπή, το Διοικητικό Συμβούλιο⁶³, καθώς και το Γενικό Συμβούλιο.

⁵⁹ άρθρο 113, παρ. 3, Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ

⁶⁰ άρθρο 15, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁶¹ άρθρο 113, παρ. 3, Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ

⁶² HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 146

⁶³ άρθρο 129 παράγραφος 1 ΣυνθΛΕΕ

3.3.1 ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από έξι μέλη, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη. Τα μέλη που αποτελούν την Εκτελεστική Επιτροπή διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύσταση του Συμβουλίου και διαβούλευση με το Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη⁶⁴. Οι αρμοδιότητές της είναι οι εξής:

- *“Προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.*
- *Θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και προς τούτο παρέχει τις απαραίτητες οδηγίες προς τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες της ζώνης του ευρώ.*
- *Διαχειρίζεται τις καθημερινές εργασίες της ΕΚΤ.*
- *Ασκεί ορισμένες αρμοδιότητες που της εκχωρούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένων και αρμοδιοτήτων κανονιστικής φύσεως.”*⁶⁵

3.3.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από είκοσι τέσσερα συνολικά μέλη. Τους δέκα οκτώ Διοικητές των ΕθνΚΤ των χωρών μελών που μετέχουν στην ζώνη του ΕΥΡΩ, και τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο ισότιμα με τους Διοικητές των ΕθνΚΤ, γεγονός που αναδεικνύει τον υπερεθνικό χαρακτήρα της ΕΚΤ. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν επίσης να συμμετέχουν, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου,

⁶⁴ αρθρ. 283 ΣυνθΕΚ

⁶⁵ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Το Διοικητικό Συμβούλιο, [<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/govc/html/index.el.html>]

ο πρόεδρος του Συμβουλίου (ECOFIN) και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶⁶.

Είναι το βασικό όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ, εκτός από αυτές που προορίζονται ρητά για την Εκτελεστική Επιτροπή⁶⁷. Οι αρμοδιότητές του είναι οι εξής:

- *“Καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα.*
- *Χαράσσει νομισματική πολιτική για τη ζώνη του ευρώ. Το καθήκον αυτό περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους στόχους της νομισματικής πολιτικής, τα βασικά επιτόκια, την προσφορά διαθεσίμων στο Ευρωσύστημα, καθώς και τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή των εν λόγω αποφάσεων.”*⁶⁸

Από τα προηγούμενα συνάγεται ότι *“το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων σε ευρώ μέσα στην Ένωση”*⁶⁹

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει συνήθως δύο φορές τον μήνα. Κατά την πρώτη συνεδρίαση αξιολογεί τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις και λαμβάνει τη μηνιαία απόφασή του για τη νομισματική πολιτική. Κατά τη δεύτερη συνεδρίασή του, το Διοικητικό Συμβούλιο συζητά κυρίως θέματα που αφορούν άλλα καθήκοντα και αρμοδιότητες της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος. Τα πρακτικά των συνεδριάσεων δεν δημοσιεύονται, όμως η απόφαση για τη νομισματική πολιτική ανακοινώνεται στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου η οποία πραγματοποιείται αμέσως μετά την πρώτη συνεδρίαση κάθε μήνα και η οποία διευθύνεται από τον Πρόεδρο ο οποίος επικουρείται από τον Αντιπρόεδρο.

⁶⁶ άρθρο 113, παρ. 1, Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ

⁶⁷ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 60

⁶⁸ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Το Διοικητικό Συμβούλιο, [<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/govc/html/index.el.html>]

⁶⁹ άρθρ. 16 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, [http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/c_08320100330el_ecb_statute.pdf]

3.3.3 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Προκειμένου να δοθεί, ως ένα βαθμό τουλάχιστον, λόγος στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. τα οποία προς το παρόν δεν μετέχουν στην ΟΝΕ και λαμβάνοντας υπόψη την μεγάλη σημασία που έχει η διατήρηση των δεσμών μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ των κρατών – μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ΕΥΡΩ, προβλέπεται ένα μεταβατικό όργανο⁷⁰, το Γενικό Συμβούλιο. Αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ, οι οποίοι έχουν την δυνατότητα να προεδρεύουν του Γενικού Συμβουλίου, καθώς επίσης και από τους Διοικητές των ΕθνΚΤ όλων κρατών μελών της Ε.Ε. Στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου μπορούν να συμμετέχουν, αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου, τα υπόλοιπα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της ΕΕ και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. *“Οι αρμοδιότητες αυτού του οργάνου είναι προφανώς περιορισμένες και απαριθμούνται στο άρθρ. 141 ΣυνθΛΕΕ και 47 του Καταστατικού της ΕΚΤ”*.⁷¹

Σε γενικές γραμμές και δεδομένου ότι υπάρχουν κράτη - μέλη της ΕΕ που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ, ασκεί τις αρμοδιότητες που ασκούσε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα μέχρι την κατάργησή του, και οφείλει να τις ασκεί η ΕΚΤ κατά το Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Επίσης συμβάλλει:

- *“στις συμβουλευτικές λειτουργίες της ΕΚΤ*
- *στη συλλογή στατιστικών πληροφοριών*
- *στην προετοιμασία των ετήσιων εκθέσεων της ΕΚΤ*
- *στη θέσπιση των κανόνων που είναι αναγκαίοι για την τυποποίηση της λογιστικής παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις πράξεις των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών*
- *στη λήψη μέτρων που αφορούν τον καθορισμό της κλείδας κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ, εκτός εκείνων που έχουν καθοριστεί στη Συνθήκη*

⁷⁰ άρθρ. 4 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁷¹ Παπαγιάννης Δονάτος (2011), *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, 4^η, Αθήνα –Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ. 217

- στη θέσπιση των όρων απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ
- στις απαραίτητες προετοιμασίες για τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των "κρατών μελών με παρέκκλιση" έναντι του ευρώ"⁷²

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι προκειμένου να υπάρχει άμεση πληροφόρηση των Διοικητών των ΕθνΚΤ των κρατών – μελών που δεν μετέχουν στην ζώνη του ΕΥΡΩ, σχετικά με τις αποφάσεις του κυρίου οργάνου λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ, δηλαδή του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει το Γενικό Συμβούλιο για της αποφάσεις αυτές⁷³.

Αυτονόητο είναι ότι υπάρχει η πρόβλεψη στο καταστατικό της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ, ότι το Γενικό Συμβούλιο θα διαλυθεί όταν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ θα έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα, καθώς αυτό θα έχει μείνει άνευ αντικειμένου.

3.4 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Παρόλο που η ΕΚΤ δεν αναφέρεται στο άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΚ, το οποίο καθορίζει τα πέντε κοινοτικά όργανα, έχει αρμοδιότητες οι οποίες δεν της έχουν δοθεί από κάποιο από τα κοινοτικά όργανα, αλλά προβλέφθηκαν αρχικά στο "Πρωτόκολλο για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας", το οποίο εισήχθη με την συνθήκη του Μάαστριχτ.

*"Η ΕΚΤ έχει αναλάβει την αποκλειστική αρμοδιότητα να ασκεί την ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ"*⁷⁴. Η ΕΚΤ δεν ιδρύθηκε ως το όργανο το οποίο αυτόνομα θα παίξει τον κύριο ρόλο στην χάραξη νομισματικής και γενικότερα οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε., μετά την επίτευξη της ΟΝΕ, αλλά ως ο πυρήνας του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος. Σε κάθε

⁷² Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Γενικό Συμβούλιο, [<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/genc/html/index.el.html>]

⁷³ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 71

⁷⁴ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 34

περίπτωση η “ΕΚΤ διασφαλίζει ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφοι 2, 3 και 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτελείται είτε με δικές της ενέργειες σύμφωνα με το” Πρωτόκολλο (αριθ. 4) για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, “είτε μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών σύμφωνα με το άρθρο 12.1 και το άρθρο 14.” του Πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ⁷⁵. Η ΣυνθΛΕΕ στα άρθρα 127 έως 133 και 282 έως 283 οριοθετεί με σαφήνεια τις δραστηριότητες της ΕΚΤ, οι οποίες συνίστανται στην εκτέλεση λειτουργιών κεντρικής τράπεζας για το ευρώ.

Η ΕΚΤ μπορεί να⁷⁶:

- **εκδίδει κανονισμούς** αναγκαίους προς εκτέλεση των καθηκόντων της, οι οποίοι όπως και κάθε κανονισμός έχουν γενική και άμεση ισχύ και είναι δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους
- **λαμβάνει αποφάσεις** αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο ΕΣΚΤ από τις Συνθήκες και το “Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ”. Οι εν λόγω αποφάσεις είναι δεσμευτικές ως προς όλα τα μέρη τους για τους αποδέκτες τους και ισχύουν κατόπιν κοινοποίησης σε αυτούς
- διατυπώνει **συστάσεις και γνώμες** οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές
Η γνώμη της ΕΚΤ ζητείται για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ένωσης που εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της. Επίσης ζητείται από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της, εντός όμως των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41 του “Πρωτοκόλλου (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ”. Τέλος η ΕΚΤ μπορεί να διατυπώνει γνώμες για θέματα του πεδίου των αρμοδιοτήτων της, προς τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, ή τις εθνικές αρχές.⁷⁷

⁷⁵ άρθρ. 9.2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁷⁶ άρθρο 132 ΣυνθΛΕΕ

⁷⁷ άρθρ. 4 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) ιδρύθηκε το 1998, έτος ίδρυσης της ΕΚΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 282, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκροτείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες του συνόλου των χωρών – μελών της Ε.Ε.⁷⁸

“Το ΕΣΚΤ δεν έχει νομική προσωπικότητα, δεν πρόκειται δηλ. κατ’ ουσία για όργανο που μπορεί να εκτελεί πράξεις, αλλά και συγκεκριμένα καθήκοντα που αναφέρονται είτε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, είτε στις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, είτε και στα δύο μαζί”⁷⁹.

Το ανωτέρω προκύπτει από το γεγονός ότι δεν έχει δικά του όργανα λήψης αποφάσεων, αλλά διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ.^{80 81}

4.1 ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΟ ΕΣΚΤ

“Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ και ενεργούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ”⁸².

Κάθε Εθνική Κεντρική Τράπεζα διαθέτει νομική προσωπικότητα με βάση το εθνικό δίκαιο της οικείας χώρας.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι:

⁷⁸ άρθρο 1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁷⁹ Παπαγιάννης Δονάτος (2011), *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, 4^η, Αθήνα –Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, σελ. 215

⁸⁰ άρθρ. 8, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁸¹ άρθρ. 282.2 ΣυνθΛΕΕ

⁸² άρθρ. 14, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

- οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες συμβάλλουν στο έργο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)⁸³ με τη συμμετοχή:
 - ο των Διοικητών τους στο Δ.Σ. της ΕΚΤ
 - ο των εκπροσώπων τους στις διάφορες Επιτροπές του ΕΣΚΤ⁸⁴
- *“Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι η εθνική νομοθεσία του, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συμφωνεί με τις Συνθήκες και το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ”*⁸⁵
- όπως έχει ήδη αναφερθεί, έχει ληφθεί μέριμνα προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία της ΕΚΤ

οι εθνικοί νόμοι και τα καταστατικά των ΕθνΚΤ διασφαλίζουν την ανεξαρτησία των ΕθνΚΤ και των οργάνων λήψης των αποφάσεών τους. Συμβάλλοντας στην ανεξαρτησία των ΕθνΚΤ από τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. *“τα καταστατικά των εθνικών κεντρικών τραπεζών προβλέπουν ότι η θητεία του διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας δεν είναι μικρότερη από πέντε έτη”*⁸⁶.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η ένταξη των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ⁸⁷, δεν είναι αντίθετη στην οικονομική και διοικητική αυτονομία τους. Μπορούν να εκτελούν και λειτουργίες άλλες από εκείνες που αφορούν το ΕΣΚΤ και το Ευρωσύστημα, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφανθεί με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψήφων, ότι οι λειτουργίες αυτές παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος⁸⁸.

Για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΚΤ και την εκτέλεση των καθηκόντων του, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με όρους οι οποίοι καθορίζονται και ανακοινώνονται από την ΕΚΤ:

⁸³ Του Ευρωσυστήματος, προσωρινά μέχρι την υιοθέτηση του ευρώ από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

⁸⁴ Του Ευρωσυστήματος, προσωρινά μέχρι την υιοθέτηση του ευρώ από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

⁸⁵ άρθρο 131, ΣΛΕΕ

⁸⁶ άρθρ. 14, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁸⁷ και προσωρινά στο Ευρωσύστημα

⁸⁸ άρθρ. 14, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

- “να συναλλάσσονται στις χρηματαγορές, αγοράζοντας και πωλώντας τίτλους, εκφρασμένους σε ευρώ ή άλλα νομίσματα, καθώς και πολύτιμα μέταλλα
- να διενεργούν πιστοδοτικές και πιστοληπτικές πράξεις με πιστωτικά ιδρύματα και άλλους φορείς της αγοράς, με επαρκή ασφάλεια προκειμένου για δάνεια”⁸⁹

4.2 ΣΤΟΧΟΙ – ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΣΚΤ

Πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών^{90 91}. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, επιμέρους στόχοι του ΕΣΚΤ είναι να:

- στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση προκειμένου να συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ενεργεί, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό η οποία ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 119 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκή Ένωσης⁹².

Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:

- να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης⁹³
- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 της εν λόγω ΣυνθΛΕΕ⁹⁴
- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών⁹⁵
- να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών⁹⁶

⁸⁹ αρθρ. 18, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁹⁰ Άρθρο 127, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ

⁹¹ Άρθρο 282, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ

⁹² Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁹³ άρθρο 127.2 ΣυνθΛΕΕ

⁹⁴ άρθρο 127.2 ΣυνθΛΕΕ

⁹⁵ άρθρο 127.2 ΣυνθΛΕΕ

- να συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος⁹⁷

Για αναλυτικούς και λειτουργικούς σκοπούς, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ καταρτίζει ενοποιημένο ισολογισμό του ΕΣΚΤ, ο οποίος περιλαμβάνει τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού των εθνικών κεντρικών τραπεζών που υπάγονται σ' αυτό⁹⁸.

Τα νομικά κείμενα που θέσπισαν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) – η Συνθήκη του Μάαστριχτ και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ του 1993 – συντάχθηκαν με γνώμονα ότι όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. θα υιοθετήσουν το ΕΥΡΩ και επομένως, το ΕΣΚΤ θα εκτελεί όλα τα καθήκοντα που απορρέουν από το ενιαίο νόμισμα. Όμως δεδομένου ότι στην παρούσα φάση και μέχρι να υιοθετηθεί το ΕΥΡΩ από το σύνολο των κρατών – μελών, στο ΕΣΚΤ συμμετέχουν και οι ΕθνΚΤ των κρατών – μελών οι οποίες μη υιοθετώντας το ευρώ διατήρησαν την κυριαρχία τους όσον αφορά την νομισματική πολιτική, αυτονόητο ήταν ότι οι εν λόγω ΕθνΚΤ δεν θα έπρεπε να συμμετέχουν στην εκτέλεση των βασικών λειτουργιών του ΕΣΚΤ⁹⁹. Έτσι, απαραίτητη για την μεταβατική περίοδο μέχρι το ΕΥΡΩ να εισαχθεί σε όλες τις χώρες τις Ε.Ε., ήταν η εισαγωγή της έννοιας του Ευρωσυστήματος.

⁹⁶ άρθρο 127.2 ΣυνθΛΕΕ

⁹⁷ άρθρο 127.5 ΣυνθΛΕΕ

⁹⁸ αρθρ. 26, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

⁹⁹ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 48

5 ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η έννοια του Ευρωσυστήματος, το οποίο θα διαδραματίζει τον κεντρικό ρόλο για την μεταβατική περίοδο μέχρι την υιοθέτηση το ενιαίου νομίσματος από όλες οι χώρες της ΕΕ, εισήχθη από το Δ.Σ. της ΕΚΤ, τον Νοέμβριο του 1998¹⁰⁰. Η πρώτη επίσημη αναφορά σε αυτό έγινε με τη συνθήκη της Λισσαβόνας¹⁰¹.

*“Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης.”*¹⁰² Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ σήμερα είναι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες: της Αυστρίας, του Βέλγιου, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Κύπρου, της Λετονίας, του Λουξεμβούργου, της Μάλτας, της Ολλανδίας, της Πορτογαλίας, της Σλοβακίας, της Σλοβενίας, της Εσθονίας και της Φινλανδίας. Επομένως, το Ευρωσύστημα είναι ένα υποσύνολο του ΕΣΚΤ.

Το Ευρωσύστημα δεν έχει νομική προσωπικότητα. Αυτό άλλωστε προκύπτει από το γεγονός ότι αποτελείται από την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ των κρατών μελών με νόμισμα το ΕΥΡΩ και διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ¹⁰³. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τα όργανα αυτά λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος.

¹⁰⁰ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 48

¹⁰¹ άρθρ. 282 ΣυνθΛΕΕ

¹⁰² άρθρο 282.1 ΣυνθΛΕΕ

¹⁰³ Όπως προκύπτει από το Αρθρ.8 του Πρωτοκόλλου (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

5.1 ΣΤΟΧΟΙ - ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το Ευρωσύστημα στην ουσία είναι η νομισματική αρχή της ζώνης του ΕΥΡΩ. Καθώς οι αποφάσεις πολιτικής της ΕΚΤ, όπως οι αποφάσεις για τη νομισματική πολιτική, εφαρμόζονται φυσικά μόνο στις χώρες της ζώνης του ΕΥΡΩ, στην πράξη το Ευρωσύστημα είναι αυτό που εκτελεί, ως ομάδα, τις λειτουργίες κεντρικής τράπεζας για τη ζώνη του ΕΥΡΩ. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΚΤ και οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών - μελών με νόμισμα το ΕΥΡΩ συμβάλλουν από κοινού στην επίτευξη των κοινών στόχων του Ευρωσυστήματος¹⁰⁴.

Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί του Ευρωσυστήματος είναι οι εξής¹⁰⁵:

- **Να ενεργεί ως η αναγνωρισμένη νομισματική αρχή της ζώνης του ΕΥΡΩ και ως κύρια χρηματοπιστωτική αρχή**, πλήρως αναγνωρισμένη εντός και εκτός της Ευρώπης. Στην επιδίωξη του πρωταρχικού στόχου της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών για το κοινό καλό, το Ευρωσύστημα αναλαμβάνει τις απαραίτητες οικονομικές και νομισματικές αναλύσεις και υιοθετεί και εφαρμόζει κατάλληλες πολιτικές. Για να το πετύχει αυτό θα πρέπει να ανταποκρίνεται κατάλληλα και αποτελεσματικά στις νομισματικές και χρηματοπιστωτικές εξελίξεις.

Το Ευρωσύστημα ως υπεύθυνο για τη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ΕΥΡΩ:

- ο έχει τον πλήρη έλεγχο της νομισματικής βάσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ και οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες είναι τα μοναδικά ιδρύματα που έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν τα τραπεζογραμμάτια που αποτελούν νόμιμο χρήμα στη ζώνη του

¹⁰⁴ Η δήλωση σχετικά με την αποστολή του Ευρωσυστήματος διατίθεται στη διεύθυνση [www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/mission_eurosys.el.html]

¹⁰⁵ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί του Ευρωσυστήματος [<http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/intents.el.html>]

ΕΥΡΩ. Είναι καθήκον του Ευρωσυστήματος να διασφαλίζει τον απρόσκοπτο και επαρκή εφοδιασμό με τραπεζογραμμάτια, καθώς επίσης να διαφυλάσσει την εμπιστοσύνη των ευρωπαίων πολιτών στο ενιαίο νόμισμα. Η ακεραιότητα των τραπεζογραμμάτων ΕΥΡΩ διασφαλίζεται με την έρευνα και ανάπτυξη συστημάτων ασφαλείας για τα τραπεζογραμμάτια ΕΥΡΩ, με την αποτροπή και την παρακολούθηση της παραχάραξης κλπ από τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά.

.Δεδομένης της εξάρτησης του τραπεζικού συστήματος από τη νομισματική βάση, το Ευρωσύστημα βρίσκεται σε θέση να επηρεάζει αποφασιστικά τις συνθήκες και τα επιτόκια στην αγορά χρήματος.

- ο διενεργεί πράξεις συναλλάγματος διασφαλίζοντας ότι αυτές παραμένουν συνεπείς με τους στόχους που θέτει η ΕΚΤ για τη νομισματική πολιτική. Αυτό είναι απαραίτητο καθώς από τις πράξεις συναλλάγματος επηρεάζονται δύο σημαντικές μεταβλητές της νομισματικής πολιτικής, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και οι εγχώριες συνθήκες ρευστότητας.

Η διαχείριση του χαρτοφυλακίου συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ η οποία αποσκοπεί πρωτίστως στο να διασφαλίζεται ότι η ΕΚΤ διαθέτει επαρκή ρευστότητα για τη διενέργεια πράξεων συναλλάγματος, έχει ανατεθεί επί του παρόντος σε αποκεντρωμένη βάση στις ΕθνΚΤ οι οποίες επιλέγουν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που αφορούν τη διαχείριση αυτή. Οι εν λόγω ΕθνΚΤ ενεργούν εκ μέρους της ΕΚΤ σύμφωνα με τις οδηγίες που λαμβάνουν από αυτήν. Αν και οι ΕθνΚΤ διαχειρίζονται με ανεξάρτητο τρόπο τα δικά τους συναλλαγματικά διαθέσιμα, όταν οι πράξεις τους στην αγορά συναλλάγματος υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ, προκειμένου να υπάρχει συνέπεια με τη

συναλλαγματική και νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος. Ο έλεγχος των πράξεων συναλλάγματος σε κάθε περίπτωση καθίσταται αποτελεσματικός από τη στιγμή που οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες διαθέτουν τα απαραίτητα λειτουργικά μέσα

- **Να επιδιώκει τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την προώθηση της ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής ενοποίησης.** Το Ευρωσύστημα έχει αναλάβει την προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών δεδομένου ότι η ύπαρξη υγιών και αποδοτικών συστημάτων πληρωμών τα οποία αποτελούν το μέσο μεταφοράς χρημάτων μεταξύ πιστωτικών και άλλων νομισματικών ιδρυμάτων, δηλαδή αποτελούν τον πυρήνα της χρηματοπιστωτικής υποδομής της οικονομίας, είναι σημαντική για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, κατ' επέκταση, για την οικονομία ως σύνολο. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτικών που παρέχουν μια υγιή ευρωπαϊκή και παγκόσμια αρχιτεκτονική για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε συνεργασία με τις καθιερωμένες θεσμικές δομές.

Οι αρμόδιες εθνικές αρχές, έχουν σε πρώτη τουλάχιστον φάση την άμεση ευθύνη για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την προληπτική εποπτεία, η οποία όπως θα δούμε στην συνέχεια, σταδιακά μετατίθεται στην ΕΚΤ και εν συνεχεία στους αρμόδιους μηχανισμούς. Η ουσία πάντως είναι, ότι έχει ανατεθεί στο Ευρωσύστημα το σημαντικό καθήκον να συμβάλλει στην ομαλή άσκηση των πολιτικών σε αυτούς τους τομείς, το οποίο περιλαμβάνει τρεις κύριες δραστηριότητες:

- Παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η οποία αποβλέπει στον εντοπισμό παραγόντων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν ευπάθεια και στην αξιολόγηση του βαθμού ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ζώνης του ευρώ.

- Παροχή συμβουλών στις αρμόδιες αρχές σχετικά με το σχεδιασμό και την τροποποίηση των κανόνων που αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα και των απαιτήσεων εποπτείας.
 - Προώθηση ρυθμίσεων για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την αποτελεσματική διαχείριση χρηματοπιστωτικών κρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της στενής συνεργασίας μεταξύ κεντρικών τραπεζών και εποπτικών αρχών.
- **Να λειτουργεί με βασικές αρχές την αξιοπιστία, την εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία.** Στόχος του είναι η αποτελεσματική επικοινωνία με τους πολίτες της Ευρώπης και τα μέσα ενημέρωσης. Επίσης οι σχέσεις του με τις αρχές τις Ε.Ε. καθώς και τα κράτη μέλη με νόμισμα το ΕΥΡΩ, σε κάθε περίπτωση είναι σε πλήρη συμφωνία με τις διατάξεις της ΣυνθΛΕΕ και λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ανεξαρτησίας. Έτσι το Ευρωσύστημα παρακολουθεί τις μεταβολές που επηρεάζουν τις αγορές χρήματος και τις χρηματοπιστωτικές αγορές και λειτουργεί με ευαισθησία, τόσο ως προς το δημόσιο συμφέρον όσο και ως προς τις ανάγκες της αγοράς.
 - **Να επιδιώκει την ενίσχυση της κοινής ταυτότητας,** σε ένα πλαίσιο σαφώς καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων για όλους τους συμμετέχοντες. Για το σκοπό αυτό, το Ευρωσύστημα θα στηρίζεται στις δυνατότητες και την ουσιαστική συμμετοχή όλων των μελών του, καθώς και στην δέσμευση και την προθυμία τους να εργαστούν για τους κοινούς στόχους του. Τέλος **έχει αναλάβει την δέσμευση να εφαρμόζει αποτελεσματικές και αποδοτικές οργανωτικές δομές.**

5.2 Η ΕΚΤ ΣΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συμβάλλουν από κοινού στην επίτευξη των κοινών στόχων του Ευρωσυστήματος¹⁰⁶. Για να επιτυγχάνεται αυτό σε ολόκληρη τη

¹⁰⁶ αρθρ. 9.2 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

ζώνη του ευρώ, η ΕΚΤ μπορεί να χρησιμοποιεί τα ακόλουθα τρία είδη νομικών πράξεων, οι οποίες είναι νομικά δεσμευτικές για όλα τα μέλη του Ευρωσυστήματος:

- **Κατευθυντήριες γραμμές προς τις ΕθνΚΤ**, οι οποίες καθορίζουν το γενικό πλαίσιο και τους βασικούς κανόνες που ισχύουν για την αποκεντρωμένη διενέργεια των πράξεων του Ευρωσυστήματος και τη συλλογή στατιστικών στοιχείων από τις ΕθνΚΤ. Αποτελούν μέρος του Κοινοτικού Δικαίου. Εκδίδονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και στη συνέχεια κοινοποιούνται στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ΕΥΡΩ.
- **Οδηγίες προς τις ΕθνΚΤ**, οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση της εφαρμογής των αποφάσεων νομισματικής πολιτικής και των κατευθυντήριων γραμμών. Αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου και εκδίδονται από την Εκτελεστική Επιτροπή.
- **Εσωτερικές αποφάσεις**, οι οποίες αποσκοπούν στην αντιμετώπιση εσωτερικών οργανωτικών ή διοικητικών ζητημάτων.¹⁰⁷

Πέραν των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί αποκλειστικά στην ΕΚΤ, το Καταστατικό του ΕΣΚΤ δεν προσδιορίζει σε ποιο βαθμό η ΕΚΤ ή οι ΕθνΚΤ πρέπει να συμμετέχουν στην υλοποίηση των πολιτικών του Ευρωσυστήματος. Πάντως ο καταμερισμός των εργασιών εντός του συστήματος πραγματοποιείται βάσει της αρχής της αποκέντρωσης, δηλαδή εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο, η ΕΚΤ προσφεύγει στις ΕθνΚΤ για την εκτέλεση των πράξεων που υπάγονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. *“Εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο και με την επιφύλαξη των διατάξεων του”* άρθρου 21 του Πρωτοκόλλου (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, *“η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την εκτέλεση των πράξεων που υπάγονται στα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.”*¹⁰⁸

¹⁰⁷ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 73

¹⁰⁸ αρθρ. 21.1 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

5.3 ΟΙ ΕΘΝΚΤ ΣΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Πέρα των όσων έχουν ήδη αναφερθεί για το πλαίσιο συμμετοχής των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ, τα οποία καθώς διανύουμε την μεταβατική περίοδο μέχρι την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν αναλογική ισχύ αναφορικά με την συμμετοχή των ΕθνΚΤ στο Ευρωσύστημα, σημαντικό στο σημείο αυτό είναι να κάνουμε μία αναφορά στον διαφοροποιημένο ρόλο τον οποίο στην παρούσα φάση επιτελούν οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ΕΥΡΩ και αυτές των κρατών μελών που δεν έχουν ακόμα υιοθετήσει το ΕΥΡΩ.

5.3.1 ΕΘΝΚΤ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες της ζώνης του ΕΥΡΩ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Ευρωσυστήματος¹⁰⁹ και εκτελούν τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα¹¹⁰ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες,¹¹¹ καθώς και τους κανόνες τους οποίους θεσπίζουν τα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Δεδομένου ότι η λειτουργική διάρθρωση του Ευρωσυστήματος λαμβάνει υπόψη την αρχή της αποκέντρωσης, οι ΕθνΚΤ εκτελούν σχεδόν όλα τα λειτουργικά καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Έτσι, υλοποιώντας τις αποφάσεις που λαμβάνει σε κεντρικό επίπεδο το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι υπεύθυνες για τις ακόλουθες ενέργειες¹¹²:

- την εκτέλεση πράξεων νομισματικής πολιτικής όπως την παροχή χρήματος κεντρικής τράπεζας στις εμπορικές τράπεζες
- τη διαχείριση των ίδιων συναλλαγματικών διαθεσίμων που υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ

¹⁰⁹ αρθρ. 14, παρ. 3, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹¹⁰ αρθρ. 12, παρ. 1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹¹¹ αρθρ. 14, παρ. 3, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹¹² Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Τα καθήκοντα των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών [http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/orga/html/or_014.el.html]

- τη λειτουργία και την επίβλεψη των υποδομών των χρηματοπιστωτικών αγορών καθώς και των μέσων πληρωμής
- την έκδοση τραπεζογραμμάτων από κοινού με την ΕΚΤ
- τη συλλογή στατιστικών στοιχείων και την παροχή συνδρομής στην ΕΚΤ
- την άσκηση καθηκόντων εκτός του ΕΣΚΤ εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίσει, με πλειοψηφία δύο τρίτων, ότι αυτά αντίκεινται στους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

Στο σημείο αυτό χρήσιμο θα ήταν, ως παράδειγμα και για την κατανόηση όσων έχουν αναφερθεί, να εξετάσουμε τον ρόλο και την λειτουργία την οποία η Τράπεζα της Ελλάδος επιτελεί στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος.

5.3.1.1 Η ΤτΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Με την είσοδο της Ελλάδας στην ζώνη του ΕΥΡΩ την 1^η Ιανουαρίου 2001, συντελέστηκε η πρώτη διεύρυνση του Ευρωσυστήματος. Έτσι η ΤτΕ αποτέλεσε την 12^η Εθνική Κεντρική Τράπεζά του.

Η ΤτΕ ιδρύθηκε το 1927 με κύριο στόχο την διασφάλιση της αγοραστικής αξίας της δραχμής. Αρχικά απολάμβανε έναν σημαντικό βαθμό ανεξαρτησίας. Η ανεξαρτησία της όμως ήταν σημαντικά περιορισμένη, από το 1946, χρονιά κατά την οποία ιδρύθηκε η Νομισματική Επιτροπή στην οποία μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα άσκησης της νομισματικής πολιτικής, μέχρι το 1982 κατά το οποίο σταμάτησε η λειτουργία της Νομισματικής Επιτροπής. Μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1992, στα πλαίσια της εναρμόνισης της Εθνικής νομοθεσίας με την Κοινοτική, απαιτήθηκε η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της ΤτΕ. Ανεξαρτησία η οποία για πρώτη φορά παραχωρήθηκε στην ΤτΕ με τον Ν. 2548/1997 υπό τον τίτλο “Ρυθμίσεις για την Τράπεζα της Ελλάδος και άλλες διατάξεις”, ο οποίος τροποποιήθηκε από τον Ν. 2609/1998 και τον Ν. 2832/2000. Με τον τελευταίο νόμο ορίζεται το ΕΥΡΩ ως εθνικό νόμισμα, προβλέπονται ο σκοπός οι αρμοδιότητες και τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΤτΕ, τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής που μπορεί να χρησιμοποιήσει, η ανεξαρτησία της

από την Κυβέρνηση καθώς και οι σχέσεις της με αυτή, και γενικότερα όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της ως πλήρες μέλος του Ευρωσυστήματος. Έτσι μετά την ψήφιση του Ν. 2832/2000, βασικός σκοπός της ΤτΕ είναι η σταθερότητα των τιμών, σύμφωνα με το άρθρο 105 της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Η ΤτΕ όπως και όλες οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες έχει ξεχωριστή νομική προσωπικότητα από την ΕΚΤ. Τα όργανα της ΤτΕ είναι η Γενική Συνέλευση των μετόχων, το Γενικό Συμβούλιο, ο Διοικητής, ο Υποδιοικητής και το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής. Δεν παύει όμως να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Ευρωσυστήματος και να βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο της ΕΚΤ¹¹³. Αυτό σημαίνει ότι οφείλει να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και να υποστηρίζει την λειτουργία της.

Η ΤτΕ έχει την δυνατότητα να πραγματοποιεί λειτουργίες εκτός του Ευρωσυστήματος με δική της υπευθυνότητα, εκτός και εάν το Δ.Σ. της ΕΚΤ αποφασίσει ότι αυτές οι λειτουργίες είναι αντίθετες ή δημιουργούν πρόβλημα στους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος¹¹⁴. Έτσι οι αρμοδιότητες της ΤτΕ διακρίνονται σε αυτές που ασκεί ως μέλος του Ευρωσυστήματος και τις υπόλοιπες αρμοδιότητές της.

Οι αρμοδιότητες που ασκεί ως μέλος του Ευρωσυστήματος είναι οι εξής:

- Συμμετέχει στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ και την εφαρμόζει στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις οδηγίες της ΕΚΤ.
- Διαχειρίζεται για λογαριασμό της ΕΚΤ και σύμφωνα με τις οδηγίες της, μέρος των σε συνάλλαγμα και χρυσό διαθεσίμων της τελευταίας.
- Ασκεί την επίβλεψη των συστημάτων και των μέσων πληρωμών, με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας, της αξιοπιστίας και της αποδοτικότητάς τους. Για την αποτελεσματικότερη άσκηση των

¹¹³ άρθρ. 14.3 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹¹⁴ άρθρ. 14.4 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

καθηκόντων της σε ότι αφορά τα συστήματα πληρωμών, παρακολουθεί τις εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο και τις υποδομές μεταφοράς κεφαλαίων διεθνώς και τις αναθεωρεί εάν αυτό κρίνεται σκόπιμο.

- Είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η οποία αποβλέπει στον εντοπισμό των παραγόντων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν αστάθεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και αξιολογεί το βαθμό ανθεκτικότητάς του.
- Συλλέγει στατιστικά στοιχεία από νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δηλαδή τις τράπεζες και τα αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων. Η Τράπεζα της Ελλάδος συλλέγει στοιχεία για τα τραπεζικά επιτόκια καθώς και στοιχεία που απαρτίζουν τη νομισματική στατιστική τα οποία αποστέλλονται στην ΕΚΤ και συνεκτιμώνται στον υπολογισμό του μέσου ύψους των τραπεζικών επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ και στην κατάρτιση των συγκεντρωτικών νομισματικών και πιστωτικών μεγεθών. Τα μεγέθη αυτά παρακολουθούνται στο πλαίσιο της νομισματικής ανάλυσης του Ευρωσυστήματος και η διαμόρφωσή τους επηρεάζει άμεσα τις αποφάσεις νομισματικής πολιτικής.
- Εκδίδει τραπεζογραμμάτια ΕΥΡΩ, τα οποία κυκλοφορούν ως νόμιμο χρήμα, μετά από έγκριση της ΕΚΤ, καθώς είναι αρμόδια για την κυκλοφορία και διαχείριση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ΕΥΡΩ στην Ελλάδα.

Οι λοιπές αρμοδιότητες της είναι οι ακόλουθες:

- Είναι αρμόδια για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την εποπτεία και τον έλεγχο των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων.
- Έχει την ευθύνη για τη διαχείριση και τη λειτουργία του Συστήματος Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή (Άυλοι Τίτλοι) στο οποίο διακανονίζονται όλες οι συναλλαγές που αφορούν ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου τόσο στην πρωτογενή

όσο και στη δευτερογενή αγορά, καθώς και την ευθύνη της λειτουργίας της Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων

- Διατηρεί τρεχούμενους και προθεσμιακούς λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) σε ΕΥΡΩ και συνάλλαγμα, αφενός για την ικανοποίηση εγχώριων αναγκών και αφετέρου για την εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους. Επίσης, εκτελεί εντολές πληρωμών και εισπράξεων του Ελληνικού Δημοσίου.
- Καταρτίζει και δημοσιεύει τα νομισματικά και πιστωτικά μεγέθη που αφορούν την ελληνική οικονομία καθώς και τα μέσα επιτόκια που τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν στις διάφορες κατηγορίες καταθέσεων και χορηγήσεων.
- Η παρακολούθηση και ανάλυση της οικονομικής συγκυρίας και της νομισματικής πολιτικής. Για τον σκοπό αυτό δημοσιεύεται, κάθε χρόνο η Έκθεση του Διοικητή για την ελληνική οικονομία, και δύο εκθέσεις για τη νομισματική πολιτική, η Ετήσια Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική και η Ενδιάμεση Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική

Έτσι μετά την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από την χώρα μας και την ενσωμάτωση της ΤτΕ στο Ευρωσύστημα, η ΤτΕ όπως και οι υπόλοιπες ΕθνΚΤ, έχει χάσει την δυνατότητα έκδοσης τραπεζογραμματίων σε εθνικό νόμισμα καθώς τις επιτρέπεται να εκδίδει μόνο ΕΥΡΩ κατόπιν εγκρίσεως της ΕΚΤ. Επομένως έχει χάσει την δυνατότητα αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής καθώς και αυτόνομου ελέγχου των συστημάτων πληρωμών καθώς σε αυτούς τους τομείς ακολουθεί τις οδηγίες της ΕΚΤ στα πλαίσια επίτευξης των στόχων του Ευρωσυστήματος του οποίου αποτελεί μέλος. Παρόλα αυτά έχει δυνατότητα επηρεασμού του Ευρωσυστήματος, μέσω της συμμετοχής του Διοικητή της στο Δ.Σ. της ΕΚΤ, το οποίο επίσης αποτελεί όργανο διοίκησης του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος.

Εικόνα 1 Δομή ΕΣΚΤ

5.3.2 ΕΘΝΚΤ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Οι ΕθνΚΤ των κρατών – μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ΕΥΡΩ, είτε γιατί έχουν ενταχθεί σε ειδικό καθεστώς, είτε γιατί αποτελούν τα κράτη – μέλη με παρέκκλιση, αποκλείονται από την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στην ευρωζώνη, καθώς και από την συμμετοχή τους σε βασικές λειτουργίες του Ευρωσυστήματος. Έτσι οι Διοικητές τους δεν συμμετέχουν στο Δ.Σ. της ΕΚΤ, ούτε στην λήψη αποφάσεων που αφορούν το Ευρωσύστημα. Αυτό συμβαίνει γιατί αποκλειστικά διατηρούν την ευθύνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στην χώρα τους.

Τα ανωτέρω δεν σημαίνουν ότι οι εν λόγω ΕθνΚΤ δεν δεσμεύονται ως προς την επίτευξη του στόχου της άσκησης ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, με απώτερο στόχο την διατήρηση της σταθερότητας των τιμών¹¹⁵. Έτσι μέσω της συμμετοχής των Διοικητών τους στο Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και στο πλαίσιο που τους παρέχει ο ΜΣΙ ΙΙ, συνεργάζονται με το Ευρωσύστημα για την άσκηση της νομισματικής και

¹¹⁵ άρθρο 4, Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΚ

συναλλαγματικής πολιτικής. Πολιτικών οι οποίες αναλύονται στα ακόλουθα δύο κεφάλαια.

6 Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

6.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

“Σύμφωνα με τα άρθρα 127 παράγραφος 1 και 282, παράγραφος 2 της ΣυνθΛΕΕ ο πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.”¹¹⁶ Καθώς τα ανωτέρω άρθρα δεν ισχύουν για τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, ο όρος ΕΣΚΤ πρέπει να ερμηνεύεται ως Ευρωσύστημα. Επομένως η χάραξη καθώς και η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής, η οποία αποτελεί ένα από τα βασικά καθήκοντα, του ΕΣΚΤ¹¹⁷ μετά την υιοθέτηση του ευρώ από όλες τις χώρες της Ε.Ε., ή του Ευρωσυστήματος στην παρούσα μεταβατική περίοδο που διανύουμε, εντάσσεται στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης του στόχου της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών.

Καθώς στην ΣυνθΛΕΕ οριζόταν ως στόχος του ΕΣΚΤ η σταθερότητα των τιμών, χωρίς όμως να ορίζεται η έννοια της σταθερότητας αυτής, τον Οκτώβριο του 1998 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ όρισε τη σταθερότητα των τιμών ως «*την ετήσια αύξηση του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) για τη ζώνη του ευρώ με ρυθμό χαμηλότερο του 2%*», προσθέτοντας ότι η σταθερότητα των τιμών «*πρέπει να διατηρείται μεσοπρόθεσμα*». Τον Μαΐο του 2003, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ επιβεβαίωσε τον ανωτέρω ορισμό της σταθερότητας των τιμών, διευκρινίζοντας ότι «*κατά την επιδίωξη της σταθερότητας των τιμών, επιδιώκει τη διατήρηση ρυθμών πληθωρισμού κάτω, αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα*».¹¹⁸ Η επιδίωξη ρυθμών πληθωρισμού πλησίον του 2% είναι

¹¹⁶ άρθρ. 2 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹¹⁷ άρθρο 127.2 ΣΛΕΕ

¹¹⁸ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 92

προτιμότερη από μηδενικό πληθωρισμό καθώς έτσι αποφεύγεται ο αποπληθωρισμός ο οποίος όπως θα αναλυθεί και στην συνέχεια έχει αρνητικές συνέπειες, αντίστοιχες με αυτές του υψηλού πληθωρισμού¹¹⁹.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι παρόλο που η νομισματική πολιτική, δεν μπορεί να ελέγξει πλήρως την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών, μπορεί χωρίς αμφιβολία να την ελέγξει μεσομακροπρόθεσμα¹²⁰.

Συμβάλλοντας στην επίτευξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, η νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος ενισχύει την απασχόληση, την μη πληθωριστική ανάπτυξη, καθώς και τον υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, οι οποίοι αποτελούν στόχους της Ε.Κ.¹²¹. Σημαντική σε αυτό το σημείο είναι η αναλυτικότερη αναφορά στα οφέλη της σταθερότητας των τιμών, σύμφωνα με τις σχετικές με το θέμα εμπειρικές μελέτες, αλλά και την οικονομική θεωρία.

6.1.1 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Η σταθερότητα των τιμών συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη, αύξηση της απασχόλησης, άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ευημερίας γενικότερα. Τα ανωτέρω έχουν παρατηρηθεί εμπειρικά, καθώς μετά από μελέτες που έχουν γίνει και οι οποίες καλύπτουν ευρύ φάσμα χωρών και χρονικών περιόδων, προκύπτουν οικονομικά στοιχεία με βάση τα οποία γίνεται σαφές, ότι οι οικονομίες με σχετικά σταθερό επίπεδο τιμών επιτυγχάνουν υψηλότερα επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης από τις υπόλοιπες. Επίσης προκύπτουν από την οικονομική θεωρία, σύμφωνα με την οποία, η σταθερότητα των τιμών συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη με τους ακόλουθους τρόπους:

- **Μειώνοντας την αβεβαιότητα, τόσο των καταναλωτών όσο και των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων, σχετικά με την εξέλιξη**

¹¹⁹ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 61

¹²⁰ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 9

¹²¹ άρθρο 2 Συνθήκη για την ίδρυση της Ε.Κ.

του γενικού επιπέδου τιμών και ενισχύοντας την ορθή αντίληψη τους σχετικά με την μεταβολή των σχετικών τιμών.

Σε μια οικονομία στην οποία μεσομακροπρόθεσμα επικρατεί σταθερότητα του γενικού επιπέδου τιμών, οι συναλλασσόμενοι αποκτούν την βεβαιότητα για το χαμηλό προσδοκώμενο επίπεδο του πληθωρισμού το οποίο διαχρονικά επιβεβαιώνεται και στην πράξη. Αυτό τους βοηθάει να αντιλαμβάνονται χωρίς σημαντικά λάθη, το αν η μεταβολή της τιμής ενός αγαθού ή μια υπηρεσίας συνεπάγεται την μεταβολή της σχετικής (όσον αφορά τα υπόλοιπα αγαθά και υπηρεσίες) τιμής του, καθώς επίσης και το ποσοστό της μεταβολής της σχετικής τιμής. Έτσι προβαίνουν σε ορθότερες οικονομικές αποφάσεις:

- οι καταναλωτές, οι οποίοι έχουν πλήρη αντίληψη για το εάν η μεταβολή της τιμής ενός προϊόντος συνεπάγεται μεταβολή της σχετικής τιμής του οπότε αξίζει ή όχι να το αγοράσουν
 - οι επιχειρήσεις, οι οποίες αντιλαμβάνονται αν η όποια μεταβολή της τιμής του προϊόντος τους είναι πάνω ή κάτω από τον πληθωρισμό και οδηγεί σε αύξηση ή μείωση κερδών και
 - οι εργαζόμενοι, οι οποίοι έχουν πλήρη αντίληψη της επίδρασης που έχει η μεταβολή του ονομαστικού εισοδήματός τους στο πραγματικό τους εισόδημα.
- **Μειώνοντας τα μακροπρόθεσμα επιτόκια** καθώς οι πιστωτές, πεπεισμένοι για την μακροπρόθεσμη σταθερότητα των τιμών δεν θα απαιτούν επιπλέον απόδοση, το λεγόμενο «ασφάλιστρο πληθωριστικού κινδύνου», ως εξασφάλιση για την ανάληψη των πληθωριστικών κινδύνων. Η μείωση των επιτοκίων βοηθάει την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με χαμηλό κόστος και ενισχύει την καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας στην οικονομική ευημερία.
 - **Μέσω τις αποφυγής των περιπτώσεων δραστηριοτήτων αντιστάθμισης των πληθωριστικών κινδύνων**, όπως η συσσώρευση πρώτων υλών ή εμπορευμάτων από τις επιχειρήσεις.

Έτσι αφήνονται όσο το δυνατό περισσότερα κεφάλαια ελεύθερα προς παραγωγικές επενδύσεις.

- **Μειώνοντας τις στρεβλωτικές επιδράσεις των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στα εισοδήματα**, καθώς για παράδειγμα σημαντική αύξηση του συνολικού επιπέδου των τιμών άρα και των μισθών με διατήρηση σταθερών των φορολογικών συντελεστών, έχει ως συνέπεια την φορολόγηση των εργαζόμενων με υψηλότερη φορολογική κλίμακα παρόλο που δεν έχει αυξηθεί το πραγματικό προ φόρων εισόδημά τους.
- **Αυξάνοντας τα οφέλη από την διακράτηση μετρητών**, καθώς σε οικονομίες με χαμηλό πληθωρισμό άρα και επιτόκια, οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις δεν έχουν σημαντικό οικονομικό όφελος από τις καταθέσεις τους, διατηρούν σε μετρητά αρκετά μεγάλα χρηματικά ποσά για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών τους, μειώνοντας τις επισκέψεις τους στην τράπεζα για αναλήψεις και άρα **μειώνοντας το κόστος συναλλαγών**.
- **Αποφεύγοντας την αναδιανομή πλούτου και εισοδήματος η οποία λαμβάνει χώρα τόσο σε συνθήκες υψηλού πληθωρισμού όσο και σε συνθήκες αποπληθωρισμού**, καθώς οι φτωχότερες κοινωνικές ομάδες διαθέτουν περιορισμένα μέσα αντιστάθμισης των κινδύνων. Με αυτό τον τρόπο διατηρείται η κοινωνική συνοχή και αποτρέπεται η κοινωνική και πολιτική αστάθεια.
- **Ενισχύοντας την χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την φερεγγυότητα του τραπεζικού συστήματος**, καθώς ενδεχόμενη απρόβλεπτη αύξηση του πληθωρισμού και άρα αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων θα δημιουργούσε ζημιές στις τράπεζες οι οποίες στο παρελθόν είχαν χορηγήσει μακροπρόθεσμα δάνεια με χαμηλότερα επιτόκια.^{122 123}

¹²² DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 30 - 35

¹²³ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθηκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 52

6.2 ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η νομισματική πολιτική της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων όπου χρειάζεται, αποφάσεων σχετικών με ενδιάμεσους νομισματικούς στόχους, βασικά επιτόκια και προσφορά διαθεσίμων στο ΕΣΚΤ, καθώς και η χάραξη των απαραίτητων κατευθυντήριων γραμμών για την εκτέλεσή τους, διαμορφώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Μέσω του καθορισμού των βασικών επιτοκίων στο ΕΣΚΤ, το Διοικητικό Συμβούλιο επηρεάζει έμμεσα τα επιτόκια σε ολόκληρη την οικονομία της ζώνης του ΕΥΡΩ, συμπεριλαμβανομένων των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων¹²⁴. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το καθήκον να διατηρεί την αγοραστική δύναμη του ΕΥΡΩ.

Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής ανατίθενται στην Εκτελεστική Επιτροπή η οποία δίνει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές ΕθνΚΤ¹²⁵.

Έχει ήδη επισημανθεί το γεγονός ότι παρόλο που η νομισματική πολιτική, δεν μπορεί να ελέγξει πλήρως την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών, μπορεί να την ελέγξει μεσομακροπρόθεσμα¹²⁶. Στο σημείο αυτό θα ήταν χρήσιμο να αναφερθεί επιγραμματικά ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω των επιτοκίων που θεσπίζει η εκάστοτε κεντρική τράπεζα και των μεταβολών στην προσφορά του χρήματος¹²⁷.

Τα κύρια μέσα του Ευρωσυστήματος για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής είναι οι πράξεις ανοικτής αγοράς, οι πάγιες διευκολύνσεις και τα υποχρεωτικά ελάχιστα διαθέσιμα^{128 129 130}.

¹²⁴ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 57

¹²⁵ άρθρ. 12.1 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹²⁶ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 9

¹²⁷ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 36

¹²⁸ (2011) *Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 10 - 12

¹²⁹ DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 72 - 73

¹³⁰ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 98 - 103

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι *“η ΕΚΤ καθορίζει τις γενικές αρχές για πράξεις ανοικτής αγοράς και πιστωτικές εργασίες που διενεργούνται από την ίδια ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, περιλαμβανομένης της ανακοινώσεως των όρων υπό τους οποίους δέχονται να μετάσχουν σε συναλλαγές αυτού του είδους”*¹³¹. Επίσης *“η ΕΚΤ μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη την υποχρέωση της διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε λογαριασμούς τους στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής”*¹³². Από τα ανωτέρω συμπεραίνεται ότι στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος, οι πράξεις ανοικτής αγοράς, οι πάγιες διευκολύνσεις και τα υποχρεωτικά ελάχιστα διαθέσιμα διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση. Η πρωτοβουλία ανήκει στην ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει το μέσο, τους όρους και τις προϋποθέσεις της διενέργειάς τους, αλλά εκτελούνται από τις ΕθνΚΤ.

6.2.1 ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Πριν αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο το Ευρωσύστημα διενεργεί πράξεις ανοικτής αγοράς στο πλαίσιο της άσκησης της νομισματικής πολιτικής, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η πολιτική ανοικτής αγοράς ασκείται με την απευθείας αγορά αλλά και πώληση κρατικών ομολόγων στην κεφαλαιαγορά ή το χρηματιστήριο από την Κεντρική Τράπεζα με σκοπό τον επηρεασμό των επιτοκίων, της προσφοράς χρήματος, επομένως και του επιπέδου των τιμών. Αν σκοπός είναι η αύξηση του επιπέδου των τιμών, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αύξησης της προσφοράς χρήματος οπότε η Κεντρική Τράπεζα αγοράζει κρατικούς τίτλους, διοχετεύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο χρήμα στην αγορά. Αντίστροφα, αν σκοπός είναι η σταθεροποίηση ή και μείωση του επιπέδου των τιμών, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της σταθεροποίησης ή και μείωσης της προσφοράς χρήματος με την πώληση κρατικών τίτλων. Έτσι η Κεντρική Τράπεζα ουσιαστικά δανείζεται χρήματα από τις εμπορικές τράπεζες και περιορίζει την συνολική ποσότητα χρήματος.

¹³¹ άρθρ. 18.2 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹³² άρθρ. 19.1 Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται με δύο μορφές. Ως συμφωνίες επαναγοράς (repos), ή ως δάνεια που χορηγούνται με ασφάλεια.

Διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες με βάση το σκοπό τους, την περιοδικότητα και τις διαδικασίες διενέργειάς τους:

- Τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι οποίες είναι αντιστρεπτέες συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, διενεργούνται μια φορά την εβδομάδα από τις ΕθνΚΤ μέσω τακτικών δημοπρασιών και έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας.
- Τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, οι οποίες είναι αντιστρεπτέες συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, διενεργούνται μια φορά τον μήνα από τις ΕθνΚΤ μέσω τακτικών δημοπρασιών και συνήθως έχουν διάρκεια τριών μηνών.
- Τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, οι οποίες είναι κυρίως αντιστρεπτέες συναλλαγές. Αυτές διενεργούνται εκτάκτως με σκοπό τη διαχείριση της ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων. Ιδίως για την εξομάλυνση των επιπτώσεων τις οποίες αποφέρουν οι αιφνιδιαστικές διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά, στα επιτόκια.
- Διαρθρωτικές πράξεις, οι οποίες μπορούν να διενεργούνται μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών, οριστικών συναλλαγών ή μέσω έκδοσης πιστοποιητικών χρέους. Οι πράξεις αυτές έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την προσαρμογή της ποσότητας ρευστότητας στην αγορά σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

6.2.2 ΠΑΓΙΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

“Σκοπός των πάγιων διευκολύνσεων είναι η παροχή και απορρόφηση ρευστότητας με διάρκεια μίας μέρας (μέχρι την επόμενη εργάσιμη μέρα), η σηματοδότηση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και ο επηρεασμός των επιτοκίων της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μιας

μέρας.¹³³ Οι πάγιες διευκολύνσεις είναι το μέσο του Ευρωσυστήματος προκειμένου να περιοριστεί η μεταβλητότητα των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων της χρηματαγοράς.

Προβλέπονται δύο είδη παγίων διευκολύνσεων:

- Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης, προκειμένου τα αντισυμβαλλόμενα πιστωτικά ιδρύματα να λάβουν από τις ΕθνΚΤ ρευστότητα μίας μέρας, με μόνη υποχρέωση των αντισυμβαλλόμενων να παρέχουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια.
- Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων, προκειμένου τα αντισυμβαλλόμενα πιστωτικά ιδρύματα να πραγματοποιήσουν καταθέσεις μίας μέρας στις ΕθνΚΤ.

Δεδομένου ότι τα επιτόκια των παγίων διευκολύνσεων δεν είναι το ίδιο συμφέροντα όπως τα διατραπεζικά επιτόκια της αγοράς, τα πιστωτικά ιδρύματα καταφεύγουν στις πάγιες διευκολύνσεις μόνο ως ύστατη λύση και εφόσον έχουν εξαντλήσει κάθε άλλη δυνατότητα.

6.2.3 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Η ΕΚΤ μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη την υποχρέωση της διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε λογαριασμούς τους στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής.¹³⁴ Το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του ΕΣΚΤ, ή αλλιώς «νομισματικό εισόδημα» κατανέμεται κατά το τέλος κάθε οικονομικού έτους κατ' αναλογία με τα καταβεβλημένα μερίδια συμμετοχής τους στο κεφάλαιο

¹³³ (2011) *Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 11

¹³⁴ αρθρ. 2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

της ΕΚΤ, με την επιφύλαξη τυχόν αποφάσεων που λαμβάνει το Διοικητικό Συμβούλιο¹³⁵.

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά επιτελούν δύο λειτουργίες. Είναι, όπως και οι πάγιες διευκολύνσεις, μέσο του Ευρωσυστήματος προκειμένου να περιοριστεί η μεταβλητότητα των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων της χρηματαγοράς. Επίσης λειτουργούν ως αποθεματικά ασφαλείας έναντι των διαταραχών ρευστότητας.

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά κάθε πιστωτικού ιδρύματος, υπολογίζονται σε σχέση με την βάση υπολογισμού των αποθεματικών του, που είναι το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του, το οποίο περιλαμβάνει, καταθέσεις, χρεόγραφα, και τίτλους της χρηματαγοράς με διάρκεια μικρότερη των δύο ετών, επί του συντελεστή αντίστοιχων αποθεματικών.

6.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΚΤ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ – ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΤτΕ

Έχει ήδη αναφερθεί ότι η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ δίνει τις κατάλληλες οδηγίες στις ΕθνΚΤ αναφορικά με την εφαρμογή της Νομισματικής Πολιτικής. Ο ρόλος της ΤτΕ για την άσκηση της νομισματικής του Ευρωσυστήματος, ο οποίος αναλύεται ακολούθως, είναι ενδεικτικός του ρόλου ο οποίος επιφυλάσσεται και για τις υπόλοιπες ΕθνΚΤ της ζώνης του ΕΥΡΩ.

Αναφέρουμε επιγραμματικά ότι στο πλαίσιο της εφαρμογής της Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωσυστήματος, η ΤτΕ εκτελεί τις ακόλουθες κύριες λειτουργίες:

- Συμμετέχει στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ΕΥΡΩ και την εφαρμόζει στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις οδηγίες της ΕΚΤ.
- Είναι αρμόδια για την κυκλοφορία και διαχείριση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ΕΥΡΩ στην Ελλάδα.

¹³⁵ άρθρ. 32, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

- Εκτελεί τις πράξεις ανοικτής αγοράς, τις πάγιες διευκολύνσεις και συγκεντρώνει τα υποχρεωτικά ελάχιστα διαθέσιμα με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται από την ΕΚΤ
- Είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η οποία αποβλέπει στον εντοπισμό των παραγόντων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν αστάθεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και αξιολογεί το βαθμό ανθεκτικότητάς του.
- Συλλέγει στοιχεία για τα τραπεζικά επιτόκια καθώς και στοιχεία που απαρτίζουν τη νομισματική στατιστική τα οποία αποστέλλονται στην ΕΚΤ και συνεκτιμώνται στον υπολογισμό του μέσου ύψους των τραπεζικών επιτοκίων στη ζώνη του ΕΥΡΩ και στην κατάρτιση των συγκεντρωτικών νομισματικών και πιστωτικών μεγεθών. Η διαμόρφωση των ανωτέρω μεγεθών επηρεάζει άμεσα τις αποφάσεις νομισματικής πολιτικής.
- Καταρτίζει και δημοσιεύει τα νομισματικά και πιστωτικά μεγέθη που αφορούν την ελληνική οικονομία καθώς και τα μέσα επιτόκια που τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν στις διάφορες κατηγορίες καταθέσεων και χορηγήσεων.
- Παρακολουθεί τη νομισματική πολιτική. Σε αυτό το πλαίσιο δημοσιεύεται, κάθε χρόνο η Έκθεση του Διοικητή για την ελληνική οικονομία, και δύο εκθέσεις για τη νομισματική πολιτική, η Ετήσια Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική και η Ενδιάμεση Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική.

7. Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ξεκινώντας την ανάλυση της συναλλαγματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, απαραίτητο είναι να επισημάνουμε τον στόχο της, ο οποίος συμπίπτει με τον στόχο της νομισματικής πολιτικής στον οποίο αναφερθήκαμε αναλυτικότερα στο προηγούμενο κεφάλαιο και ο οποίος εντάσσεται στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης του στόχου της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών.

7.1 Η ΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η συναλλαγματική πολιτική χαράσσεται από το Συμβούλιο (ECOFIN) το οποίο¹³⁶.

- Μετά από σύσταση της ΕΚΤ, ή μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ:
 - Συνάπτει τυπικές συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ έναντι νομισμάτων τρίτων κρατών.
 - Εγκρίνει, προσαρμόζει ή εγκαταλείπει τις κεντρικές ισοτιμίες του ΕΥΡΩ εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών.
 - Διατυπώνει γενικούς προσανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι των νομισμάτων τρίτων κρατών για τα οποία δεν υπάρχει συμφωνία για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Ύστερα από σύσταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, όταν η Ένωση χρειάζεται να διαπραγματευθεί συμφωνίες για νομισματικά ή συναλλαγματικά θέματα με ένα ή περισσότερα τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, το Συμβούλιο αποφασίζει τη μεθόδευση

¹³⁶ άρθρ. 219 ΣυνθΛΕΕ

των διαπραγματεύσεων και την σύναψη των συμφωνιών αυτών. Η μεθόδευση αυτή εξασφαλίζει ότι η Ένωση εκφράζει μια ενιαία θέση. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις διαπραγματεύσεις.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι προκειμένου το Συμβούλιο να είναι σε θέση να προχωρήσει στην χάραξη της συναλλαγματικής πολιτικής, θα πρέπει να έχει προηγηθεί η διατύπωση των γενικών προσανατολισμών για τη συναλλαγματική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Σύμφωνα όμως, με την από 13/12/1997 Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Λουξεμβούργο, απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να διατυπώνονται οι γενικοί προσανατολισμοί για τη συναλλαγματική πολιτική της ζώνης του ευρώ¹³⁷, αποτελεί η ύπαρξη σαφούς απόκλισης μεταξύ της ισοτιμίας του ΕΥΡΩ και των πραγματικών οικονομικών εξελίξεων και οικονομικών πολιτικών. Καθώς μετά την κυκλοφορία του ΕΥΡΩ δεν πρόέκυψε τέτοια περίπτωση, μέχρι στιγμής οι ανωτέρω διαδικασίες δεν έχουν εφαρμοστεί.

7.2 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η εφαρμογή της συναλλαγματικής πολιτικής ανατίθεται στο ΕΣΚΤ. Ανάμεσα στα βασικά καθήκοντά του είναι:

- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 της ΣυνθΛΕΕ
- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών. Η εν λόγω αρμοδιότητα δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.^{138 139}

¹³⁷ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 106

¹³⁸ άρθρ. 127 ΣυνθΛΕΕ

¹³⁹ άρθρ. 2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

Πριν την διενέργεια των πράξεων συναλλάγματος θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνεται υπόψη ο πρωταρχικός στόχος της διατήρησης των τιμών¹⁴⁰.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, μετά την κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος δεν προέκυψε η ανάγκη να διατυπωθούν οι γενικοί προσανατολισμοί για τη συναλλαγματική πολιτική της ζώνης του ΕΥΡΩ, άρα δεν έχουν εφαρμοστεί οι διαδικασίες για την χάραξη της συναλλαγματικής πολιτικής. Συνέπεια του ανωτέρω είναι το γεγονός ότι η ΕΚΤ δεν έχει συγκεκριμένο στόχο όσον αφορά την συναλλαγματική ισοτιμία του ΕΥΡΩ. Έτσι περιορίζεται μόνο σε διορθωτικές κινήσεις για την επαναφορά της ισοτιμίας του, σε επίπεδα στα οποία αυτή δεν θα αποκλίνει από τα οικονομικά μεγέθη της ζώνης του ΕΥΡΩ. Στο πλαίσιο αυτό παρεμβάσεις για την ισοτιμία του ενιαίου νομίσματος χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν μόνο δύο φορές. Τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο του 2000.

Έχει ήδη αναφερθεί ότι μετά την 1^η Ιανουαρίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία ξεκίνησε το τρίτο στάδιο στην ΟΝΕ, τέθηκε σε εφαρμογή ο ΜΣΙ ΙΙ ο οποίος διαδέχτηκε τον ΜΣΙ και έχει ως σκοπό να συνδεθούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών – μελών που δεν έχουν ενταχθεί στο ΕΥΡΩ με αυτό. Σκόπιμο είναι να αναφέρουμε τον τρόπο καθορισμού των περιθωρίων διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των κρατών μελών εκτός ζώνης ΕΥΡΩ, καθώς επίσης και τον τρόπο παρέμβασης του Ευρωσυστήματος στον ΜΣΙ ΙΙ, δεδομένου αποτελούν στοιχεία της συναλλαγματικής πολιτικής του.

Η σύνδεση του ΕΥΡΩ με τα νομίσματα των κρατών μελών εκτός Ευρωζώνης, επιτυγχάνεται με αμοιβαία συμφωνημένες, σταθερές αλλά προσαρμόσιμες κεντρικές ισοτιμίες έναντι του ΕΥΡΩ και ένα κανονικό περιθώριο διακύμανσης $\pm 15\%$. Η συμφωνία για τις κεντρικές ισοτιμίες καθώς και για τα περιθώρια διακύμανσης, γίνεται μεταξύ των υπουργών οικονομικών των χωρών της Ευρωζώνης, των υπουργών οικονομικών των χωρών που μετέχουν στον ΜΣΙ ΙΙ και της ΕΚΤ, ενώ στις διαπραγματεύσεις λαμβάνουν μέρος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Οικονομική και Δημοσιονομική

¹⁴⁰ άρθρ. 219 ΣυνθΛΕΕ

Επιτροπή. Σε περίπτωση που η διακύμανση ενός νομίσματος κράτους – μέλους εκτός Ευρωζώνης προσεγγίσει τα επιτρεπτά περιθώρια, η παρέμβαση της ΕΚΤ είναι αυτόματη, αλλά πάντα με την προϋπόθεση διαφύλαξης του βασικού στόχου της ΕΚΤ, δηλαδή της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών.

Για να είναι σε θέση το Ευρωσύστημα να ασκήσει αποτελεσματική συναλλαγματική πολιτική, τόσο ως προς τα νομίσματα των χωρών που δεν μετέχουν στην Ε.Ε., όσο και προς τα νομίσματα των κρατών - μελών της Ε.Ε. που αν και δεν έχουν υιοθετήσει το ΕΥΡΩ μετέχουν στον ΜΣΙ ΙΙ, αν και όπως είδαμε ανωτέρω τέτοια ανάγκη σπάνια παρουσιάζεται, απαραίτητη είναι η διατήρηση συναλλαγματικών διαθεσίμων από την ΕΚΤ αλλά και τις ΕθνΚΤ. Έτσι:

- *“Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα, άλλα εκτός από νομίσματα των κρατών μελών, ευρώ, αποθεματικές θέσεις του ΔΝΤ και ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα, μέχρι ποσού ισοδυνάμου προς 50 δισεκατομμύρια ευρώ¹⁴¹”. Η ΕΚΤ μπορεί να ζητήσει να της καταβληθούν συναλλαγματικά διαθέσιμα πέραν του ανωτέρω ορίου.*
- *“Όλες οι λοιπές πράξεις σε συναλλαγματικά διαθέσιμα τα οποία παραμένουν στην κατοχή των εθνικών κεντρικών τραπεζών μετά τις μεταβιβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 30¹⁴² καθώς και οι συναλλαγές των κρατών μελών που διενεργούνται με τα τρέχοντα ταμειακά διαθέσιμα σε συνάλλαγμα, εφόσον υπερβαίνουν ένα όριο, υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ, προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπεια με τη νομισματική πολιτική και την πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών της Ένωσης¹⁴³”.*
- Βασικοί περιορισμοί για την επένδυση των συναλλαγματικών διαθεσίμων με τρόπο που να μεγιστοποιείται η απόδοσή τους, είναι η ρευστότητα και η ασφάλεια, ούτως ώστε η ΕΚΤ να διαθέτει ανά πάσα

¹⁴¹ αρθρ. 30.1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁴² του Πρωτοκόλλου (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁴³ αρθρ. 31.2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

στιγμή τα ρευστά διαθέσιμα που απαιτούνται προκειμένου να προβεί στις απαραίτητες παρεμβάσεις στις αγορές συναλλάγματος¹⁴⁴.

¹⁴⁴ HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 108

8. Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ

Έχουμε ήδη αναφέρει ότι στόχοι της Ε.Ε. αποτελούν η ενίσχυση της απασχόλησης, η μη πληθωριστική ανάπτυξη, καθώς και ο υψηλός βαθμός ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων.¹⁴⁵ Βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, αλλά και υποβοηθούμενες από την επίτευξή τους, είναι όχι μόνο η σταθερότητα των τιμών, αλλά και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η σημασία τους έγινε κατανοητή, περισσότερο από ποτέ, μετά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση.

Κρίση η οποία ξεκίνησε από τις ΗΠΑ, καθώς στην συγκεκριμένη χώρα από τις αρχές της νέας χιλιετίας επικρατούσαν συνθήκες υψηλής ρευστότητας, χαμηλών επιτοκίων, υψηλού βαθμού πιστωτικής επέκτασης και χαλαρών κανόνων όσον αφορά την λειτουργία της χρηματοπιστωτικής αγοράς. Οι συγκεκριμένες συνθήκες οδήγησαν στην λεγόμενη “φούσκα των ακινήτων” με κατακόρυφη αύξηση της τιμής τους μέχρι τα μέσα του 2005, δηλαδή σε αστάθεια των τιμών, η οποία μετά την αύξηση του ποσοστού μη εξυπηρετούμενων δανείων μεταβλήθηκε σε χρηματοπιστωτική κρίση. Μετά τον Σεπτέμβριο του 2008 κατά τον οποίο η Lehman Brothers η τέταρτη μεγαλύτερη τράπεζα των ΗΠΑ κήρυξε πτώχευση, η χρηματοπιστωτική κρίση που μέχρι τότε αφορούσε το εσωτερικό των ΗΠΑ, μεταβλήθηκε σε παγκόσμια. Έτσι στην Ε.Ε. δημιουργήθηκαν προβλήματα στα δημόσια οικονομικά πολλών κρατών – μελών είτε λόγω της ανάγκης να καλύψουν τις ζημιές που υπέστησαν από την εν λόγω πτώχευση οι Τράπεζές τους, είτε γιατί μεταβλήθηκαν προς το χειρότερο οι όροι δανεισμού τους καθώς πλέον τα πιστωτικά ιδρύματα έγιναν πιο επιφυλακτικά. Η χειροτέρευση των

¹⁴⁵ άρθρο 2 Συνθήκη για την ίδρυση της Ε.Κ.

δημοσίων οικονομικών πολλών κρατών – μελών, δεδομένου ότι μετά την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος έχουν χάσει την δυνατότητα άσκησης νομισματικής πολιτικής, οδήγησε κάποια από αυτά σε εφαρμογή πιο σφικτής δημοσιονομικής πολιτικής, η οποία με την σειρά της οδήγησε σε μείωση της ζήτησης, πτώση τιμών, αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης και αύξηση της ανεργίας. Από την παραπάνω σύντομη αναφορά των επιπτώσεων της φούσκας ακινήτων των ΗΠΑ, δηλαδή της μη σταθερότητας των τιμών και της χρηματοπιστωτικής κρίσης, στην απασχόληση και την ανάπτυξη γίνεται φανερό η αλληλεξάρτηση των εν λόγω στοιχείων και η σημασία τους για την επίτευξη των βασικών στόχων της Ε.Ε..

Επομένως θα μπορούσαμε να πούμε ότι αν και πρωταρχικός στόχος του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση των τιμών,^{146 147} η χρηματοπιστωτική σταθερότητα αποτελεί έναν βασικό στρατηγικό προσανατολισμό του, ο οποίος επιτυγχάνεται μέσω της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Οδηγεί τόσο στην επίτευξη του στόχου της διατήρησης των τιμών, όσο και στην επίτευξη βασικών στόχων της Ε.Ε., δηλαδή της ενίσχυσης της ανάπτυξης και αύξηση της απασχόλησης. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται τόσο στην ΣυνθΛΕΕ όσο και στο Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ σύμφωνα με τα οποία *“το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος”*¹⁴⁸.¹⁴⁹ Καθώς το ανωτέρω δεν ισχύει για τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. που δεν έχουν υιοθετήσει το ΕΥΡΩ, στην παρούσα φάση ο όρος ΕΣΚΤ πρέπει να ερμηνεύεται ως Ευρωσύστημα. Σε κάθε περίπτωση, αν και το Ευρωσύστημα δεν είναι σε θέση κάποιες φορές να αποτρέψει χρηματοπιστωτικές κρίσεις, θα πρέπει να είναι πάντα σε θέση να συμβάλει στην άμβλυνση των συνεπειών τους.

¹⁴⁶ άρθρ. 127.1 ΣυνθΛΕΕ

¹⁴⁷ άρθρ. 2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁴⁸ άρθρ. 3.3, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁴⁹ άρθρ. 127.5 ΣυνθΛΕΕ

Το Ευρωσύστημα συμβάλλει στην προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την χρηματοπιστωτική σταθερότητα με τους ακόλουθους τρεις τρόπους¹⁵⁰:

- **Παρακολουθώντας και αξιολογώντας την χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωζώνη.** Δεδομένου ότι *“η ΕΚΤ δύναται να παρέχει συμβουλές και να δίνει τη γνώμη της ... σχετικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος”*¹⁵¹ υπό την προϋπόθεση ότι θα ζητηθούν από το Συμβούλιο την Επιτροπή ή τις αρμόδιες αρχές των κρατών – μελών, παρατηρούμε έναν διαρκώς αυξανόμενο ρόλο της ΕΚΤ ως προς την λειτουργία αυτή.

Έτσι σε πρώτη φάση ο κύριος ρόλος όσον αφορά την παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωζώνη ανήκε στις ΕθνΚΤ καθώς και τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές, καθώς η ΕΚΤ λειτουργησε συμπληρωματικά και επικουρικά στα πλαίσια του Ευρωσυστήματος ως προς την δραστηριότητα αυτή. Η συμπληρωματική αυτή λειτουργία της ΕΚΤ ως προς την παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Ευρωζώνης, πραγματοποιείται μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Εποπτείας η οποία έχει συντονιστικό ρόλο, της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Μελετών, της Γενικής Διεύθυνσης Δραστηριοτήτων Αγορών, της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων και της Γενικής Διεύθυνσης Πληρωμών και Υποδομών Αγοράς. Η αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας από την ΕΚΤ δημοσιεύεται σε εκθέσεις της, όπως η Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ.

¹⁵⁰ JEAN-CLAUDE TRICHET (2011), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα-Το Ευρωσύστημα-Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σελ. 30 - 31

¹⁵¹ αρθρ. 25.1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

Σε μετέπειτα φάση, όπως θα δούμε και στο επόμενο κεφάλαιο, ανατέθηκε στην ΕΚΤ ενεργός ρόλος αναφορικά με την προληπτική εποπτεία,¹⁵² μόνο αναφορικά με την αποτροπή ή τον περιορισμό των χρηματοπιστωτικών κρίσεων στο σύνολο μιας οικονομίας¹⁵³.

Στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης, στην οποία θα αναφερθούμε αναλυτικότερα προς το τέλος της εργασίας¹⁵⁴, αυξάνονται ακόμα περισσότερο τα καθήκοντα τα οποία ανατίθενται στην ΕΚΤ αναφορικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωζώνη. Έτσι δίνεται στην ΕΚΤ η αποκλειστική αρμοδιότητα να εκτελεί καθήκοντα προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων¹⁵⁵ και επίσης η δυνατότητα, να λαμβάνει απόφαση για την αύξηση των απαιτούμενων αποθεμάτων ασφαλείας των πιστωτικών ιδρυμάτων¹⁵⁶.

- **Δίνοντας συμβουλές όσον αφορά τον σχεδιασμό και την αναθεώρηση των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.** Πολλές φορές οι συμβουλές αυτές παρέχονται μέσω τις συμμετοχής της ΕΚΤ στα σχετικά ενωσιακά και διεθνή ρυθμιστικά και εποπτικά όργανα.
- **Μέσω τις συνεργασίας σε θέματα τραπεζικής εποπτείας και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας** όπως η επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κρίσεων, **υπό τον συντονισμό της ΕΚΤ,**
 - **αφενός εντός του Ευρωσυστήματος, μεταξύ ΕΚΤ και ΕθνΚΤ**
 - **αφετέρου μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των αρμόδιων εθνικών εποπτικών αρχών.**

Η ανάγκη για την εν λόγω συνεργασία δημιουργήθηκε καθώς σε πρώτη φάση στα κράτη – μέλη της Ευρωζώνης οι εποπτικές αρμοδιότητες

¹⁵² στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervisors – ESFS)

¹⁵³ μακροπροληπτική εποπτεία

¹⁵⁴ ειδικότερα στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism – SSM), ο οποίος δεν αντικαθιστά τον ESFS αλλά συνεργάζεται μαζί του

¹⁵⁵ μικροπροληπτική εποπτεία

¹⁵⁶ σε επίπεδο μακροπροληπτικής εποπτείας

ασκούνταν από τις ΕθνΚΤ ή αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές. Υπήρχε η δυνατότητα οι αρμοδιότητες όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία να εκχωρηθούν στην ΕΚΤ καθώς *“το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, μέσω κανονισμών σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, μπορεί να αναθέσει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων”*^{157,158}.

Σε επόμενη φάση,^{159 160} όπως θα δούμε παρακάτω, η εν λόγω δυνατότητα ενεργοποιήθηκε μόνο αναφορικά με την αποτροπή ή τον περιορισμό των χρηματοπιστωτικών κρίσεων στο σύνολο μιας οικονομίας¹⁶¹. Έτσι η ΕΚΤ άρχισε να διαδραματίζει τον ρόλο του συντονιστή αναφορικά με την συνεργασία σε θέματα τραπεζικής εποπτείας και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Στην φάση αυτή η εποπτεία μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων¹⁶² δεν ανατέθηκε στην ΕΚΤ, καθώς αυτό κρίθηκε σκόπιμο στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Τραπεζικής Ένωσης¹⁶³, αυξάνονται ακόμα περισσότερο τα καθήκοντα τα οποία ανατίθενται στην ΕΚΤ, αναφορικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Έτσι της δίνεται η αποκλειστική αρμοδιότητα να εκτελεί καθήκοντα προληπτικής

¹⁵⁷ αρθρ. 25.2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁵⁸ αρθρ. 127.6 ΣυνθΛΕΕ

¹⁵⁹ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervisors – ESFS)

¹⁶⁰ Καθώς το αρθρ. 127.6 ΣυνθΛΕΕ, επελέγη ως η νομική βάση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1096/2010 του Συμβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2010 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 162-164

¹⁶¹ μακροπροληπτική εποπτεία

¹⁶² Μικροπροληπτική εποπτεία

¹⁶³ ειδικότερα στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism – SSM)

εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων¹⁶⁴ και η δυνατότητα, να λαμβάνει απόφαση για την αύξηση των απαιτούμενων αποθεμάτων ασφαλείας των πιστωτικών ιδρυμάτων¹⁶⁵.

Οι ανωτέρω δραστηριότητες του Ευρωσυστήματος αναφορικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την χρηματοπιστωτική σταθερότητα ασκούνται, με τη βοήθεια της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας¹⁶⁶, η οποία συστήθηκε το 1998 από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Αποτελείται από ανώτερα στελέχη της ΕΚΤ, των ΕθνΚΤ κρατών – μελών τα οποία συμμετέχουν στο Ευρωσύστημα αρμοδίων για την τραπεζική εποπτεία τους, καθώς και των εθνικών αρχών τραπεζικής εποπτείας των κρατών – μελών τα οποία συμμετέχουν στο Ευρωσύστημα στις περιπτώσεις για τις οποίες για την τραπεζική εποπτεία δεν είναι αρμόδιες οι ΕθνΚΤ. Επίσης συμμετέχουν ανώτερα στελέχη ΕθνΚΤ και εποπτικών αρχών των κρατών – μελών της ΕΕ εκτός Ευρωζώνης. Στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των φορέων χρηματοπιστωτικής εποπτείας η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο διότι συνδυάζει πληροφορίες προληπτικής εποπτείας σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο επιτρέποντας την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των Κεντρικών Τραπεζών και των εποπτικών αρχών.

Στο σημείο αυτό, χρήσιμο για την μετέπειτα ανάλυση, θα ήταν να αναφέρουμε ότι προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στους ακόλουθους δύο πυλώνες:

- Την **μικροπροληπτική εποπτεία** η οποία έχει ως σκοπό τον περιορισμό των προβλημάτων τα οποία ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μεμονωμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προστατεύοντας έτσι τις καταθέσεις.
- Την **μακροπροληπτική εποπτεία** η οποία σκοπεύει στην αποτροπή ή τον περιορισμό των χρηματοπιστωτικών κρίσεων στο σύνολο μιας οικονομίας.

¹⁶⁴ μικροπροληπτική εποπτεία

¹⁶⁵ σε επίπεδο μακροπροληπτικής εποπτείας

¹⁶⁶ Banking Supervision Committee – BSC

9. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ – ESFS - ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΚΤ

Με αφορμή την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση, κατά την οποία εμφανής ήταν ο κίνδυνος κατάρρευσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2008 ανέθεσε σε ομάδα εμπειρογγνωμόνων υπό την Προεδρία του Jacques de Larosière, πρώην Διοικητική της Τράπεζας της Γαλλίας και Διευθύνοντος Συμβούλου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, να συντάξει μια έκθεση σχετικά με το μέλλον της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στο πλαίσιο της Ε.Ε.. Η εν λόγω έκθεση, γνωστή και ως “Έκθεση de Larosière”, υποβλήθηκε τον Φεβρουάριο του 2009 και αναφερόταν σε τέσσερα επιμέρους θέματα:

- Τα αίτια της οικονομικής κρίσης
- Την αποκατάσταση του ρυθμιστικού πλαισίου εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- Την αποκατάσταση της συνεργασίας για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- Την αποκατάσταση της συνεργασίας για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Βασική πρόταση της “Έκθεσης de Larosière” ήταν η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervisors - ESFS). Ενός αποκεντρωμένου δικτύου, το οποίο έχει ως στόχους την διαμόρφωση κοινής εποπτικής νοοτροπίας και τη συμβολή στη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς. Ειδικότερα στοχεύει στην μικροπροληπτική και μακροπροληπτική

εποπτεία του χρηματοπιστωτικού Συστήματος της Ε.Ε.¹⁶⁷, μέσω της οποίας εξασφαλίζεται η κατάλληλη εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν για το χρηματοπιστωτικό σύστημα.¹⁶⁸ Η κατάλληλη εφαρμογή του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου αποσκοπεί στην ικανοποίηση των ακόλουθων δύο αιτημάτων. Αφενός μεν της διασφάλισης της σταθερότητας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της αποφυγής κρίσεων όπως η πρόσφατη η οποία και αποτέλεσε την αφορμή για την δημιουργία του, αφετέρου της εξασφάλισης της εμπιστοσύνης του κοινού στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και της εξασφάλιση επαρκούς προστασίας των χρηστών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών¹⁶⁹. Συγκροτείται τόσο από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών όσο και από ενωσιακές εποπτικές αρχές. Αφορά τόσο την μικροπροληπτική εποπτεία όσο και την μακροπροληπτική εποπτεία, τους δύο πυλώνες τις προληπτικής εποπτείας σε ενωσιακό επίπεδο¹⁷⁰.

- **Ο πυλώνας της μικροπροληπτικής εποπτείας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ESFS)** συνίσταται από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές των κρατών – μελών¹⁷¹ και τις ακόλουθες τρεις Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (ESAs) οι οποίες προήλθαν από την μετατροπή προϋπαρχουσών επιτροπών¹⁷² και συνεργάζονται¹⁷³ στο πλαίσιο της Μικτής Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών:

¹⁶⁷ άρθρ. 1.2, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1092/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010

¹⁶⁸ άρθρ. 2 των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

¹⁶⁹ Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

¹⁷⁰ Recine F. & P.G.Texeira (2010), *The new financial stability architecture in the EU*, Frankfurt am Main, Working Paper Series No 110, Institute for Law and Finance, Goethe Universitat, σελ. 21

¹⁷¹ όπως αυτές ορίζονται στις νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στο άρθρ. 1.2 των Κανονισμών 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

¹⁷² Οι αρχικές Επιτροπές είχαν ιδρυθεί σύμφωνα με τις προτάσεις της “Έκθεσης Lamfalussy” του Φεβρουαρίου του 2001 (http://ec.europa.eu/internal_market/securities/lamfalussy/index.en.htm)

¹⁷³ άρθρ. 2.3 των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

- ο την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority - EBA), η οποία δεν έχει μέλη αλλά πέντε όργανα¹⁷⁴
- ο την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA) και
- ο την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (European Securities and Markets Authority - ESMA).

Οι εν λόγω εποπτικές αρχές ιδρύθηκαν στις 24/11/2010¹⁷⁵ ¹⁷⁶, και αντικατέστησαν τις προϋπάρχουσες επιτροπές¹⁷⁷ ¹⁷⁹ από την 01/01/2011, ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν να ισχύουν οι ιδρυτικοί τους Κανονισμοί. Είναι ανεξάρτητοι φορείς με ξεχωριστή νομική προσωπικότητα και εκπροσωπούνται από τους Προέδρους τους. Στόχος τους είναι *“η προστασία του δημοσίου συμφέροντος μέσω της συμβολής στην βραχυπρόθεσμη σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, προς όφελος της οικονομίας, των πολιτών και των επιχειρήσεων της Ένωσης.”*¹⁸⁰ Ως μέσα για την επίτευξη των στόχων τους έχουν καθοριστεί¹⁸¹:

- ο η συμβολή στην διασφάλιση συνεπούς αποδοτικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των νομοθετικών πράξεων του

¹⁷⁴ <http://www.eba.europa.eu/Aboutus/Legal-texts/EBA-legal-documents.aspx>.

¹⁷⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 12-47

¹⁷⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 48-83

¹⁷⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 84-119

¹⁷⁸ βάσει της “Εκθεσης Lamfalussy”

¹⁷⁹ η EBA αντικατέστησε την CEBS, η ESMA αντικατέστησε την CESR και η EIOPA αντικατέστησε την CEIOPS

¹⁸⁰ αρθρ. 1.5 των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

¹⁸¹ Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

άρθρ. 1.2 των Κανονισμών 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

- ο η σύγκλιση όσον αφορά την μικροπροληπτική εποπτεία
- ο οι γνωμοδοτήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Σύμβούλιο και την Επιτροπή
- ο η διεξαγωγή οικονομικών αναλύσεων των αγορών

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ανωτέρω Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές έχουν θεσμοθετηθεί βάσει του ενωσιακού δικαίου. Μεταξύ των καθηκόντων τους, εμπίπτουν θέματα που άπτονται της μικροπροληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και έχουν κανονιστικές εξουσίες επί αυτών των θεμάτων, με την προϋπόθεση ότι οι Αποφάσεις που εκδίδουν¹⁸² δεν έρχονται με οποιονδήποτε τρόπο σε σύγκρουση με τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες των κρατών μελών¹⁸³ τα οποία έχουν την κύρια ευθύνη της διαχείρισης κρίσεων και διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Δεν έχουν άμεσες εποπτικές εξουσίες μικροπροληπτικής φύσεως στους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών¹⁸⁴. Έτσι η καθημερινή μικροπροληπτική εποπτεία ασκείται από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με την “Εκθεση de Larosière”¹⁸⁵ και τους ιδρυτικούς Κανονισμούς των τριών Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών¹⁸⁶. Συμπερασματικά το ESFS “συνιστά ολοκληρωμένο δίκτυο

¹⁸² βάσει των άρθρ. 18.3 των Κανονισμών 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010 (για την λήψη μέτρων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης), των άρθρ. 19 των Κανονισμών 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010 (για την μεσολάβηση και επίλυση διαφωνιών μεταξύ εθνικών αρμοδίων αρχών)

¹⁸³ άρθρ. 38.1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, και αντίστοιχο των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, 1095/2010

¹⁸⁴ Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

¹⁸⁵ “Εκθεση de Larosière”, παρ. 14

¹⁸⁶ άρθρ. 2.5 των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010

εθνικών εποπτικών αρχών και εποπτικών αρχών της Ένωσης, το οποίο αφήνει την καθημερινή εποπτεία στο εθνικό επίπεδο".¹⁸⁷

Η Μικτή Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών αποτελεί κοινό όργανό τους, στο οποίο κατά κανόνα συμμετέχουν οι Πρόεδροί τους και διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 54 έως 57 των συστατικών Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών. Σκοπός της είναι η διευκόλυνση της συνεργασίας με το όργανο του δεύτερου πυλώνα, δηλαδή της μικροπροληπτικής εποπτείας¹⁸⁸. Επίσης η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των τριών Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών, για την διασφάλιση διατομεακής συνέπειας μεταξύ τους σε τομείς για τους οποίους έχουν ανατεθεί και στις τρεις, εξουσίες και καθήκοντα για τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που υπάγονται στο πεδίο δράσης τους και για την διαμόρφωση κοινών θέσεων στα διατομεακά θέματα¹⁸⁹.

Στο σημείο αυτό και με τα βάση τα όσα έχουν ήδη αναφερθεί, για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του πυλώνα της μικροπροληπτικής εποπτείας του ESFS, σημαντικό είναι να επισημάνουμε ότι παρόλο που *“το Συμβούλιο, μπορεί να αναθέσει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων,*^{190,191} περιλαμβανομένης και της μικροπροληπτικής¹⁹², η “Εκθεση de Larosière” έχει αποκλείσει την ΕΚΤ από την άσκηση μικροπροληπτικής εποπτείας¹⁹³. Ο συγκεκριμένος ρόλος ανατίθενται στην ΕΚΤ μόνο

¹⁸⁷ α’ εδάφιο, 9^ο σημείο του αιτιολογικού του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010

¹⁸⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου

¹⁸⁹ Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

¹⁹⁰ αρθρ. 25.2, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

¹⁹¹ άρθρ. 127.6 ΣυνθΛΕΕ

¹⁹² Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

¹⁹³ “Εκθεση de Larosière”, παρ. 167-172

στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης¹⁹⁴ όπως θα δούμε στο τελευταίο κεφάλαιο.

- **Ο πυλώνας της μακροπροληπτικής εποπτείας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας** ασκείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board - ESRB) το οποίο ιδρύθηκε την 24/11/2010¹⁹⁵. Με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, καθιερώθηκε για πρώτη φορά σε επίπεδο Ε.Ε., ένα ρυθμιστικό πλαίσιο αναφορικά με την μακροπροληπτική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος προκειμένου οι χρηματοπιστωτικές αγορές να γίνουν ασφαλέστερες για τους συναλλασσόμενους, και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη τους. Στόχος του είναι η πρόληψη και η άμβλυνση των συστημικών κινδύνων κατά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπό το φως των μακροοικονομικών εξελίξεων. Έτσι συλλέγει και αναλύει πληροφορίες αναφορικά με το χρηματοπιστωτικό σύστημα, παρακολουθεί και εκτιμά τους συστημικούς κινδύνους και προβαίνει σε έγκαιρες προειδοποιήσεις και συστάσεις προς την Ε.Ε., κράτη – μέλη, ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές ή εθνικές εποπτικές αρχές, για διορθωτικά μέτρα ή νομοθετικές πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν για την διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Δεδομένου ότι στην “Έκθεση de Larosière” αναφέρεται ότι στην ΕΚΤ θα πρέπει να ανατεθούν καθήκοντα αναφορικά με την μακροπροληπτική εποπτεία¹⁹⁶, από τα τέλη του 2010 της ανατέθηκαν ειδικά καθήκοντα αναφορικά με την λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου ¹⁹⁷. Στο πλαίσιο αυτό

¹⁹⁴ Ειδικότερα στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism – SSM)

¹⁹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1092/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 1-11

¹⁹⁶ “Έκθεση de Larosière”, παρ. 167-172

¹⁹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1096/2010 του Συμβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2010 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 162-164

στο ESRB προεδρεύει ο πρόεδρος της ΕΚΤ συνεπικουρούμενος από δύο αντιπροέδρους, ο πρώτος από τους οποίους εκλέγεται από το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, ενώ ο δεύτερος είναι ο πρόεδρος της Μικτής Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών. Τα μέλη του έχουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται με τις αρχές της αμεροληψίας και του επαγγελματικού απορρήτου κατά την εκτέλεση αλλά και μετά την παύση των καθηκόντων τους.

Σε αρχικό στάδιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου δεν συμπεριλαμβανόταν στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας, καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλεπόταν στην “Έκθεση de Larosière”. Συμπεριλήφθηκε όμως μετά το από 02/09/2010 Συμβούλιο Ecofin¹⁹⁸. Έτσι από τότε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας περιλαμβάνει εκτός από τον πυλώνα της μικροπροληπτικής και αυτόν της μακροπροληπτικής εποπτείας.

Εικόνα 2 Δομή ESFS

Συνοψίζοντας αναφέρουμε ότι η συμβολή της ΕΚΤ στον ESFS περιορίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην “Έκθεση de Larosière”

¹⁹⁸ σημείο 6γ αιτιολογικού εγγράφου του Συμβουλίου Ecofin 02/09/2010 (Interinstitutional file: 2009/0140/(COD))

μόνο σε επίπεδο μακροπροληπτικής εποπτείας καθώς η μικροπροληπτική εποπτεία επιλέχθηκε να ασκείται από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές αρχές, αλλά σε καθημερινό επίπεδο από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας.

10. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στο σημείο αυτό θα προχωρήσουμε σε ανάλυση της δομής και λειτουργίας, καθώς και της συμβολής της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος γενικότερα, αναφορικά με τους δύο μηχανισμούς οι οποίοι δημιουργήθηκαν με αφορμή την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση. Η ίδρυσή τους αποσκοπούσε στην διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην Ε.Ε. παρέχοντας οικονομική βοήθεια στα κράτη – μέλη της ζώνης του ΕΥΡΩ που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης. Η εν λόγω ανάγκη δεν ήταν δυνατό να ικανοποιηθεί στο πλαίσιο του ήδη υπάρχοντος συστήματος καθώς *“σύμφωνα με το άρθρο 123 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπέρ θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, κεντρικών διοικήσεων, περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων των κρατών μελών . Απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα από τους οργανισμούς ή φορείς αυτούς η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες”*¹⁹⁹.

Πρόκειται για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility – EFSF) το οποίο αποτελεί έναν προσωρινό μηχανισμό με προαποφασισμένη περίοδο λειτουργίας μέχρι τρία χρόνια από την ίδρυσή του και τον μόνιμο μηχανισμό με την ονομασία Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism – ESM).

¹⁹⁹ αρθρ. 21.1, Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

Εικόνα 3 Μηχανισμοί Χρηματοδότησης κρατών εντός της Ε.Ε.

10.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (EUROPEAN FINANCIAL STABILITY FACILITY – EFSF)

Η δημιουργία του EFSF συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο Ecofin της 09/05/2010²⁰⁰. Ιδρύθηκε την 07/06/2010 και η πλήρη δράση του ξεκίνησε στις 04/08/2010. Εδρεύει στην πόλη του Λουξεμβούργου. Για την επίτευξη του σκοπού της οικονομικής σταθερότητας στην Ευρώπη, παρέχει οικονομική βοήθεια στα κράτη – μέλη της Ευρωζώνης με προβλήματα, με την προϋπόθεση ότι αυτά εφαρμόζουν ένα πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής.

Κατά την ίδρυσή του υπολογίσθηκε η χρηματοδότησή του να γίνει:

- μέχρι του ποσού των 60 δις ευρώ από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης (European Financial Stabilisation Mechanism – EFSM), έναν προσωρινό μηχανισμό χρηματοδότησης έκτακτης ανάγκης ο οποίος ιδρύθηκε το 2010 λειτουργεί υπό την εποπτεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βασίζεται σε αντληθέντα

²⁰⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf

κεφάλαια από τις χρηματοπιστωτικές αγορές και χρησιμοποιεί τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. ως εγγύηση

- μέχρι του ποσού των 250 δις ευρώ από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και
- κατά το υπόλοιπο ποσό από ομόλογα ή άλλα χρεόγραφα τα οποία εκδίδει το EFSF, και συνοδεύονται από εγγυήσεις των κρατών – μελών της Ευρωζώνης ανάλογα με την συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ.

Η οικονομική βοήθεια παρέχεται μετά από αίτημα κράτους – μέλους της Ευρωζώνης, με την ταυτόχρονη υποχρέωσή του να υπογράψει μνημόνιο σχετικό με την εφαρμογή προγράμματος προσαρμογής της οικονομίας του . Το εν λόγω μνημόνιο θα πρέπει να έχει προηγουμένως συμφωνηθεί μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΔΝΤ και ΕΚΤ και γίνει ομόφωνα δεκτό από τους υπουργούς Οικονομικών της Ευρωζώνης (Eurogroup). Έχει την μορφή της παροχής δανείων σε μέλη της Ευρωζώνης, της ανακεφαλαιοποίησης τραπεζών, τις αγορές κρατικών ομολόγων, και μετά από την αναβάθμιση του ρόλου του²⁰¹ στα τέλη του 2011, της αγοράς κρατικών ομολόγων στην δευτερογενή αγορά και τις πίστωσης σε μέλη της Ευρωζώνης πριν τον αποκλεισμό τους από τις αγορές.

Δεδομένου ότι είχε προαποφασιστεί ότι το EFSF θα αποτελούσε έναν προσωρινό μηχανισμό, από την 01/07/2013 δεν έχει την δυνατότητα να συμμετέχει σε νέα χρηματοδοτικά προγράμματα ή να συνάψει νέες δανειακές συμβάσεις. Μόνη του αρμοδιότητα στο εξής, είναι η συνέχιση των εν εξελίξει προγραμμάτων²⁰² μέχρι την ολοκλήρωσή τους²⁰³, μετά την οποία και δεδομένου ότι δεν θα υπάρχουν πλέον λόγοι για την δραστηριότητά του θα κλείσει. Εν τω μεταξύ η Ε.Ε. έχει ήδη προχωρήσει στις απαιτούμενες ενέργειες για την δημιουργία του μόνιμου μηχανισμού διατήρησης της οικονομικής σταθερότητας στους κόλπους της.

²⁰¹ Σύμφωνα με την απόφαση τους Συνόδου Κορυφής της 21/07/2011

²⁰² Προς το παρόν, του προγράμματος το οποίο αφορά την Ελλάδα

²⁰³ Το ESM σύμφωνα με το άρθρ. 40 της Συνθήκης για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας δύναται να αποφασίσει ότι οι δεσμεύσεις του EFSF να χορηγήσει χρηματοπιστωτική συνδρομή μπορούν να αναληφθούν από το ESM στον βαθμό που συνδέονται με μη εκταμιευθέντα και μη χρηματοδοτηθέντα τμήματα των δανειακών διευκολύνσεων

10.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (EUROPEAN STABILITY MECHANISM – ESM)

Η ανάγκη για την θέσπιση μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας, του ESM, ο οποίος θα συνέχιζε το έργο του EFSF και του EFSM, είχε συμφωνηθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17/12/2010. Έτσι στις 25/03/2011 στο άρθρο 136 ΣΛΕΕ προστέθηκε η εξής παράγραφος *“Τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ μπορούν να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας ο οποίος θα ενεργοποιείται εφόσον κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να διασφαλίζεται η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Η παροχή τυχόν απαιτούμενης χρηματοπιστωτικής συνδρομής δυνάμει του μηχανισμού θα υπόκειται σε αυστηρούς όρους.”*²⁰⁴ Εν συνεχεία οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των κρατών – μελών της Ευρωζώνης συμφώνησαν, στις 21/07/2011 να αυξηθεί η ευελιξία του ESM με την επιβολή κατάλληλων προϋποθέσεων και στις 09/12/2011 να προχωρήσουν προς μια ισχυρότερη οικονομική ένωση που θα περιλαμβάνει συντονισμό σε θέματα δημοσιονομικής και γενικότερα οικονομικής πολιτικής²⁰⁵ και θα εφαρμοστεί μέσω της Συνθήκης για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ONE (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union – TSCG)²⁰⁶. Τελικά στις 02/02/2012 υπεγράφη η Συνθήκη για την θέσπιση του ESM²⁰⁷ και ο μηχανισμός εγκαινιάστηκε στις 08/10/2012. Όπως και το EFSF εδρεύει στην πόλη του Λουξεμβούργου.

Σκοπός του είναι *“η κινητοποίηση της χρηματοδότησης και η παροχή στήριξης σταθερότητας ... προς όφελος των μελών του που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, εφόσον είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της*

²⁰⁴ Απόφαση 2011/199/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 25^{ης} Μαρτίου 2011, που τροποποιεί το άρθρο 106 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (ΕΕ L 91/6.4.2011, σελ. 1)

²⁰⁵ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 09/12/2011 Συμπεράσματα

[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/el/ec/126736.pdf]

²⁰⁶ http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07_-_tscg.en12.pdf

²⁰⁷ <http://www.esm.europa.eu/pdf/ESM%20Treaty%20consolidated%2013-03-2014.pdf>

ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της²⁰⁸. Για την προώθηση του σκοπού του έχει το δικαίωμα να συνεργάζεται με το ΔΝΤ, με οποιοδήποτε κράτος το οποίο παρέχει χρηματοπιστωτική συνδρομή σε ένα μέλος του και με οποιονδήποτε διεθνή οργανισμό²⁰⁹. Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την χρηματοπιστωτική συνδρομή σε κάποιο μέλος του, αποτελεί η κύρωση της TSCG και η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 3.2 της εν λόγω Συνθήκης. Σε κάθε περίπτωση, το μέλος που αιτείται στήριξη, μπορεί να την λάβει κάτω από αυστηρούς όρους οι οποίοι μπορεί να καλύπτουν το φάσμα από ένα πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής έως την συνεχή τήρηση προκαθορισμένων όρων επιλεξιμότητας²¹⁰. Στο πλαίσιο αυτό, σε περίπτωση που από το αρμόδιο όργανό του²¹¹ εκδοθεί απόφαση χορήγησης στήριξης σταθερότητας, *“αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή – σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ – να διαπραγματευθεί με το ενδιαφερόμενο μέλος του ESM μνημόνιο κατανόησης (ΜΚ) όπου θα περιγράφονται αναλυτικά οι όροι ...”*²¹². Το ΜΚ συνάδει πλήρως με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που προβλέπονται στην ΣΛΕΕ και υπογράφεται εξ ονόματος του ESM από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τέλος υπογράφεται μεταξύ του ESM και του ενδιαφερόμενου μέλους συμφωνία με την οποία καθορίζονται οι χρηματοοικονομικοί όροι και οι προϋποθέσεις παροχής στήριξης.

Η στήριξη η οποία χορηγείται με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, μπορεί να λάβει τις ακόλουθες μορφές²¹³:

- **Διαδικασία για την χορήγηση στήριξης σταθερότητας**, την οποία μπορεί να ζητήσει μέλος του ESM και η οποία περιλαμβάνει τα μέσα χρηματοπιστωτικής συνδρομής που πρέπει να εξεταστούν. Εν συνεχεία το ESM αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκτιμήσει σε συνεργασία με την ΕΚΤ, την ύπαρξη κινδύνου για την

²⁰⁸ άρθρ. 3, Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας

²⁰⁹ άρθρ. 38, Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας

²¹⁰ άρθρ. 12, Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας

²¹¹ Συμβούλιο Διοικητών

²¹² άρθρ. 13.3, Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας

²¹³ άρθρ. 13-18, Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας

χρηματοπιστωτική σταθερότητα στο σύνολο ή μέρος της Ευρωζώνης, το κατά πόσο το δημόσιο χρέος του μέλους του είναι βιώσιμο και τις πραγματικές ή δυνητικές χρηματοδοτικές του ανάγκες. Εφόσον έχει προηγηθεί η υπογραφή του ΜΚ εγκρίνεται από το ESM η συμφωνία για την χορήγηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Η παρακολούθηση για την συμμόρφωση με τους όρους της πραγματοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΚΤ.

- **Προληπτική χρηματοπιστωτική συνδρομή του ESM** με την μορφή προληπτικού πιστωτικού ορίου
- **Χρηματοπιστωτική συνδρομή για την ανακεφαλαιοποίηση χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων κράτους μέλους του ESM**²¹⁴
- **Δανειοδότηση από το ESM σε κράτος μέλος του**
- **Μηχανισμός στήριξης πρωτογενών αγορών** ο οποίος συνίσταται στην αγορά ομολόγων κράτους μέλους του ESM στην πρωτογενή αγορά
- **Μηχανισμός στήριξης δευτερογενών αγορών** ο οποίος συνίσταται σε διευθετήσεις για πράξεις στην δευτερογενή αγορά σχετικά με τα ομόλογα κράτους μέλους του ESM .

Η αρχική μέγιστη δανειοδοτική ικανότητά του ορίζεται σε 500 δις ευρώ συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών προγραμμάτων στήριξης του EFSF, αλλά σε κάθε περίπτωση υπάρχει η δυνατότητα αύξησης του ποσού αυτού αν είναι απαραίτητο. Για την παροχή στήριξης σταθερότητας, συνεργάζεται με το ΔΝΤ, επιδιώκοντας την ενεργή συμμετοχή του σε τεχνικό αλλά και χρηματοοικονομικό επίπεδο. Στην Συνθήκη για την θέσπιση του ESM προβλέφθηκε ότι όλα τα κράτη – μέλη της Ευρωζώνης θα γίνουν μέλη του ESM.

Έχει πλήρη νομική προσωπικότητα και δικαιοπρακτική ικανότητα. Διαθέτει συμβούλιο διοικητών, Πρόεδρος του οποίου είναι ο Πρόεδρος του

²¹⁴ Τον Ιούνιο του 2013 το Eurogroup συμφώνησε στην δημιουργία ενός εργαλείου για την απευθείας ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών από το ESM με μέγιστο διαθέσιμο το ποσό των 60 δις ευρώ [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/137569.pdf] το οποίο θα πρέπει να είναι πλήρως λειτουργικό όταν θα έχει δημιουργηθεί ένας αποτελεσματικός Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM)

Eurogroup αν δεν οριστεί ένα εκ των μελών του, στις συνεδριάσεις του οποίου μπορούν να συμμετέχουν ως παρατηρητές, το αρμόδιο για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και ο Πρόεδρος του Eurogroup. Επίσης διαθέτει, συμβούλιο διευθυντών στο οποίο από έναν παρατηρητή μπορούν να ορίσουν το αρμόδιο για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και ο Πρόεδρος του Eurogroup, καθώς και διευθύνοντα σύμβουλο. Εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή ΕΚΤ διαπιστώσουν ότι η μη έγκαιρη έκδοση ή υλοποίηση απόφασης θα απειλούσε την οικονομική και χρηματοπιστωτική βιωσιμότητα της Ευρωζώνης, ενεργοποιείται διαδικασία έκτακτης σχετικής ψηφοφορίας από τα όργανά του.

11. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΝΕ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ οδήγησε στην εισαγωγή του ΕΥΡΩ σε φυσική μορφή και την σταδιακή υιοθέτησή του από την πλειονότητα των χωρών της Ε.Ε. Δεδομένου ότι στο πλαίσιο της ΟΝΕ ιδρύθηκε η ΕΚΤ το ΕΣΚΤ και το Ευρωσύστημα, αναλύθηκε ο ρόλος τους στην άσκηση νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, καθώς και ο εποπτικός τους ρόλος και η συμβολή τους στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Όλα τα ανωτέρω όμως αφορούν ένα στοιχείο της ΟΝΕ. Την νομισματική ένωση. Το βασικότερο και ουσιαστικότερο στοιχείο της ΟΝΕ, αυτό της οικονομικής ένωσης λείπει. Ένα στοιχείο, η εισαγωγή του οποίου έγινε επιτακτικότερη μετά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση, καθώς έγινε κατανοητό ότι θα βοηθούσε την Ε.Ε. να ανταπεξέλθει καλύτερα σε αντίστοιχες μελλοντικές καταστάσεις και να προάγει την ευημερία των πολιτών της.

Αναφέρθηκε ότι στις 09/12/2011 συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προχωρήσει μια ισχυρότερη οικονομική ένωση που θα περιλαμβάνει συντονισμό σε θέματα δημοσιονομικής και γενικότερα οικονομικής πολιτικής²¹⁵ και θα εφαρμοστεί μέσω της ΤSCG²¹⁶. Στις 26/06/2012 κυκλοφόρησε η έκθεση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την οποία εκπόνησε σε συνεργασία με τους Προέδρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Eurogroup και της ΕΚΤ, με τίτλο “Προς μία ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση”²¹⁷. Παρουσίασε ένα όραμα για το μέλλον της ΟΝΕ, προκειμένου στο πλαίσιο της Ε.Ε. να επιτευχθεί

²¹⁵ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 09/12/2011 Συμπεράσματα

[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/el/ec/126736.pdf]

²¹⁶ Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union – TSCG)

[<http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07 - tscg.en12.pdf>]

²¹⁷ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ Έκθεση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Herman Van Rompuy

[<http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/report/ReportbyPresidentofEuropeanCouncil2012-06-26EL.pdf>]

ανάπτυξη, αύξηση της απασχόλησης και σταθερότητα. Σύμφωνα με αυτό η ONE θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα τέσσερα συστατικά στοιχεία:

- **Ενοποιημένο χρηματοοικονομικό πλαίσιο, την λεγόμενη τραπεζική ένωση**, που διασφαλίζει τη χρηματοοικονομική σταθερότητα στη, ευρωζώνη και ελαχιστοποιεί το κόστος από πιθανή τραπεζική χρεωκοπία για τους πολίτες. Το εν λόγω πλαίσιο προάγει την ευθύνη για εποπτεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και προβλέπει κοινούς μηχανισμούς για την εξυγίανση των τραπεζών και την εγγύηση των καταθέσεων.
- **Ενοποιημένο δημοσιονομικό πλαίσιο**, που θα διασφαλίζει τη χάραξη υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Περιλαμβάνει τον συντονισμό, την από κοινού λήψη αποφάσεων, περισσότερη επιβολή και ανάλογα μέτρα ενόψει της έκδοσης κοινών χρεογράφων. Επίσης μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μορφές δημοσιονομικής αλληλεγγύης.
- **Ενοποιημένο πλαίσιο οικονομικής πολιτικής**, το οποίο διαθέτει επαρκείς μηχανισμούς ώστε να διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές οι οποίες προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα και είναι συμβατές με την ομαλή λειτουργία της ONE, καθώς και ότι διασφαλίζεται ο εκ των προτέρων συντονισμός των μεταρρυθμίσεων της οικονομικής πολιτικής²¹⁸
- **Διασφάλιση της αναγκαίας δημοκρατικής νομιμοποίησης και λογοδοσίας της λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της ONE**, η οποία θα βασίζεται στην από κοινού άσκηση της κυριαρχίας για τις κοινές πολιτικές και την αλληλεγγύη.

Στις 05/12/2012 κυκλοφόρησε σχετική έκθεση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Eurogroup και της

²¹⁸ άρθρ 11, Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ONE (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union – TSCG)
[http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07_tscg.en12.pdf]

ΕΚΤ²¹⁹ με την οποία εισηγούνται μια διαδικασία χρονικά καθορισμένων σταδίων για την ουσιαστική ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης που περιλαμβάνει και τα τέσσερα ανωτέρω συστατικά στοιχεία της. Η εν λόγω διαδικασία συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 14/12/2012²²⁰.

11.1 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Τραπεζική Ένωση, ένα από τα τέσσερα δομικά στοιχεία της ΟΝΕ σύμφωνα με τα όσα συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο²²¹ *“έχει σκοπό να διαρρήξει τον μηχανισμό που συνδέει τον τραπεζικό τομέα με το δημόσιο χρέος και ο οποίος μετατρέπει μια τραπεζική κρίση σε δημοσιονομική ή το αντίστροφο”*²²². Η συγκεκριμένη ανάγκη προέκυψε μετά από την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των κρατών – μελών της Ευρωζώνης όσον αφορά την αντίδρασή τους στην χρεοκοπία τραπεζών, η οποία οδήγησε στην αύξηση του δημόσιου χρέους τους. Επίσης η χρεοκοπία τραπεζών και ο κίνδυνος χρεωκοπίας άλλων οδήγησε σε περιορισμό της δανειοδότησης της πραγματικής οικονομίας, δημιουργώντας προσχώματα αναφορικά με την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία των ευρωπαϊών πολιτών. Ήδη από την 12/09/2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε παρουσιάσει έναν χάρτη πορείας προς την Τραπεζική Ένωση²²³ σύμφωνα με τον οποίο για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης θα απαιτούνταν να δημιουργηθεί:

- ένας **Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός** (Single Supervisory Mechanism – SSM),

²¹⁹ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

[<http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/4preport/fourpresidentsreport2012-12-05EL.pdf>]

²²⁰ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 13-14/12/2012 Συμπεράσματα

[<http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/Conclusions/ConclusionsoftheEuropeanCouncil2012-12-14EL.pdf>]

²²¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 13-14/12/2012 Συμπεράσματα

[<http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/Conclusions/ConclusionsoftheEuropeanCouncil2012-12-14EL.pdf>]

²²² Καρβούνης Πάνος (2014), *Τραπεζική ένωση: "Ασπίδα" για τους φορολογουμένους*, Αθήνα, εφημερίδα Ναυτεμπορική, 07/04/2014

²²³ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση, COM(2012) 510 final, 12.9.2012
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN>]

- ένας **Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης των Τραπεζών** (Single Resolution Mechanism – SRM) και
- ένα **κοινό σύστημα για την εγγύηση των καταθέσεων**, το οποίο όπως αναφέρεται κατωτέρω προσωρινά αντικαθίσταται από τα επιμέρους συστήματα για την εγγύηση των καταθέσεων των κρατών μελών

11.1.1 ΕΝΙΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ – SSM

Η δημιουργία του πρώτου από τα απαραίτητα συστατικά στοιχεία της Τραπεζικής Ένωσης, ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός – SSM, σύμφωνα με τον χάρτη πορείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²²⁴, συμφωνήθηκε από το Συμβούλιο Ecofin στις 13/12/2012²²⁵. Περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις αρμόδιες εθνικές αρχές της Ευρωζώνης καθώς και των υπόλοιπων κρατών μελών της Ε.Ε. που έχουν αποφασίσει να συνεργαστούν στενά με τον SSM.

Βασικός σκοπός του είναι η διαφύλαξη της ασφάλειας καθώς και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και σταθερότητας της Ε.Ε.. Για την επίτευξη του σκοπού του SSM ανατέθηκαν αυξημένα καθήκοντα στην ΕΚΤ, μετά από συμφωνία μεταξύ Συμβουλίου Ecofin, Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²²⁶, την τήρηση της απαιτούμενης νομοθετικής διαδικασίας, και την έγκριση στις 15/10/2013 από το Συμβούλιο της Ε.Ε. του Κανονισμού για την ανάθεση καθηκόντων στην ΕΚΤ σχετικά με τον SSM²²⁷.

²²⁴ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση, COM(2012) 510 final, 12.9.2012 [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN>]

²²⁵ Δελτίο τύπου του Ecofin 13/12/2012, 17739/12, PRESSE 528 [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134265.pdf]

²²⁶ Δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 19/03/2013, MEMO 13/251 [http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-251_en.htm]

²²⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013 [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

Σύμφωνα με τον εν λόγω Κανονισμό²²⁸ στις 04/11/2014 η ΕΚΤ αναλαμβάνει τα πλήρη καθήκοντα που της ανατίθενται αναφορικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Έτσι σε μικροπροληπτικό επίπεδο, δίνεται στην ΕΚΤ η αποκλειστική αρμοδιότητα να εκτελεί καθήκοντα προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία είναι εγκατεστημένα στα συμμετέχοντα κράτη – μέλη²²⁹. Στο πλαίσιο των καθηκόντων αυτών εποπτεύει άμεσα τα περίπου 130 πιστωτικά ιδρύματα των συμμετεχόντων κρατών - μελών τα οποία χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, και έμμεσα, μέσω της στενής συνεργασία της με τις αρμόδιες εθνικές αρχές όλα τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σημειώνεται ότι προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση υψηλών προτύπων εποπτείας, η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα άσκησης άμεσης εποπτείας σε έμμεσα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα, μετά από απόφασή της. Αναφορικά με τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία είναι εγκατεστημένα σε μη συμμετέχον κράτος μέλος, τα οποία ιδρύουν υποκατάστημα ή παρέχουν διασυνοριακές υπηρεσίες σε συμμετέχον κράτος μέλος, η ΕΚΤ ασκεί τα καθήκοντα για τα οποία είναι αρμόδιες οι εθνικές αρμόδιες αρχές κατ' εφαρμογή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας. Επίσης για την επίτευξη του σκοπού του SSM σε μακροπροληπτικό επίπεδο, δίνεται η δυνατότητα στην ΕΚΤ ή τις αρμόδιες εθνικές αρχές μετά από λήψη της γνώμης της ΕΚΤ, να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την αύξηση των απαιτούμενων αποθεμάτων ασφαλείας των πιστωτικών ιδρυμάτων²³⁰.

²²⁸ αρθρ. 33.2, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013 [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²²⁹ αρθρ. 4, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013 [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²³⁰ αρθρ. 5, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013 [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

Η θεσμική εξέλιξη του SSM, η οποία σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να είναι έτοιμη τον Νοέμβριο του 2014²³¹ βρίσκεται σε εξέλιξη. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίστηκε και ο από 16/04/2014 Κανονισμός της ΕΚΤ σχετικά με την συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του SSM²³².

Για την εκτέλεση των ανωτέρω εποπτικών καθηκόντων τους στο πλαίσιο του SSM, η ΕΚΤ και οι εθνικές αρμόδιες αρχές ενεργούν ανεξάρτητα²³³. Τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ σχεδιάζονται και εκτελούνται από το Εποπτικό Συμβούλιο, το οποίο επίσης αναλαμβάνει προπαρασκευαστικές εργασίες και συντάσσει σχετικές προτάσεις αποφάσεων οι οποίες προωθούνται για έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Δεδομένης της σημασίας των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ για την εύρυθμη λειτουργία του SSM και της Τραπεζικής Ένωσης εν γένει, χωρίς την οποία δεν είναι δυνατή η επίτευξη της ουσιαστικής ONE και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της Ε.Ε., η ΕΚΤ είναι υποχρεωμένη να λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο²³⁴, και το Συμβούλιο²³⁵. Επίσης τους

²³¹ αρθρ. 33.2, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

[<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²³² ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της 16ης Απριλίου 2014 που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο EEM), ΕΚΤ/2014/17

[http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf]

²³³ αρθρ. 19, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

[<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²³⁴ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τις πρακτικές λεπτομέρειες που αφορούν την άσκηση της δημοκρατικής λογοδοσίας και την επίβλεψη της άσκησης των καθηκόντων που ανατίθενται στην ΕΚΤ στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, (2013/694/ΕΕ)

[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013Q1130\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013Q1130(01)&from=EN)]

²³⁵ Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ Συμβουλίου και ΕΚΤ για τις διαδικασίες συνεργασίας σχετικές με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό

[<http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/memorandum-ssm-eucouncil-ecb.pdf??d922daf6c03ae2503cd5dff03061ecb5>]

διαβιβάζει ετήσιες εκθέσεις οι οποίες διαβιβάζονται ταυτόχρονα και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Eurogroup και τα εθνικά κοινοβούλια²³⁶.

Το αποτέλεσμα του εγχειρήματος αυτού, είναι ότι από την 04/11/2014 οι εθνικές εποπτικές αρχές χάνουν την εξουσία να ελέγχουν την εταιρική διακυβέρνηση, τις δανειοδοτικές πρακτικές και τη λειτουργία των μεγάλων τραπεζών τους και η εξουσία αυτή μεταβιβάζεται στον SSM. Ο μηχανισμός αυτός θα περιορίσει περαιτέρω τους κινδύνους χρεοκοπιών των τραπεζών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεδομένου ότι οι κινήσεις των τραπεζιτών θα ελέγχονται και όταν εντοπίζονται κίνδυνοι θα αντιμετωπίζονται άμεσα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο SSM δεν αντικαθιστά τον ESFS και τα συστατικά του μέρη τα οποία έχουν ήδη αναφερθεί, αλλά συνεργάζεται μαζί τους²³⁷, αλληλεπιδρώντας με την EBA και τις υπόλοιπες ESAs σε επίπεδο μικροπροληπτικής εποπτείας, καθώς και με το ESRB σε επίπεδο μακροπροληπτικής εποπτείας. Με την συνεργασία αυτή ενισχύεται συνολικά ο ESFS, επομένως η ποιότητα και η συνοχή των εποπτικών και ρυθμιστικών πρακτικών σε όλη την Ευρώπη²³⁸.

11.1.2 ΕΝΙΑΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – SRM

Δεύτερο συστατικό στοιχείο της Τραπεζικής Ένωσης, σύμφωνα με τον χάρτη πορείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²³⁹, ο οποίος συμφωνήθηκε από το Συμβούλιο Ecofin στις 13/12/2012²⁴⁰, αποτελεί ο Ενιαίος Μηχανισμός

²³⁶ αρθρ. 20 - 21, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

²³⁷ αρθρ. 3, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013
[<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²³⁸ Ομιλία του Vitor Constancio, Αντιπρόεδρου της ΕΚΤ, για την χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Ε.Ε., Βρυξέλες, 24/05/2013
[<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130524.en.html>]

²³⁹ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση, COM(2012) 510 final, 12.9.2012
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN>]

²⁴⁰ Δελτίο τύπου του Ecofin 13/12/2012, 17739/12, PRESSE 528

Εξυγίανσης των Τραπεζών – SRM. Προβλέφθηκε καθώς δεν αρκεί μόνο η καλύτερη εποπτεία του τραπεζικού τομέα, αλλά μια τραπεζική ένωση χρειάζεται και δράσεις για την αναδιάρθρωση των προβληματικών τραπεζών. Σκοπός του είναι να θεσμοθετηθεί για το μέλλον ένα κοινό σύνολο κανόνων το οποίο θα χρησιμοποιείται για τις προβληματικές τράπεζες της Ευρωζώνης, καθώς και να έχουν αναπτυχθεί αποτελεσματικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση πτωχεύσεων τραπεζών. Θα διασφαλίσει, ότι αν παρά την αυστηρότερη εποπτεία την οποία υφίσταται μια τράπεζα που υπάγεται στον SRM, αυτή αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες, η εξυγίανσή της θα μπορεί να αντιμετωπιστεί με αποτελεσματικό τρόπο και με ελάχιστο κόστος για τους φορολογούμενους και την οικονομία γενικότερα²⁴¹. Θα πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες θα υπάρχουν δυσχέρειες με διασυννοριακές συνέπειες, ο SRM θα είναι πιο αποτελεσματικός από την ύπαρξη απλά ενός δικτύου εθνικών αρχών εξυγίανσης.

Μετά την έναρξη λειτουργίας του, την 01/01/2015, ο SRM θα λειτουργήσει ως καταλύτης για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στον τραπεζικό τομέα. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η διάσωση με ίδια μέσα και οι λειτουργίες εξυγίανσης θα ισχύουν από 01/01/2016.

Την 20/03/2014 επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για έναν πιο αποτελεσματικό και αξιόπιστο SRM από ότι είχε αρχικά σχεδιαστεί²⁴². Η εν λόγω συμφωνία υπερψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 15/04/2014^{243 244}.

[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134265.pdf]

²⁴¹ Benoit Coeure, *Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης: Γιατί είναι αναγκαίος*, Ομιλία του ως μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ κατά την ετήσια Γενική Συνέλευση και Συνέδριο 2013 International Capital Market Association – ICMA, Κοπεγχάγη, 23/05/2013

[<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130523.en.html>]

²⁴² Δελτίο Τύπου, 20/03/2014, Δήλωση της ΕΚΤ για την συμφωνία SRM

[<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140320.en.html>]

²⁴³ 2013/0253(COD) - 15/04/2014

[<http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/printsummary.pdf?id=1346657&l=en&t=D>]

²⁴⁴ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

Σύμφωνα με αυτή, καθώς ο SRM δεν θα περιορίζεται μόνο στην εξυγίανση των τραπεζών που αντιμετωπίζουν προβλήματα, αλλά επιπλέον θα αποφασίζει πότε μια τράπεζα θα τίθεται σε καθεστώς εκκαθάρισης οργανώνοντας την πτώχευσή της, αποτελείται από τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία:

- Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB)
- Τις εθνικές αρμόδιες αρχές εξυγίανσης
- Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF)

11.1.2.1 ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ (SINGLE RESOLUTION BOARD – SRB)

Το SRB αποτελεί ξεχωριστό οργανισμό της Ε.Ε. με νομική προσωπικότητα, αυτόνομο προϋπολογισμό ξεχωριστό από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. και έδρα τις Βρυξέλλες .

Συγκαλείται σε δύο συνόδους, την εκτελεστική σύνοδο και την σύνοδο ολομέλειας.

Η εκτελεστική σύνοδός του SRB αποτελείται από τον Πρόεδρό του και τέσσερα μέλη πλήρους απασχόλησης. Μεταξύ των καθηκόντων της είναι²⁴⁵ η προετοιμασία, αξιολόγηση και έγκριση σχεδίων εξυγίανσης, για τα πιστωτικά ιδρύματα που θεωρούνται σημαντικά²⁴⁶ και για τα οποία η ΕΚΤ έχει

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

²⁴⁵ άρθρ. 6α, Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

²⁴⁶ σύμφωνα με το άρθρ. 6.4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

αποφασίσει να ασκεί άμεσα όλες τις σχετικές εξουσίες²⁴⁷. Πλέον, στην περίπτωση που ένα πιστωτικό ίδρυμα αντιμετωπίζει προβλήματα βιωσιμότητας, δεν θα είναι το οικείο κράτος αυτό το οποίο θα έχει τον κύριο λόγο για την τύχη του, αλλά το SRB. Στην περίπτωση κατά την οποία πρέπει να ληφθεί απόφαση για την εξυγίανση μίας τράπεζας, στην συζήτηση συμμετέχουν τα μέλη της εκτελεστικής συνόδου του SRB και οι εκπρόσωποι των εθνικών αρχών των χωρών στην οποία η εν λόγω τράπεζα δραστηριοποιείται. Η έγκριση, καθώς και η αναθεώρηση των σχεδίων εξυγίανσης μετά από διαπίστωση οποιασδήποτε αλλαγής που την καθιστά αναγκαία, γίνεται μετά από επισήμανση της αλλαγής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, τις εθνικές αρμόδιες αρχές εξυγίανσης, ή τα πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος καθήκον του είναι, μετά από διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚΤ, ο καθορισμός της ελάχιστης απαίτησης για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις που πρέπει να διατηρούν τα ανωτέρω πιστωτικά ιδρύματα.

Η σύνοδος ολομέλειας του SRB αποτελείται από τα μέλη της εκτελεστικής συνόδου και από τα μέλη τα οποία εκπροσωπούν τις εθνικές αρχές εξυγίανσης και διορίζονται από κάθε συμμετέχον κράτος μέλος. Έχει αρμοδιότητα να αποφασίζει για θέματα πολιτικής, αλλά και για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η στήριξη από το Ταμείο η οποία απαιτείται για κάποια συγκεκριμένη δράση εξυγίανσης υπερβαίνει το όριο των 5 δισ. ευρώ για την οποία η στάθμιση της στήριξης ρευστότητας ισούται με 0,5, καθώς και για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η καθαρή σωρευτική χρήση του Ταμείου κατά το αμέσως προηγούμενο 12μηνο έχει φτάσει το ετήσιο όριο των 5 δισ. ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ δεν αποτελούν μέλη του SRB αλλά απλούς παρατηρητές του. Έτσι ορίζουν από έναν εκπρόσωπό τους ο οποίος έχει δικαίωμα να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του ως μόνιμος παρατηρητής.

²⁴⁷ σύμφωνα με το άρθρ. 6.5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

11.1.2.2 ΕΘΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

Μεταξύ των καθηκόντων των εθνικών αρμόδιων αρχών εξυγίανσης²⁴⁸ είναι²⁴⁹:

- Η προετοιμασία, αξιολόγηση και έγκριση σχεδίων εξυγίανσης, για τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία η αντίστοιχη αρμοδιότητα δεν ασκείται από το SRB, καθώς δεν θεωρούνται σημαντικά²⁵⁰ και η ΕΚΤ δεν έχει αποφασίσει να ασκεί άμεσα όλες τις σχετικές εξουσίες^{251 252}.
- Η έγκριση σχεδίων εξυγίανσης και η εφαρμογή σχεδίων εξυγίανσης, υπό την προϋπόθεση ότι η δράση εξυγίανσης δεν απαιτεί καμία συνεισφορά του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης.
- Η υποβολή προσχεδίων εξυγίανσης και πληροφοριών για τα σχέδια εξυγίανσης στο SRB.
- Ο καθορισμός της ελάχιστης απαίτησης για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις που πρέπει να διατηρούν τα ανωτέρω πιστωτικά ιδρύματα.

²⁴⁸ σύμφωνα με το άρθρ. 2.2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

²⁴⁹ άρθρ. 6α, Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

²⁵⁰ σύμφωνα με το άρθρ. 6.4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

²⁵¹ σύμφωνα με το άρθρ. 6.5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

²⁵² άρθρ. 6α, Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

11.1.2.3 TO ENIAIO TAMEIO ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ (SINGLE RESOLUTION FUND – SRF)

Η λειτουργία του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης ενισχύεται από το SRB, το οποίο είναι και ο ιδιοκτήτης του. Χρησιμεύει κυρίως, για να οργανώνει την πτώχευση μιας τράπεζας ή για να χρηματοδοτεί τα κόστη της αναδιάρθρωσής της.

Θα χρηματοδοτείται από τις συνεισφορές, οι οποίες ισοδυναμούν με το 1% των καταθέσεων, των τραπεζών που εδρεύουν στα κράτη που συμμετέχουν στον SSM. Εκτιμάται ότι το συνολικό τελικό ποσό του, θα φτάσει τα 55 δις ευρώ. Το SRB υπολογίζει ετησίως, κατόπιν διαβούλευσης με την ΕΚΤ ή τις εθνικές αρμόδιες αρχές και σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρχές εξυγίανσης, τις επιμέρους εισφορές προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι εισφορές που οφείλονται από το σύνολο των ιδρυμάτων με άδεια λειτουργίας στο έδαφος των συμμετεχόντων κρατών μελών δεν υπερβαίνουν το 12,5% του επιπέδου-στόχου. Σύμφωνα με την συμφωνία η οποία επικυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 15/04/2014, θα υπάρξει μια μεταβατική περίοδος 8 ετών, αρχομένη από την 01/01/2016, μέχρι να προικοδοτηθεί πλήρως το Ταμείο. Αρχικά τα συμμετέχοντα κράτη θα μεταφέρουν κεφάλαια προς τα επιμέρους εθνικά τμήματά του και σταδιακά θα πραγματοποιηθεί η συγχώνευση των εθνικών τμημάτων του Ταμείου σε ένα ενιαίο. Έτσι το 40% των κεφαλαίων του Ταμείου θα μπορεί να χρησιμοποιείται από την αρχή από όλες τις χώρες και το 70% μετά από τρία χρόνια.

Το Ταμείο προβλέπεται ότι δεν θα έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιεί κεφάλαια του ESM, αλλά στην περίπτωση που χρειαστεί περισσότερα από τα καταβληθέντα κεφάλαια θα επιτρέπεται να προβαίνει σε δανεισμό τους από τις αγορές χωρίς τα συμμετέχοντα κράτη να προβαίνουν στην παροχή αντίστοιχων εγγυήσεων.

Τονίζεται ότι στην περίπτωση που μια τράπεζα καταστεί αφερέγγυα, οι πρώτοι που θα υποστούν το σχετικό κόστος εξυγίανσής της θα είναι οι μέτοχοι και οι πιστωτές της και εν συνεχεία αν καταστεί απαραίτητο θα χρησιμοποιηθούν οι πόροι του SRF. Συμπληρωματικά της εν λόγω

πρόβλεψης, στην Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD) η οποία εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 15/04/2014²⁵³, προβλέπεται ότι μέχρι το 2026 θα πρέπει σε κάθε κράτος το οποίο συμμετέχει στον SSM, να δημιουργηθεί ένα εθνικό ταμείο εξυγίανσης με πόρους ίσους με το 1% των καλυπτόμενων καταθέσεων της κάθε χώρας.

11.1.2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SRM

Ο SRM θα λειτουργεί ως εξής:

Η EKT, ως εποπτική αρχή, έχει βασική ευθύνη για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας μίας τράπεζας. Έτσι επισημαίνει τότε μια τράπεζα συμμετέχοντος κράτους, βρίσκεται σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης, η οποία δεν θα αποφευχθεί εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, παρά την λήψη μέτρων ιδιωτικού τομέα ή την δράση των αρχών εποπτείας, και πρέπει να εξυγιανθεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Η EKT αποφαινεται αυτοβούλως, ή μετά από σχετική πληροφόρηση από τον SRB. Αν η EKT δεν αποφανθεί σχετικά μέσα σε τρεις μέρες από όταν θα κληθεί από τον SRB, τότε ο SRB θα μπορεί να προχωρήσει στην έκδοση απόφασης για την έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης.

Στην συζήτηση που προηγείται της έκδοσης απόφασης σχετικά την έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης, συμμετέχουν τα μέλη της εκτελεστικής συνόδου του SRB και οι εκπρόσωποι των εθνικών αρχών των χωρών στην οποία η εν λόγω τράπεζα δραστηριοποιείται. Αυτό το οποίο κρίνει το SRB, είναι το κατά πόσο ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να εξυγιανθεί. Σημειώνεται ότι θεωρείται ότι ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να εξυγιανθεί, αν κριθεί από το SRB εφικτό να εκκαθαριστεί στο πλαίσιο κανονικών διαδικασιών

²⁵³ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 77/91/ΕΟΚ και 82/891/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ και 2011/35/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (COM(2012)0280 – C7-0136/2012 – 2012/0150(COD))
[[http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0150\(COD\)&l=en](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0150(COD)&l=en)]

αφερεγγυότητας, ή να εξυγιανθεί με την εφαρμογή διαφόρων εργαλείων εξυγίανσης. Σε περίπτωση κατά την οποία κριθεί ότι ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν είναι δυνατόν να εξυγιανθεί ενημερώνεται η EBA.

Η απόφαση για την έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης διαβιβάζεται από το SRB στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει την δυνατότητα να το αποδεχτεί ή να προβάλει τις αντιρρήσεις της. Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαβιβάζεται εντός 12 ωρών στο Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να απορρίψει το σχέδιο εξυγίανσης μόνο αν κρίνει ότι δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον ή αν στο καθεστώς εξυγίανσης προβλέπεται σημαντική τροποποίηση του ύψους των πόρων του Ταμείου. Σε κάθε περίπτωση ο SRB θα πρέπει να έχει προβεί σε απόφαση για το σχέδιο εξυγίανσης μέσα σε 24 ώρες, ή σε 8 ώρες μετά την πραγματοποίηση τυχόν αλλαγών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Συμβούλιο²⁵⁴.

Εν συνεχεία, υπό την εποπτεία του SRB, οι εθνικές αρχές εξυγίανσης θα αναλαμβάνουν την εκτέλεση του σχεδίου εξυγίανσης. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης ή ενίσχυσης από το SRF, να κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως συμβατή με την εσωτερική αγορά. Το SRB θα επιβλέπει τη διαδικασία εξυγίανσης. Θα παρακολουθεί την εκτέλεση σε εθνικό επίπεδο από τις εθνικές αρχές εξυγίανσης και, σε περίπτωση που μια εθνική αρχή εξυγίανσης δεν συμμορφώνεται με την απόφασή του, θα μπορεί να απευθύνει άμεσα εκτελεστικές εντολές στις προβληματικές τράπεζες.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας εντός του SRM, η EKT μπορεί να καλεί τον πρόεδρο του SRB να συμμετάσχει ως παρατηρητής στο εποπτικό συμβούλιο της EKT²⁵⁵. Όταν είναι απαραίτητο, το SRB συνάπτει μνημόνιο

²⁵⁴ άρθρ. 16, Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341
[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

²⁵⁵ που συστάθηκε δυνάμει του άρθρ. 19 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

συνεννόησης με την ΕΚΤ, τις εθνικές αρχές εξυγίανσης και αρμόδιες αρχές στο οποίο περιγράφεται με γενικούς όρους η μεταξύ τους συνεργασία²⁵⁶. Το SRB δύναται, αξιοποιώντας πλήρως όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες από την ΕΚΤ ή τις εθνικές αρμόδιες αρχές, να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα ή τους υπαλλήλους τους να παρέχουν όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων που του ανατίθενται.

Μέχρις ότου ο SRM τεθεί σε πλήρη λειτουργία, η διαχείριση των τραπεζικών κρίσεων θα εξακολουθήσει να γίνεται με βάση εθνικές ρυθμίσεις. Είναι απολύτως αναγκαίο να έχουμε διαθέσιμες αξιόπιστες δικλείδες στήριξης πριν ξεκινήσει η άσκηση. Κατά την αρχική φάση της δημιουργία του SRF, θα είναι διαθέσιμη έκτακτη χρηματοδότηση από εθνικές πηγές με την υποστήριξη των τραπεζικών εισφορών ή από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism - ESM) δηλαδή το ταμείο διάσωσης της Ευρωζώνης που θα δανείζει τα ενδιαφερόμενα μέλη που θέλουν να στηρίξουν τις τράπεζές τους με βάση τις υφιστάμενες ρυθμίσεις. Και στις δύο περιπτώσεις, προϋπόθεση για τη δημόσια στήριξη από εθνικούς πόρους και τον ESM είναι ο κατάλληλος επιμερισμός των βαρών μεταξύ των ιδιωτών επενδυτών μιας τράπεζας.

11.1.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τον από 12/09/2012 χάρτη πορείας προς την Τραπεζική Ένωση²⁵⁷, μεταξύ των στοιχείων που απαιτούνταν για την ολοκλήρωση της

σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013

[<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF>]

²⁵⁶ αρθρ. 28, Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

²⁵⁷ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ

Τραπεζικής Ένωσης ήταν και ένα κοινό σύστημα για την εγγύηση των καταθέσεων. Το εν λόγω σύστημα προς το παρόν δεν έχει θεσμοθετηθεί καθώς δεν έχουν ακόμα ωριμάσει οι συνθήκες προκειμένου η Ε.Ε. να εξοπλιστεί με ένα ενιαίο υπερεθνικό σύστημα καταθέσεων.

Προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη εξασφάλισης των καταθετών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 15/04/2014²⁵⁸ ενέκρινε την αναδιατυπωμένη Οδηγία για τα Συστήματα Εγγύησης των Καταθέσεων (Deposit Guarantee Schemes – DGS), η οποία από την 03/04/2014 είχε υιοθετηθεί από το Συμβούλιο²⁵⁹. Σύμφωνα με αυτή, αντί ενός υπερεθνικού συστήματος καταθέσεων, προβλέπεται η δημιουργία επιμέρους συστημάτων στα διάφορα κράτη μέλη.

Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι το εγγυημένο ποσό καταθέσεων ορίζεται σε 100.000 ΕΥΡΩ ανά καταθέτη σε περίπτωση που οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες. Τα DGS θα διασφαλίζουν ότι το ποσό της αποζημίωσης σε περίπτωση αφερεγγυότητας θα είναι διαθέσιμο εντός επτά εργάσιμων ημερών αντί του ισχύοντος διαστήματος των 20 εργάσιμων ημερών. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν μέχρι το τέλος του 2023 μια μεταβατική προθεσμία. Η προθεσμία αυτή θα πρέπει ωστόσο το αργότερο από το τέλος του 2018 να μην υπερβαίνει τις 15 εργάσιμες ημέρες και το αργότερο από το 2021 τις 10 εργάσιμες ημέρες. Σε περίπτωση που τα κράτη μέλη επιτρέπουν μια μεταβατική περίοδο και το σύστημα εγγύησης καταθέσεων δεν είναι σε θέση να εκταμιεύσει τις καταθέσεις εντός επτά εργάσιμων ημερών, οι καταθέτες θα δικαιούνται μια «πληρωμή έκτακτης ανάγκης» εντός πέντε εργάσιμων ημερών για την κάλυψη των εξόδων διαβίωσής τους.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση, COM(2012) 510 final, 12.9.2012
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN>]

²⁵⁸ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έγκρισης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση) (05199/1/2014 – C7-0094/2014 – 2010/0207(COD)).

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-02+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

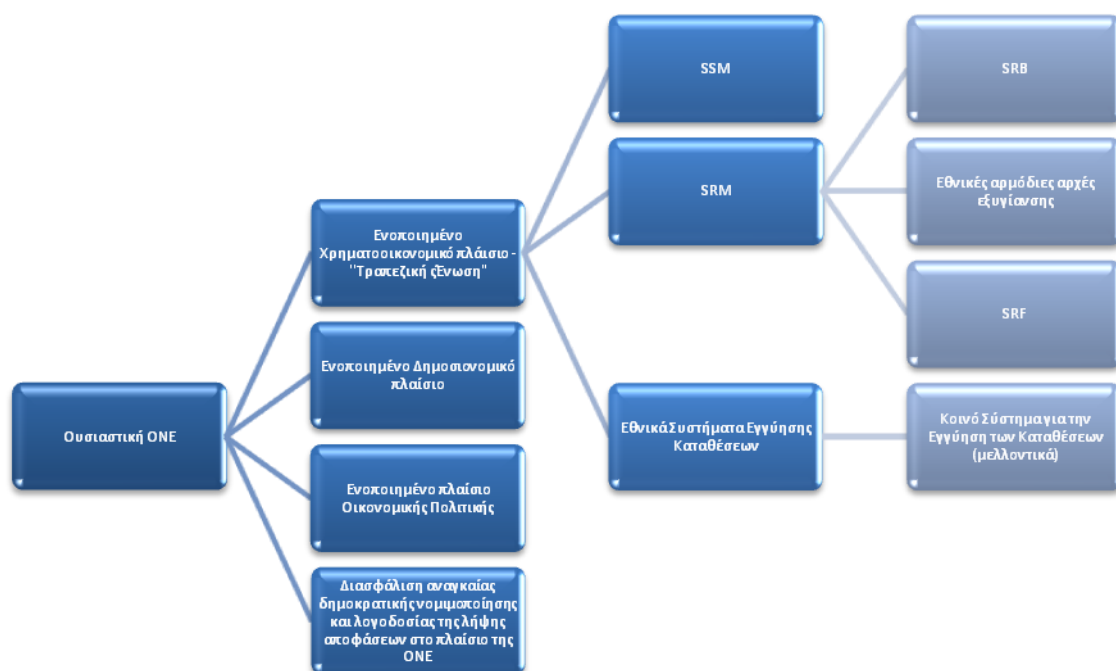
²⁵⁹ Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση εν όψει της έκδοσης ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση), Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 3 Μαρτίου 2014, 2010/0207 (COD)

[<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%205199%202014%20REV%201>]

Προκειμένου να πετύχει τον σκοπό του κάθε DGS θα διαθέτει ένα εθνικό ταμείο εγγύησης καταθέσεων το οποίο θα έχει εκ των προτέρων χρηματοδοτηθεί σύμφωνα με ενιαίους κανόνες σε επίπεδο Ε.Ε.. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, θα δημιουργήσουν εντός δέκα ετών ένα ταμείο εγγύησης καταθέσεων με πόρους που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο όριο στο 0,8% των καλυπτόμενων καταθέσεων του συστήματος. Οι συνεισφορές στο ταμείο εγγύησης καταθέσεων πραγματοποιούνται ανάλογα με το ύψος των καλυπτόμενων καταθέσεων και το επίπεδο κινδύνου του αντίστοιχου συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος. Οι πόροι του ταμείου εγγύησης καταθέσεων θα προορίζονται κατά κύριο λόγο για την εκταμίευση σε περίπτωση αφερεγγυότητας και για την προστασία των καλυπτόμενων καταθέσεων στο πλαίσιο διαδικασιών εκκαθάρισης. Τα κράτη μέλη θα μπορούν, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, να επιτρέπουν τη χρήση των DGS και για σκοπούς προληπτικών μέτρων

Στο μέλλον, τα κράτη θα προστατεύουν προσωρινά υψηλές καταθέσεις μεγαλύτερες των 100.000 ΕΥΡΩ, οι οποίες θα προέρχονται από πώληση ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας, ασφαλιστικές πληρωμές, διαζύγια κ.λπ. Τα κράτη μέλη πρέπει να ορίζουν το χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τρεις έως δώδεκα μήνες, καθώς και το συγκεκριμένο επίπεδο προστασίας πέραν του επιπέδου κάλυψης των 100.000 ΕΥΡΩ, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες διαβίωσης στα κράτη μέλη.

Τέλος προβλέπεται ένας εθελοντικός μηχανισμός αμοιβαίου δανεισμού μεταξύ των επιμέρους DGS.

Εικόνα 4 Ουσιαστική ONE

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ιδέα για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, με στόχο την διασφάλιση της ειρήνης στην Ευρωπαϊκή ήπειρο, είχε δημιουργηθεί ήδη από τον 14^ο αιώνα. Έκτοτε έγιναν διάφορες προτάσεις οι οποίες όμως δεν οδήγησαν σε πρακτικά αποτελέσματα. Τελικά οι συνθήκες ωρίμασαν μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο καθώς οι καταστροφές τις οποίες υπέστη η Ευρώπη, τόσο σε υλικό όσο και σε έμφυχο επίπεδο, δημιούργησαν αυξημένη ευαισθησία όσον αφορά την αναγκαιότητα δημιουργίας των προϋποθέσεων για την διασφάλιση της ειρήνης στο μέλλον. Ειρήνη η οποία θα μπορούσε να διασφαλιστεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό με την άμβλυνση των αντιθέσεων και τελικά την ενοποίησή των ευρωπαϊκών κρατών τα οποία ούτως ή άλλως είχαν κοινό παρελθόν. Το έναυσμα για σχετικές πρωτοβουλίες είχε δοθεί.

Ως αφετηρία για την ενοποίηση της Ευρώπης επιλέχθηκε η οικονομική ενοποίηση με μια διαδικασία "βήμα προς βήμα" ξεκινώντας από τα πεδία στα οποία υπήρχαν προϋποθέσεις επιτυχίας. Η ενοποίηση σε πολιτιστικό επίπεδο ήταν κάτι το οποίο δεν μπορούσε να επιβληθεί αλλά προέκυπτε από το κοινό παρελθόν των κρατών και σε κάθε περίπτωση θα διευκολυνόταν από την μελλοντική κοινή τους πορεία σε άλλα επίπεδα, ενώ η πολιτική ενοποίηση δεν μπορούσε να επιτευχθεί αμέσως μετά από έναν πόλεμο λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ λαών και κυβερνήσεων.

Στο πλαίσιο της προώθησης της οικονομικής ενοποίησης ιδρύθηκε η ΕΟΚ και τέθηκε ως πρωταρχικός στόχος της, αυτός της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς. Εκτός από την εξάλειψη δασμολογικών, τελωνειακών και άλλων εμποδίων, στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΟΚ και της Ε.Ε. αργότερα, από νωρίς συνειδητοποιήθηκε ότι απαραίτητη προϋπόθεση για πραγματική και όχι μόνο τυπική ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς, ήταν η εξάλειψη, όχι μόνο των θεσμικών εμποδίων στις μεταξύ των κρατών οικονομικές συναλλαγές, αλλά και των συναλλαγματικών κινδύνων. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τον καλύτερο δυνατό βαθμό με την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος. Η Ε.Ε. ανταποκρίθηκε στην ανάγκη αυτή και μετά από μία

πορεία η οποία ξεκίνησε με την σύλληψη της ιδέας του ενιαίου νομίσματος το 1962 και συνεχίστηκε με την πρόσκαιρη σύνδεση των Ευρωπαϊκών νομισμάτων μεταξύ τους με τον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, κατέληξε μετά από τα τρία στάδια της ΟΝΕ στην εισαγωγή του ΕΥΡΩ σε φυσική μορφή την 1η Ιανουαρίου του 2002.

Απαραίτητη στο πλαίσιο της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος ήταν η ίδρυση μίας κεντρικής τράπεζας η οποία θα είχε την ευθύνη της έκδοσης του νομίσματος, αλλά και της άσκησης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Καθώς η Ε.Ε. αποτελεί ένα ιδιότυπο μόρφωμα, το οποίο έχει όμως χαρακτηριστικά ομοσπονδιακού κράτους, ορθά κατά την άποψή μου επιλέχθηκε η κεντρική αυτή τράπεζα να σχεδιαστεί στο πρότυπο της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Το εν λόγω πρότυπο είχε ήδη λειτουργήσει πετυχημένα στο ευρωπαϊκό χώρο καθώς το ακολούθησε η Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας. Η επιλογή του προτύπου αυτού, την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, πρόσφερε και ένα ακόμα πλεονέκτημα. Με την διατήρηση των ΕθνΚΤ, αποφεύχθηκε η δημιουργία ανησυχιών τις οποίες θα είχαν τα κράτη μέλη, αν αυτές καταργούνταν. Έτσι ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και καθώς η διαδικασία προς την νομισματική ενοποίηση συνεχίζεται μέχρι την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε, εισήχθη η έννοια του Ευρωσυστήματος.

Δεδομένου ότι μετά την μετεξέλιξη της ΕΟΚ σε Ε.Ε. στόχος πλέον δεν ήταν μόνο η ενοποίηση της αγοράς, αλλά η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ευρωπαίου πολίτη, η οποία επιτυγχάνεται με την ενίσχυση της απασχόλησης, την μη πληθωριστική ανάπτυξη, καθώς και τον υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, τέθηκε ο βασικός στόχος του ΕΣΚΤ. Αυτός της σταθερότητας των τιμών. Στόχος ο οποίος σύμφωνα με την οικονομική θεωρία συμβάλει πράγματι στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Όμως, η με θρησκευτική ευλάβεια προσπάθεια επίτευξής του, ακόμα και υπό συνθήκες οικονομικής ύφεσης, δεν δίνει την

δυνατότητα στο ΕΣΚΤ να δημιουργήσει, με ελεγχόμενο πληθωρισμό, συνθήκες αναθέρμανσης της οικονομίας. Στο σημείο αυτό εντοπίζεται και μία από τις κύριες αδυναμίες του συστήματος. Αντίθετα η Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ δεν είναι υποχρεωμένη να λειτουργεί προσκολλημένη στην σταθερότητα των τιμών και έτσι έχει την δυνατότητα διορθωτικών κινήσεων για την πρόληψη της ύφεσης ή και την ανατροπή της.

Επιδιώκοντας την επίτευξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών το Ευρωσύστημα προβαίνει στην άσκηση της κατάλληλης νομισματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο της επίτευξης του στόχου αυτό εντάσσεται επίσης και η συναλλαγματική πολιτική η οποία όμως προβλέπεται να χαράσσεται από το Συμβούλιο (ECOFIN) βάσει διαδικασίας η οποία δεν έχει ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα. Αυτό προβλέπεται να γίνει, αν υπάρξει σαφής απόκλιση μεταξύ της ισοτιμίας του ΕΥΡΩ και των πραγματικών οικονομικών εξελίξεων και οικονομικών πολιτικών. Έτσι η ΕΚΤ δεν έχει συγκεκριμένο στόχο όσον αφορά την συναλλαγματική ισοτιμία του ΕΥΡΩ και περιορίζεται μόνο σε διορθωτικές κινήσεις για την επαναφορά της ισοτιμίας του, σε επίπεδα στα οποία αυτή δεν θα αποκλίνει από τα οικονομικά μεγέθη της ζώνης του ΕΥΡΩ. Στο σημείο αυτό εντοπίζεται μία ακόμα αδυναμία του συστήματος, η οποία επίσης προέρχεται από την προσκόλληση στον στόχο της σταθερότητας των τιμών. Η χορήγηση στην ΕΚΤ και το Ευρωσύστημα της δυνατότητας να ασκούν αυτόνομα συναλλαγματική πολιτική θα τους έδιναν ένα επιπλέον όπλο για την αναθέρμανση της πραγματικής οικονομίας σε περιόδους ύφεσης, αυτό όμως θα συνεπαγόταν την αποδοχή δημιουργίας, έστω και πρόσκαιρα, πληθωριστικών πιέσεων.

Ορθή επιλογή είναι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της ΕΚΤ από πολιτικές ή άλλες παρεμβάσεις, καθώς μέσω αυτής διασφαλίζεται ότι η λειτουργία της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ αναφορικά με την επίτευξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, θα είναι πιο αποτελεσματική. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι η απαραίτητη λογοδοσία και ο δημοκρατικός έλεγχός τους ως προς την επίτευξη του σκοπού τους, διασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση, καθώς η ΕΚΤ είναι υποχρεωμένη να λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Δεδομένου ότι από νωρίς είχε γίνει αντιληπτό ότι στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ευρωπαϊού πολίτη, συμβάλει όχι μόνο η σταθερότητα των τιμών αλλά και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, από νωρίς ανατέθηκε στην ΕΚΤ συντονιστικός ρόλος ως προς την επίτευξή της. Μετά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση η Ε.Ε. έδειξε την απαιτούμενη προσαρμοστικότητα αλλά και την βούληση να προβεί στην διαμόρφωση κοινής εποπτικής νοοτροπίας και μιας ενιαίας ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς θωρακίζοντας την Ε.Ε. από μελλοντικούς κινδύνους. Έτσι δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας – ESFS. Η μικροπροληπτική εποπτεία ασκείται από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές σύμφωνα με το παράδειγμα ανάλογων συστημάτων που προϋπήρχαν στα κράτη μέλη και σε καθημερινό επίπεδο, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών. Ορθά επιλέχθηκε η μακροπροληπτική εποπτεία να ασκείται σε κεντρικό επίπεδο από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου. Για την λειτουργία του ανατέθηκαν ειδικά καθήκοντα στην ΕΚΤ, αναβαθμίζοντας τον ρόλο της στην διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Έτσι στην συγκεκριμένη στιγμή ικανοποιήθηκε η ανάγκη για χρηματοπιστωτική σταθερότητα με τον βέλτιστο τρόπο. Σε μακροπροληπτικό επίπεδο, επιλέχθηκε ο απαραίτητος για την χρηματοπιστωτική σταθερότητα, κεντρικός σχεδιασμός ως προς την πρόληψη και άμβλυνση των συστημικών κινδύνων. Επίσης σε μικροπροληπτικό επίπεδο, ικανοποιήθηκε η αρχή της επικουρικότητας και αποφεύχθηκε η δημιουργία πρόσθετων ανησυχιών την οποία θα προκαλούσε στα κράτη μέλη η κατάργηση των εθνικών εποπτικών αρχών.

Άμεση ήταν η αντίδραση της Ε.Ε. στο επίπεδο της χρηματοδότησης των κρατών μελών της, τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα. Έτσι η Ε.Ε., ανταποκρινόμενη στις ανάγκες των καιρών και καλύπτοντας την αδυναμία του Καταστατικού της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ, αλλά και της ΣΛΕΕ, τα οποία δεν επιτρέπουν στην ΕΚΤ και τις ΕΘΝΚΤ να παρέχουν πιστωτικές διευκολύνσεις ή να αγοράζουν χρεόγραφα κρατών – μελών, δημιούργησε ως προσωρινό μηχανισμό παροχής χρηματοδότησης το Ευρωπαϊκό Ταμείο

Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας– EFSF. Προχωρώντας ακόμα παραπέρα, δημιούργησε μηχανισμό άμεσης επίλυσης των προβλημάτων χρηματοδότησης των κρατών μελών τα οποία θα έχουν συμφωνήσει να προχωρήσουν προς μια ισχυρότερη οικονομική ένωση στην οποία θα περιλαμβάνεται συντονισμός σε θέματα δημοσιονομικής και γενικότερα οικονομικής πολιτικής. Έτσι δημιουργήθηκε, ως μόνιμος μηχανισμός, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας – ESM και εξασφαλίστηκαν τα κατάλληλα κεφάλαια για την λειτουργία του. Με την δημιουργία του μηχανισμού αυτού ο ρόλος της ΕΚΤ αναβαθμίζεται για μία ακόμα φορά καθώς, συμμετέχει στην διαπραγμάτευση με το κράτος μέλος που αιτείται βοήθεια η οποία έχει ως αντικείμενο το μνημόνιο κατανόησης με τους όρους παροχής της. Επίσης εκτιμά την βιωσιμότητα του χρέους του κράτους μέλους, αλλά και τον κίνδυνο το χρέος αυτό να επηρεάσει την χρηματοπιστωτική σταθερότητα στο σύνολο της Ευρωζώνης. Τέλος συμμετέχει ως παρατηρητής στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Διοικητών καθώς και του Συμβουλίου Διευθυντών του ESM.

Η Ε.Ε., επιδιώκοντας να θωρακιστεί ακόμα περισσότερο απέναντι σε μελλοντικούς κινδύνους, αλλά και ακολουθώντας την διαδικασία της βήμα προς βήμα ενοποίησης, επέλεξε μετά την νομισματική ένωση να προχωρήσει στην οικονομική ένωση πραγματοποιώντας την ουσιαστική ONE. Ένα ακόμα όπλο για την μελλοντική διασφάλιση του βιοτικού επιπέδου των ευρωπαίων πολιτών. Ένα εκ των στοιχείων της είναι η Τραπεζική Ένωση για την ολοκλήρωσή της οποίας δημιουργούνται τρεις μηχανισμοί. Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός – SSM, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης των Τραπεζών – SRM και τα εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. Για την λειτουργία του SSM και λαμβάνοντας υπόψη την ωρίμανση των συνθηκών, επεκτείνεται ο ρόλος της ΕΚΤ, η οποία έχει πλέον την πρωτοβουλία στην άσκηση μικροπροληπτικής εποπτείας. Στο πλαίσιο του SRM, της ανατίθενται επιπλέον καθήκοντα τα οποία αφορούν την διαδικασία εξυγίανσης. Τα **εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων** λειτουργούν στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, όμως όταν με την

σειρά τους ενοποιηθούν σε ένα ενιαίο υπερεθνικό σύστημα καταθέσεων, αναμένεται να ανατεθούν στην ΕΚΤ τα ανάλογα καθήκοντα.

Συνοψίζοντας παρατηρούμε ότι η αρχική επιλογή για την ενοποίηση της Ευρώπης με την διαδικασία βήμα προς βήμα συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας, όχι μόνο ως προς την χωρική διεύρυνσή της, αλλά και ως προς την τεχνική αλλά και ουσιαστική οικονομική ενοποίησή της. Η Ε.Ε. σε κάθε περίπτωση αποτελεί ένα ιδιότυπο μόρφωμα το οποίο διαρκώς εξελίσσεται, παραμένοντας προσηλωμένη στον τελικό στόχο της εξασφάλισης της ειρήνης στην ευρωπαϊκή ήπειρο, ο οποίος θα επιτευχθεί μέσω της τελικής ενοποίησης της. Η ενοποίηση σε οικονομικό επίπεδο πρέπει να είναι όχι μόνο τεχνική – θεσμική αλλά και ουσιαστική. Στο πλαίσιο της γενικότερης διαδικασίας ενοποίησης που έχει επιλεγεί, παρατηρούμε ότι και σε αυτό το επίπεδο ακολουθείται η διαδικασία βήμα προς βήμα. Η ΕΚΤ, το ΕΣΚΤ και το Ευρωσύστημα, που δημιουργήθηκαν στον πλαίσιο αυτό, ανταποκρίθηκαν πολύ καλά στα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν σε πρώτη φάση, αφήνοντας ταυτόχρονα περιθώρια δράσης σε μέχρι τότε λειτουργούντες εθνικούς μηχανισμούς. Η ανεξαρτησία της ΕΚΤ η οποία εξ αρχής εξασφαλίστηκε βοήθησε στην επίτευξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών. Εύλογος όμως προβληματισμός δημιουργείται ως προς τα προβλήματα που δημιουργεί η απαρέγκλιτη τήρησή του στόχου αυτού, ιδίως σε περιόδους κατά τις οποίες είναι απαραίτητη η αναθέρμανση της πραγματικής οικονομίας. Προβληματισμός ο οποίος δεν μένει παρά να οδηγήσει στην λύση του ζητήματος στο μέλλον, καθώς η Ε.Ε. έχει αποδείξει στο παρελθόν, ότι εξελισσόμενη καλύπτει τις όποιες ανάγκες προκύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό η διαδικασία οικονομικής ενοποίησης συνεχίζεται όχι μόνο ως μακροχρόνια πολιτική επιλογή των κρατών μελών. Η Ε.Ε. ανταποκρινόμενη στις περιστάσεις, αναθέτοντας ολοένα και αυξημένα καθήκοντα στην ΕΚΤ το ΕΣΚΤ και το Ευρωσύστημα, δημιούργησε τους κατάλληλους μηχανισμούς μέσω των οποίων θωρακίζεται η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η απρόσκοπτη χρηματοδότηση των κρατών μελών της και δημιουργείται η ουσιαστική ΟΝΕ. Έτσι διασφαλίζεται το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της, οι οποίοι βιώνοντας

σε περιβάλλον ευημερίας θα επιδιώξουν την ενοποίηση και στα υπόλοιπα επίπεδα, παγιώνοντας την ευρωπαϊκή ειρήνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

- Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ
- Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ
- Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, Άμστερνταμ, 16 Ιουνίου 1997 (ΕΕ C 236, 2.8.1997)
- Απόφαση 90/142/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1990, για την τροποποίηση της απόφασης 64/300/ΕΟΚ σχετικά με τη συνεργασία των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας
- Ψήφισμα της 16 Ιουνίου 1997 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ (ΕΕ C 236 της 2.8.1997)
- Συμφωνία της 1 Σεπτεμβρίου 1998 μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ των κρατών μελών εκτός ζώνης ευρώ για τη θέσπιση των λειτουργικών διαδικασιών του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ (ΕΕ C 345 της 13.11.1998)
- Συμφωνία της 1 Σεπτεμβρίου 1998 μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ των κρατών μελών εκτός ζώνης ευρώ για τη θέσπιση των λειτουργικών διαδικασιών του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, όπως τροποποιήθηκε με τη Συμφωνία της 14 Σεπτεμβρίου 2000 (ΕΕ C 362 της 16.12.2000)
- Κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 2866/98 της 31ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τις τιμές μετατροπής του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ (ΕΕ L 359 της 31.12.1998,

σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1478/2000 της 19ης Ιουνίου 2000 (ΕΕ L 167 της 7.7.2000)

- Απόφαση 2006/495/ΕΚ του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, σύμφωνα με το άρθρο 122 παράγραφος 2 της συνθήκης για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από τη Σλοβενία από την 1η Ιανουαρίου 2007 (ΕΕ L 195 της 15.7.2006)
- Απόφαση 2011/199/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 25^{ης} Μαρτίου 2011, που τροποποιεί το άρθρο 106 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (ΕΕ L 91/6.4.2011, σελ. 1)
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1092/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 1-11
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 12-47
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 48-83
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την

κατάργηση της απόφασης 2009/77/EK, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 84-119

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1096/2010 του Συμβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2010 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, ΕΕ L 331, 15/12/2010, σελ. 162-164
- Interinstitutional file: 2009/0140/(COD)
- Συνθήκη για την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, 2012
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, ΕΕ L 287/63, 29/10/2013
[\[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF \]](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:287:0063:0089:EL:PDF)
- Έκθεση de Larosière
[\[http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf \]](http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf)
- Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union – TSCG)
[\[http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07_tscg.en12.pdf \]](http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07_tscg.en12.pdf)
- http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/137569.pdf
- Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τις πρακτικές λεπτομέρειες που αφορούν την άσκηση της δημοκρατικής λογοδοσίας και την επίβλεψη της άσκησης των καθηκόντων που ανατίθενται στην ΕΚΤ στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, (2013/694/ΕΕ)

[\[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013Q1130\(01\)&from=EN \]](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013Q1130(01)&from=EN)

- Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ Συμβουλίου και ΕΚΤ για τις διαδικασίες συνεργασίας σχετικές με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό
[\[http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/memorandum-ssm-eucouncil-ecb.pdf??d922daf6c03ae2503cd5dff03061ecb5 \]](http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/memorandum-ssm-eucouncil-ecb.pdf??d922daf6c03ae2503cd5dff03061ecb5)
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της 16ης Απριλίου 2014 που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο ΕΕΜ), ΕΚΤ/2014/17
[\[http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf \]](http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf)

ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ – ΑΡΘΡΑ

- Παπαγιάννης Δονάτος (2011), *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, 4^η, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα
- Μούσης Νίκος (2011), *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*, 13^η, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση
- (2011), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Το Ευρωσύστημα – Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- HANSPETER K. SCHELLER (2006), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – Ιστορία καθήκοντα και λειτουργίες*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- DIETER GERDESMEIER (2011), *Σταθερότητα των τιμών. Γιατί είναι σημαντική για σένα;*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- (2011) *Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής*

πολιτικής του Ευρωσυστήματος, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

- JEAN-CLAUDE TRICHET (2011), *Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα-Το Ευρωσύστημα-Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών*, Φρανκφούρτη, Εκδόσεις Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- Recine F. & P.G.Texeira (2010), *The new financial stability architecture in the EU*, Frankfurt am Main, Working Paper Series No 110, Institute for Law and Finance, Goethe Universitat
- Γκόρτσος Χρήστος (2011), *Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας*, Αθήνα, περιοδικό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, τεύχος 1, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Γκόρτσος Χρήστος (2009), *Η αναπροσαρμογή του πλαισίου άσκησης εποπτείας στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα σύμφωνα με την «έκθεση de Larosière»*, Αθήνα, εφημερίδα Ναυτεμπορική, 27/04/2009
- Καρβούνης Πάνος (2014), *Τραπεζική ένωση: "Ασπίδα" για τους φορολογουμένους*, Αθήνα, εφημερίδα Ναυτεμπορική, 07/04/2014

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The European Central Bank, History Role and Functions,
[<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/ecbhistoryrolefunctions2004en.pdf>]
- European Central Bank, The Monetary Policy of the ECB,
[<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/monetarypolicy2004en.pdf>]
- Economic and Monetary Union: The three stages to Economic and Monetary Union,
[http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/euint/html/ei_004.en.html]
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Το Διοικητικό Συμβούλιο,
[<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/govc/html/index.el.html>]
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Γενικό Συμβούλιο,
[<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/genc/html/index.el.html>]
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί του Ευρωσυστήματος

- [\[http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/intents.el.html \]](http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/intents.el.html)
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Τα καθήκοντα των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών
[\[http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/orga/html/or_014.el.html \]](http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/orga/html/or_014.el.html)
 - Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το Ευρώ
[\[http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23 \]](http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/greek/C23)
 - www.ecb.europa.eu
 - www.cvce.eu
 - A rereading of the Werner Report of 8 October 1970 in the light of the Pierre Werner family archives,
[\[www.cvce.eu \]](http://www.cvce.eu)
 - www.europedia.moussis.eu
 - <http://www.europarl.europa.eu>
 - <http://www.gr2014.eu/el/news/economic-financial-affairs-ecofin>
 - <http://www.eba.europa.eu/Aboutus/Legal-texts/EBA-legal-documents.aspx>
 - http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm
 - <http://www.efsf.europa.eu>
 - http://www.efsf.europa.eu/attachments/efsf_terms_of_reference_maximising_the_capacity.pdf
 - http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf
 - <http://www.etat.lu/memorial/memorial/2010/C/Pdf/c1189086.pdf#Page=2>
 - <http://www.esm.europa.eu>
 - <http://www.esm.europa.eu/pdf/ESM%20Treaty%20consolidated%2013-03-2014.pdf>
 - Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 09/12/2011 Συμπεράσματα
[\[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/el/ec/126736.pdf \]](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/el/ec/126736.pdf)

- ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
Έκθεση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Herman Van Rompuy
[\[http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/report/ReportbyPresidentofEuropeanCouncil2012-06-26EL.pdf\]](http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/report/ReportbyPresidentofEuropeanCouncil2012-06-26EL.pdf)
- ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
[\[http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/4preport/fourpresidentsreport2012-12-05EL.pdf\]](http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/4preport/fourpresidentsreport2012-12-05EL.pdf)
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 13-14/12/2012 Συμπεράσματα
[\[http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/Conclusions/ConclusionsoftheEuropeanCouncil2012-12-14EL.pdf\]](http://www.ecb.europa.eu/ssm/pdf/Conclusions/ConclusionsoftheEuropeanCouncil2012-12-14EL.pdf)
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση, COM(2012) 510 final, 12.9.2012
[\[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN\]](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0510&from=EN)
- Δελτίο τύπου του Ecofin 13/12/2012, 17739/12, PRESSE 528
[\[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134265.pdf\]](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134265.pdf)
- Δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 19/03/2013, MEMO 13/251
[\[http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-251 en.htm\]](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-251_en.htm)
- Ομιλία του Vitor Constancio, Αντιπρόεδρου της ΕΚΤ, για την χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Ε.Ε., Βρυξέλες, 24/05/2013
[\[https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130524.en.html\]](https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130524.en.html)
- Δελτίο Τύπου, 20/03/2014, Δήλωση της ΕΚΤ για την συμφωνία SRM
[\[https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140320.en.html\]](https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140320.en.html)
- Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 15 Απριλίου 2014 εν όψει της έγκρισης κανονισμού (ΕΕ) αριθ. .../2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων

επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2013/0253(COD) - 15/04/2014

[<http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/printsummary.pdf?id=1346657&l=en&t=D>]

- Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και ενιαίας διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης τραπεζών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2013)0520 – C7-0223/2013 – 2013/0253(COD)), P7_TA-PROV(2014)0341

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-01+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

- Benoit Coeure, Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης: Γιατί είναι αναγκαίος, Ομιλία του ως μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ κατά την ετήσια Γενική Συνέλευση και Συνέδριο 2013 International Capital Market Association – ICMA, Κοπεγχάγη, 23/05/2013

[<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130523.en.html> !]

- Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 77/91/ΕΟΚ και 82/891/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ και 2011/35/ΕΚ και του

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 ([COM\(2012\)0280](#) – C7-0136/2012 – 2012/0150(COD))

[[http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0150\(COD\)&l=en](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0150(COD)&l=en)]

- Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση εν όψει της έκδοσης ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση), Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 3 Μαρτίου 2014, 2010/0207 (COD)

[<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%205199%202014%20REV%201>]

- Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Απριλίου 2014 σχετικά με τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έγκρισης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση) (05199/1/2014 – C7-0094/2014 – 2010/0207(COD)) .

[<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20140415+SIT-02+DOC+PDF+V0//EL&language=EL>]

- <http://www.eurozone.europa.eu/euro-area/topics/towards-a-banking-union>
- <https://www.bundesbank.de/Navigation/EN/Service/Glossary/Functions/glossary.html?lv2=129524&lv3=145644>
- http://www.bundesbank.de/Redaktion/EN/Topics/2014/2014_04_16_ep_single_resolution_mechanism_banks.html
- [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-295_el.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-295_el.htm)
- <http://www.regulationtomorrow.com/2014/04/european-parliament-publishes-provisional-versions-of-adopted-legislative-resolutions-on-brrd-recast-dgds-pad-priips-kid-regulation-srm-regulation-and-ucits-v>

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ – INTEX

Δεύτερο στάδιο της ΟΝΕ,	σελ. 32
Γενικό Συμβούλιο,	σελ. 9, 46, 49, 50, 64, 67, 96
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο,	σελ. 26, 41, 100
Διοικητικό Συμβούλιο ,	σελ. 44, 47, 48, 52, 53, 61, 62, 63, 69, 72, 73, 89, 110
Εθνική Κεντρική Τράπεζα,	σελ. 42, 52
Εκτελεστική Επιτροπή,	σελ. 9, 46, 47, 48, 55, 61, 73, 77
Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός,	σελ. 13, 107, 108, 127
Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης των Τραπεζών,	σελ. 14, 108, 127
Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης,	σελ. 14, 113
Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης,	σελ. 14, 113
Επιτροπή των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών,	σελ. 25, 32
Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές,	σελ. 12, 91, 93, 95, 97, 126
Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων,	σελ. 12, 92
Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών,	σελ. 12, 92
Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών,	σελ. 12, 92
Ευρωπαϊκή Ένωση,	σελ. 2, 31, 40 , 54, 95
ΕΥΡΩ,	σελ. 9, 10, 11, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 42, 47, 49, 50, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 95, 98, 105, 120, 121, 124, 125
Ευρωπαϊκή Επιτροπή,	σελ. 9, 11, 24, 25, 36, 37, 81, 90, 102, 103, 104, 107, 111, 114, 118, 125
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,	σελ. 2, 9, 24, 33, 52, 56, 88, 94, 124
Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα,	σελ. 28

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα,	σελ. 24, 27
Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα,	σελ. 32, 36, 49
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,	σελ. 28, 30, 33, 34, 35, 46, 47, 101, 105, 107, 126
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου,	σελ. 12, 95, 96, 126
Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών,	σελ. 2, 9, 24, 34, 52, 55, 124
Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας,	σελ. 96, 126
Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας,	σελ. 98
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας,	σελ. 13, 98, 127
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών,	σελ. 24
Ευρωσύστημα,	σελ. 2, 9, 11, 38, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 66, 67, 69, 74, 82, 85, 86, 89, 105, 125, 128
Κριτήρια οικονομικής σύγκλισης,	σελ. 34
Μνημόνιο Κατανόησης,	σελ. 13, 102, 127
Νομισματική πολιτική,	σελ. 9, 10, 40, 42, 45, 47, 48, 50, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 66, 70, 73, 78, 82
Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών,	σελ. 117
Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα,	σελ. 8, 39, 124, 125
Πρωτόκολλο (αριθ. 4) Για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ,	σελ. 41, 43, 51,

Πρώτο στάδιο της ONE,	σελ. 8, 30
Σύμφωνο Σταθερότητας και	
Ανάπτυξης,	σελ. 34
Συνθήκη του Μάαστριχτ,	σελ. 31, 33, 39, 41, 50, 55
Συστήματα Εγγύησης των	
Καταθέσεων,	σελ. 14, 120, 127
Τράπεζα της Ελλάδος,	σελ. 9, 63, 65
Τρίτο στάδιο της ONE,	σελ. 34, 35, 36, 38, 49, 105
Bundesbank,	σελ. 39, 40
Federal Open Market	
Committee,	σελ. 39
Federal Reserve Bank,	σελ. 15, 39, 40
Federal Reserve Board,	σελ. 39
Land Central Banks,	σελ. 40